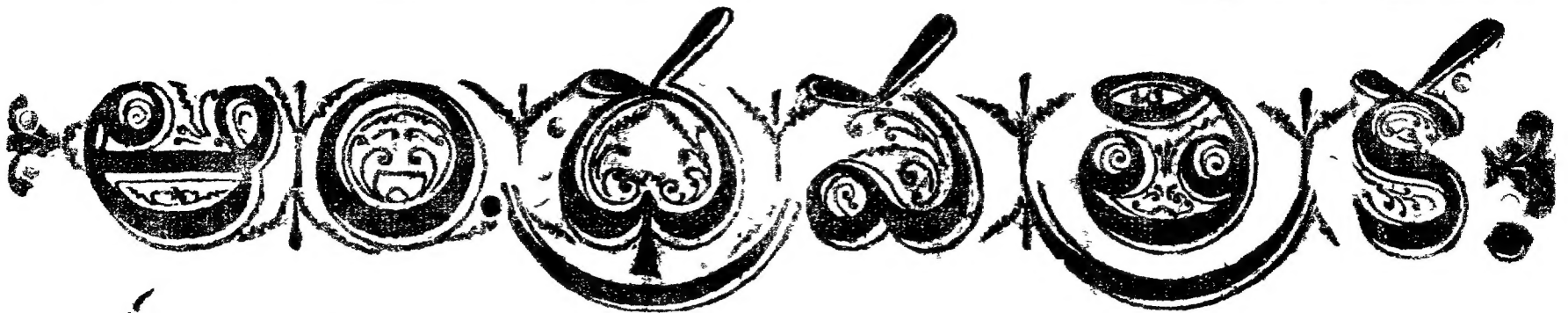

Register No. M. 1118.

Post Box No. 212.

విడి వ సె క 1-8 0-1-8

Telephone No. 544.

310935

ప్రతి దినము ప్రకటింపబడును.

Vol. 11
సంపుటము ౧౧

చెన్న పట్టణము 1924 వ సం॥ జూలై నెల 9-వ తేది బుధవారము
శ్రీ రక్తాక్షీనామ సంవత్సరము, ఆషాఢమాస శుద్ధ సప్తమి 2.

No. 85
సంచిక ౮౫

అమృతాంజనము అన్ని నొప్పులకు మంచిమందు

నొప్పు గొప్పవారిచే వేలకు వేలు యోగ్యతాపత్రములు పొందియున్నది. పంచభాష చీటి చూచి కొనిన మోసముగలుగదు.

అమృతాంజనము నకలవిధ

తలనొప్పుల మాన్పును, బాహ్యపుపొట్ల బాపును,
చర్మపు నొప్పుల తారదోలును, పోట్లగొట్టును.
బెంజుకుల భేదించును వాపుల రూపుమాఱును.
దగ్గును క్రిందించును దురదనుతొలగించును.

నొప్పులకు సంజీవివంటిది

ఈమందును రుద్దగానే చెమట పట్టుటవలన శరీర
మందలి దుష్పదార్థములను తొలగించి జీవామున
కారోగ్యము గలిగించును. నొప్పులు తీసివేయును.
విదేశములలో కూడ వాడుచున్నారు.

చక్క-నిడబ్బీలో నవా పీసా 1-కి రు 0-10-0; డజన్ 1-కి రు 6-4-0. ప్రతియుంట నుండచుగినది
అమృతాంజనం డిపో, 6, 7 తంబుశెట్టి వీధి మద్రాసు లేక, బొంబాయి.

'SIDDHA KALPA MAKARADHWAJA'

(REGISTERED)

IS THE SAFEST, SUREST AND MOST PERMANENT CURE
FOR ALL ACUTE & CHRONIC DISEASES.

PRICE PER PHIAL OF 60 PILLS FOR A COMPLETE CURE, Rs. 10.

THE MADRAS AYURVEDIC PHARMACY, LIMITED.

THE PREMIER INDIAN CHEMISTS & DRUGGISTS

(AUTHORISED CAPITAL Rs. 2,00,000 PAID UP CAPITAL Rs. 1,50,000)

Tele Address.—

Post Box No 151.

Telephone —

"Kalpam"

Madras.

Nos. 1034 & 837

Managing Director & Senior Physician.

Ayurveda Ratna Pandit, Dr. N. V. SRI RAMACHARLU, Ph.D.Sc.,

"CONSULTING HOURS BY THE SENIOR PHYSICIAN"

1. George Town Dispensary —44, Govindappa Naick Street, 10-30 A. M. to 3-30 P. M.
2. Mount Road Dispensary —2/4 Mount Road, 8-30 A. M. to 10 A. M. & 4 P. M. to 7 P. M.
3. Triplicane Dispensary —583, Pycrofts Road 7-30 A. M. to 8 A. M.
4. Mylapore Dispensary —"Kamalalaya," 63 Royapettah High Road, 6 A. M. to 7 A. M.

వెల్లింగ్టన్ సినిమా

5-7-24 శనివారమునుండి 11-7-24 శుక్రవారమువరకు
సాయంత్రము 6-15 ప్రతినిశము 2 ఆటలు రాత్రి 8-30
శని, ఆదివారములందు మధ్యాహ్నము 3-15 కూడ గలదు
డబుల్ సినియల్ అట్రాక్షన్ ది బరిగాన్
ట్రయల్ రెండవవారము ఎడ్విగాలా అద్భుత
సాహసకార్యములు చని మింగుడాగారు మొదలగు
నవి గలవు. తెలుగు భువన్ గూడ చూడబడును.

కవనూరి

సోనా 1-కి రూ. 1-10-0 సి. సి. రూ. 1-6-0
దగ్ధ శ్వాసరోగములందు బలహీనతను ఏర్పడును.
ఇది ఆరోగ్యములకు శ్రేష్టమువలన ఏర్పడినది. కీరకాలమున
ప్రవేశించు దగ్ధ శ్వాసరోగముల నూత్ని నాశములందు
ఎప్పుడుగో, ఉప్పునూ, తియ్యనీళ్లు పగ్గునూ సేవించవలసి
నియు దగ్ధ విధమున బట్టెయ్యవలెను.
అమృతాంజనం డిపో, మద్రాసు - బొంబాయి.

జాన దీపిక

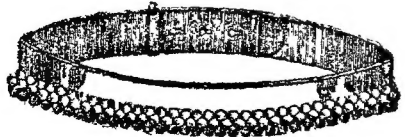
ఇది మరవమయమైన తెలుగుపత్రిక. భగవద్విషయము
మందు భక్తిశ్రద్ధలుగలవారికెల్లరకు నుపయుక్తముగానుండును.
ప్రతిగ్రంథాలయమునందును పరచమందిగనుచుండును ఉండెద
నది. భక్తిజ్ఞాన కర్మమార్గములందలి సూక్ష్మవిషయముల చర్చి
చును, మహాబుద్ధులచరిత్రలు, ఆర్యవాక్యములు, అభ్యుదయ
స్థములు మొదలగువిషయములతో నిండియుండును సంవత్సర
మునకు చందా రూ. 2-8-0 లు. ఆరుమాసములకు చందా రూ.
1-8-0 వలయువారు క్రింది చిరునామాకు వ్రాయవలెను.

మేడూరి శ్రీరామమూర్తి

జ్ఞానదీపిక కార్యాలయము, విజయనగరం

వడ్డాణములు

చిత్ర విచిత్రపు వస్తువులకు పేరుపొందినది?

వడ్డాణములకు, వంకీలకు ఉపయోగించునట్టి

కెంపుచుచెక్కెన మోపు

ధర రు. 40, రు. 150 వరకు గలదు.

బంగారు, రత్నములు యిచ్చిన మణిరీమాత్రము రు. 15-20 వరకు అగును.

సాదా రకము 10 సు. 15 సు.వరకుకు చేయవచ్చును
మణిరీ రు. 12లగును. గజ్జలుగలది 15 సు. 30 సు.
వరకు చేయవచ్చును. మణిరీ రు. 25-50 వరకుగలదు
సవరము బంగారు, పేలైన మణులకు, రత్నములకు
పూచీనిచ్చెదము.

ఉమ్మడి రామయ్య శెట్టి, గురుస్వామి శెట్టి కంపెనీ;

172, పుటల మాతండ్రిమైన క్యాటలాగు ధర రు. 1-0-0. నగల రత్నములు, 25, చై నాబజారువీధి, మద్రాసు.

బొంబాయిలోని ఆంధ్రుల ఉద్యోగ విద్యావ్రశం

3 వ భాగము

యంత్రాలయపు విద్య:— బొంబాయి ననేక యంత్రాలయములున్నవని ఆంధ్రులకు తెలియునుగదా! ఆంధ్రుల ననేక లకు జీవనోపాధి కలుగుచున్నది. ఈ యంత్రాలయములలో యంత్రములు నడచుపద్ధతి, నేర్పుకొనుట ఎట్లు? ఇందు గుమాస్తాలుగా నున్న ఎవ్వరికిని ఏండ్లతరబడి ప్రయత్నించినను, ఎట్టి విద్యయు నలనడచును సంగతి గ్రహించుటలేదు. ఆంధ్రుల కేమి కావలెను? యంత్రోద్యమ, నడపుపద్ధతి, చక్కతయు పద్ధతుల నేర్పుకొనుట కధముపక్షము గూర్చుండుననునది దుర్మార్గుల యుగవారికి గూడ రి కాని! ఆంధ్రుల సంతకములుగాని పూర్తిగా కావలయును. దూది యంత్రాలయమున, నేతనేర్పరి యగుటకు ఇన్ని సంవత్సరములు ప్రయత్నించిన కొంతమాత్ర మయినను ఆంధ్రుల ప్రవీణ పర్యాయము ననుటకు సందియములేదు. ఇక నీవిద్య అలనడచుటకు మార్గములు విచారించిన యంత్రాలయముల బాలురు ప్రవేశించుటకు మార్గము లేవియో గ్రహించ వలయును. ఇందు జేసినవారికి మొదటనే జీతమును ఇయ్యరు. జీతములేక నిందు ప్రవేశించుటకుగూడ, ప్రవేశింపదలచుకొను వారలకు గొప్పవారల యొక్కయు, లేక బాంబేనివాసులగు ఉన్నతోద్యోగిలయొక్కయు పరిచయము గలిగియుండుటవ సరము. లేనియెడల నుచితముగా నందు జేరుదమన్నను, ఎవ్వరును వారినందు జేర్చుకొనరని వ్రాయగలను.

ఇక మన ఆంధ్రకర్తవ్య మేమి:—మనలో పలుకు జడి కలవారును ద్రవ్యవంతులును, యంత్రాలయాధికారులతో పలుకుబడిగలవారును, ప్రతి సంవత్సరము కొంద ఆంధ్రుల నిందు ప్రవేశపెట్టుటకు పూనుకొని అందులకు తగినరీతి తీసి కొనుట ముఖ్యము. లేనియడ, నీవిద్య అలనడచుట వీలుండదు. ఈవిద్య నేర్చుకొని ఆంధ్రదేశమున నొక్కమాట విశిష్టగా యంత్రాలయముల నేర్పరుపకున్నను, కొంతకాలమునకైనను కొందరికిందు ప్రవేశముకలిగి అభివృద్ధిమార్గముల కవకాశమునకై ప్రయత్నములయిన జరుగును. లేనియెడల ఎవ్వరికివారిని వదలిన యెడల వారికి విద్యనభ్యసించి నవకాశము చిక్కుట కష్టతరము.

వారల కపారమగు, ద్రవ్యసేలవును కలుగును. చివరకు ఎవ్వరును ఆంధ్రులలో నిందు నెగ్గినవారుండరు. ఇంతవరకు ఆంధ్రు లిందెంతయు నిపుణత గాంచకపోవుటకు కారణ మేమై యుండునని ఆలోచించిన పై అంశము పూర్తిగా మనమునం దుంచుకొన్న డెయిగులవు. వర్తకవిద్యయందువలెనే, కాత్మిక పరిశ్రామిక విద్యయందును, ఇంతవర కుత్తీర్ణులయిన ఆంధ్రుల సంఖ్య కూన్యమని నమ్మదగినది. యంత్రసామాన్యము నెరుగుట కును వైవిధ్య లన్నిటియందులనెనే చాలద్రవ్యము కర్చుపెట్టవలసి యుండును. అది ఎవరికి వారు నెగ్గించుకొనదలచిన సాధ్యము కాదు. ఒకటి రెండు విషయముల లాభింపకపోయిన కర్చు పెట్టిన ద్రవ్యమునకు తగినఫలము రానందున మన కుటుంబములు విద్య చాలించుప్రయత్నములు చేయును. అందు మరి ఉద్యోగ దీక్షతో మొదలిడినపుడు, ద్రవ్యమును సేలవుచేసి, ఎప్పుడో ఏదియో లభించునని దూరపాశతో ఎవ్వరును తృప్తిపొందరు. ఆంధ్రుల బొంబాయి నొకటి విద్యగరపించుటకు, మనవైపు ఒక ధనవంతులకు కుటుంబమును పోషించుటకు కావలసినద్రవ్య మొకసేలకు కావలసియుండును. అందున్న నీవని ఎవరికి వారి కేవలములకున్న పైన వ్రాసినసంఖ్యముల ప్రయత్నము సఫల ముగానుండును. ఒకటిరెండు అపజయములను గాంచినను, చివరకు సంవత్సరమునకు కొందరయిన నిందువల్ల నవీనవిద్య నభ్యసించి దేశమునకు లాభము చేయగలరు. కొన్ని సంవత్సరము లగు సరికి దేశమున చాలమంది ఈ విద్యలో వారితేరుటవల్ల శీఘ్రముగా యంత్రోద్యమభివృద్ధికి సహాయముచేసారును. ఇట్టివిద్య నభ్యసించిన దక్షిణాత్యులకొందరిని నే నెరుగదును. ఇంతవరకు ఎవ్వరును ఆంధ్రు లిందు పరిశ్రమచేయలేదని వ్రాయుట సంతాప కరము.

ఇతరవిద్యలు: చిత్రకళావిద్య, చిత్రలేఖనము, శిల్పపనులు:—

ఇందు ప్రాముఖ్యము గాంచినది ఆంధ్రులలోనెల్ల ఒకరు. వారికి రీతి ఒక ఆంధ్రదేశమునగాక, భారతదేశమున నెంతయు వ్యాపించినది. దేశమువాయకుల చిత్రపటముల నీతివైపుణ్య ముగ, వ్రాయగలిగిన శ్రీ చాపలి నాగేశ్వరరావు పంతులుగారు ఇచటి జాతీయచిత్రకళాకాలయం దుత్తీర్ణులై ప్రతిభగాంచిరి.

ఇందు విద్య వైవానియంతటి ధనవ్యయకరము గాకపోవుట వల్ల నందరు, అందు పరిశ్రమాభిలాషులు శిక్షసాంద్ర నవ్వమయి నది. అదికాక బొంబాయిని చిత్రకళాకాల కలదు. అందు శిక్షణసాందిన వారల నిపుణతగాంచి ఎంతయు ప్రాముఖ్యులయిరి. మొన్నటి బ్రిటిషు సామ్రాజ్యప్రదర్శనమున నిచట తయారయిన చిత్రములు వెంబ్బియించుచిరి. మొన్న నొక మారు ఢిల్లీయందు రాజప్రతినిధి కాసనసభాభయముల శిల్పి పనులకు బొంబాయి శిల్పికళాకాలయం దుత్తీర్ణులయినవారిని సాధ్యమయినంతవరకు పిలిపించుటకు ప్రభుత్వమువారు కూడ ఒప్పుకొనిరి. ధనికులగువారు బి. ఏ. లకులకై ప్రయత్నింపక కొంద రీచదువున ప్రవేశించిన, కొంతకాలమున కయిన, గుమాస్తాలకై ప్రయత్నించు విద్యాధికుల సంఖ్య తగ్గునేమో!

ఆంధ్రుల ముఖ్యవిద్యావశ్యకత:— ఆంధ్రులకు ముఖ్య విశ్యకమగు వ్యవసాయవిద్య బొంబాయియం దలవనసాధ్య పడునా అని ప్రశ్నించిన ఆంధ్రుల తోడ్పడు విద్యాకాఖి లంత ప్రాముఖ్యముగా నిటలేవని నే చెప్పగలరు. కొంతవరకు ప్రజాసామాన్యమునకు ఆధునికవ్యవసాయ శిక్షణయున్న నెంత లాభ మో మనకు తెలియును. అందువల్ల నావిద్య యలనడచు మార్గముల నేల నెరుకుండలయునో గోచరింపకయున్నది. ఈ విషయమున దేశీయులు నిరాధారలై యున్నారనుటకు వేరు దృష్టాంతము లేవి కావలయును? వ్యవసాయ విద్యాభిలాషు లేరును బొంబాయికి రానవసర ముండదు. దేశమంతటను ప్రజ లేకీభూతులై వ్యవసాయవిద్యగలపు కళాకాలను ప్రభుత్వ వేతనముల గాక పోయిన, మరి ఏవిధముగానైన స్థాపించి ఇతర రాష్ట్రములవారికి మార్గదర్శకులయ్యెదరుగాక.

ఆంధ్రుల ఉద్యోగసమస్య:—బొంబాయిని ఉద్యోగ సమస్య ఆంధ్రుల కంత రుచింపనిది కావచ్చును. కాని ఆంధ్రులకు సంబంధించినంతవరకు మనము విచారించవలసినది. వ్యాసమున మొదటనే వ్రాసినట్లు ఇది దాక్షిణాత్యులకువలె నంత ఉత్పన్నమయినదియు కాదు. ఏలనన, ఉద్యోగములు లేకున్న దాక్షిణాత్యులకు కష్టమియినను వల్లె ప్రయత్నించుటకు పూను కొనెదరు. ఆంధ్రులన్నో అట్లు ప్రయత్నము సల్పి అగత్యము లేనట్లు ఎంచెడగ. వారలకు సహజముగా భూవసతి యు సంగు జీవనోపాధి ఇందుకు సహాయభూతముగా నున్నదనుట లో సందియ మెంతమాత్రమును లేదు. ఆంధ్రులే దక్షిణాత్యుల వలె ఉద్యోగముల నాకించి బొంబాయికి వచ్చిన పెరేలు, దోదరు, మతుంగమున్నగు బొంబాయికి సమాప్తదేశము లన్నియు, వారలచే నాక్రమింపబడియుండవలసినదే. కాని అప్పుడు ఏ మూలనో వర్తకులవల్ల గాని, నూతనోద్యోగవాంఛాపల వల్లను గాకపోయిన బొంబాయికివచ్చు ఆంధ్రులసంఖ్యరు బహుస్వల్పమని గ్రహింపగలరు. విద్యావిషయమై ఆంధ్రులు కలకత్తాకు వెళ్లినట్లు బొంబాయికి ఉద్యోగముల నిమిత్తము ఎవ్వరును వచ్చుటలేదు. దాక్షిణాత్యులవై త్వకంపెసలలోను పోస్తాఫీసు మున్నగు ప్రభుత్వకేరీలలోను, ఆంగ్లేయ, దేశీయ అంగదలయందును చాలమట్టుకు గుమాస్తాలుగా నున్నారు. కాని ఒక బ్యాంకును జూచిన, లేక వర్తక సరళిని జూచిన, అందెవలను కానరాదు. వారు ఏమియు పెట్టుబడి వ్యాపారములకు దిగరు. బ్యాంకులలో నున్న వారలు బహుశోద్ధియే. వ్యాపారకాఖును జూచిన ఆంధ్రులే బొంబాయి నెక్కుడు వ్యాపారము చేయుచున్నారని వ్రాయుటలో నాశ్చర్యము లేదు. మనదేశములకే దేశభావ దాక్షిణాత్యులకన్న బహుతేరి కగ నలనడుటచే, స్వభావలోనే ఈ దేశస్థులతో వ్యాపార మునుజేయుటను చూచుచున్నాము- దీనికి నేననేక ఉపహరణం చేర్చొనగలను. బొంబాయి వర్తక వ్యాపారమున నెంతయు ప్రాముఖ్యత వహించిన కంచెర్ల వారు, గుమ్మడల్లి వారు, పేరూరి వారు మనవైపు న ప్రసిద్ధి చెందిన వారలేకదా. మరియు, బెజవాడ, బుందరు, చీరాల, జగ్గయ్యపేట మున్నగు ప్రదేశములనుండి సరకులనెగుమతి దిగుమతుల కొరకు ఇచటికి ప్రతివారము అనేకమందినచ్చుటను మనము జూచుచున్నాము. కేవలము ఉద్యోగవాంఛవల్లగాక, వ్యాపారనిమిత్తము ఇచటికి వచ్చుట, కేవలము అభివృద్ధిదాయకమని వేరుగ చెప్పవచ్చుర లేదు. కాని అన్నిప్రదేశములవలెనే ఇచటకూడ ననేకవడిదుడుకులుండుటచే, కొందరు కొందరు నష్టపడుటవల్ల తాత్కాలికముగ వెనుకజేయుచుండును. అందు ముఖ్యముగ, బంగారు వ్యాపారము చేయువానికిలి ఒకప్పుడు బహుఉత్పన్నముగా గన్పించినను, మరల, మరల, వెనుకకు ముందుకు తార్చాడుచుండును. ఇట్టికష్టములకు లోనైనను మొత్తముమీద నూలువ్యాపారము, బట్టలవ్యాపారము ఆంధ్రులకు బాగుగనే జరుగుచున్న

దని చెప్పవచ్చును. విదేశీవస్తువుల నిటునుండి మనవైపునకు తీసికొని వెళ్లుట, స్వదేశీవస్తువుల నిటుకు తీసికొనివచ్చుట, ఆంధ్రవర్తకసోదరులకు కొంత ఆచారమయినదని వ్రాయవలసివచ్చుచున్నది. ముఖ్యముగా లేసులని పిలువబడు చిత్రమగు జరీలు విదేశీపట్టుబట్టులు మనవైపునకు గొంపోబడుచున్నవి. ఈ విషయమున ఆంధ్రదేశము గర్వపడవలసిన ఆ వ స ర ముండక పోయినను, వ్యాపారమునందు ఆంధ్రులే దక్షిణాత్యులకన్న ప్రాముఖ్యమును గాంచుచున్నారనునదిమనముగర్వపడవలసినదే.

ఇక ఉద్యోగములనే జూచిన ఆంధ్రులకు దాస్యమునం దభిరుచి ఎక్కువ గన్పించదు. పూర్వపు ఆంధ్రసంఘము క్షీణించుటకు కారణము, ఉద్యోగవాంఛాపరులు చాలమంది బొంబాయిని విడచిపోవుటయే ఉన్నవారలయిన, దక్షిణాత్యులవలె నొకసంఘముగ నుండక, ఎవరికివారే అనునట్లున్నారు. దాక్షిణాత్యులు ఒకసంఘముగా నుండుటయేగాక ఒక పాకశాఖ నేర్పరచుకొనియు, లేక పరపతి విశ్రాంతిగృహము నొకదాని నేర్పరచి, ప్రతికొల్లెవారును రాగానే అందుండుటకు తగవనకుల. కలుగజేసిరి. వారలేర్పరచిన అనేకములగు పూటహండ్ల ఇండ్లును, ఫలాహారశాలలు పట్టణమున ప్రతిమూలను వ్యాపించినది. దినదినము కల్యాణి, అంతటిదూరప్రదేశ మున్నవారును, బొంబాయికి వచ్చుచు పోవుచుండురు.

నగరపు చుట్టుప్రక్కల ప్రదేశముల చౌకగృహముల నన్నిటిని వారు ఆక్రమించుకొనిరి. అదిగాక సంగీతాభివృద్ధి కొరకు వేణుగానసభయు, నాటకసమాజముల నేర్పరచి అనేక విధముల నివాసమును స్థిరపరచుకొని సార్థకపరచుకొనుచున్నారు. మన ఆంధ్రు లీట్టిప్రదేశముల నెందును చొరకున్నారు. మాకాయవ్యము, మాకారోగ్య మనుపద్ధతిని మాత్రమే అవలంబించుట విచారించతగినవిషయము— ఇదంతయువారు, స్థిరముగ, నివాసమేర్పరచుకొననందున కలిగినది. ఇక్కడనేయుం దమన్నఆశ మనవారికేరికిని లేనందున, ఎవ్వరును వైఆశయముల నెవరు విశ్వసించక యున్నారనుట సహజము.

సమాప్తం

యన్. సి. నరసింహాచార్య బి. ఏ.

THE BOOKS READY FOR SALE.

1. BHAGVAD-GITA Translation of. with Rs. a Notes and annotations by the late Tukaram Tatya ... 0 12
2. LECTURES STUDY ON BHAGVAD GITA being a help to students of its Philosophy by T. Subba Rao B. A. B. L. 0 10
3. A COLLECTION OF ESOTERIC WRITINGS of T. Subba Rao, B. A. B. L. ... 2 0
4. THE YOGASARA-SANGRAH OR THE PHILOSOPHY OF YOGA SHASTRA with English Translation by Ganganatha Jha M. A. ... 1 4
5. THE UTTARA-GITA being the initiation of Arjoon by Shri Krishna into Yoga and Dnyana ... 0 4
6. THE PHILOSOPHY OF THE BRAHMANICAL SANDHYA VANDANA ... 0 12
7. THE HIGHER LIFE, or Rules of Raja-Yoga, by Bhagvan Budha ... 0 2
8. LETTERS TO AN INDIAN RAJA by a Indian Recluse... 1 0

RAJARAM TUKKARAM.

29 Hummum Street, Fort Bombay.

SUN & Co., Chaukamba, Benares City.

SUN & CO.
BENARES CITY.

మాదగ్గర అన్నిరకములపట్టు బట్టలు రుద్రాక్షి మొదలయిన సామానులు కోరినవారికి సరి అయిన ధరలకు వి. పి. మూలముగా పంపబడును. పాగాలు 12 మూర 1, కి రు 12 నుంచి 20 రుద్రాక్షి 108 వుండు సరం 1-కి అ 6 నుంచి రు 10 వరకు పాత్రుపంచలు 7, 8 మూర 1, కి రు 7 నుంచి 11 పట్టుపంచలు 10, 12, మూర 1-కి రు 14 నుంచి 35, బెంగుళూరురకం చీరలు జరి పనిచే చేయబడినవి 12-16 మూరచీర 1-కి రు 46 నుంచి 150, బనారసు జరిపట్టు చీరలు మూర 12, 16 మూర 1-కి రు 25 నుంచి 150, కావలసిన సామానులు మా కేటలాగు వుచితము. బిడ్డలు ఆవతరిన సామానులు 82 కల చిన్న పట్టు 1-కి రు. 1-8-0 మధ్యరఖం రు. 2-12-0, పెద్దరఖము 1-కి రు. 5-0-0

యన్- యు నారాయణచారి అండుకంపెని

చాకాంబ, బెనారస్ సి. పి. (యు. పి.)

తైలెస్సింగు బోర్డులు

ప్రతినిధులను రాజీనామా నీయుమని గోరుట

కార్పొరేషను విలంబిత సమావేశము

కార్పొరేషను విలంబిత సమావేశము నిన్న సాయంత్రం 5-15 గంటలకు రివ్యూ భవనమునందు జరిగెను. డి|| బి|| వి. తిరుమలెశ్వరగారు అగ్రాధ్యక్షులుగా వహించిరి. సభకు సుమారు 20 మంది హాజరైరి. కమిషనరు జి. జి. టి. బోగు గారును వచ్చియుండిరి.

డాక్టరు రామకృష్ణమూర్తిగారు సంపూర్ణముగా తైలెస్సింగు ఉడుపులను ఖర్చుపెట్టిన ధరించినట్లు మిగిలిన వారందరు విదేశీ శుభ్ర ఉడుపులతో నుండవారందరు మధ్య పీకొక్క రిట్టియు ఉడుపులతో నుండుట ప్రేక్షకుల కెల్లరకును వింకెగ కన్పించెను.

నిన్నటి సభ యందు, సారాయి దుకాణము తైలెస్సింగు బోర్డునందు కార్పొరేషను ప్రతినిధులు ముగ్గురును రాజీనామా నీయవలెనని తీర్మానముపై చర్చ. మిగిలిన సన్నియు విశేషమును చర్చలేకనే పరిష్కరింపబడెను.

రైల్వే ఓవర్ బ్రిడ్జి

ఎగ్జిక్యూటివ్ సాగ్రేటిఫికేషన్లు, స్కూలు ఆఫ్ ఆర్ట్స్ మధ్య నొక ఓవర్ బ్రిడ్జిని కట్టించు నిమిత్తమై ఎస్. వి. రైల్వే కంపెనీ ఛీఫ్ ఎంజనీయరు పంపిన ప్లానులు, ఉత్తరములను గూర్చిన విషయము మొదటి చర్చకువచ్చెను.

సమావేశమనందు వానల్పూర్లోను మూసివేయరాదని నియమముతో రైల్వే కంపెనీ ప్లానునంగీకరింపవచ్చునని డాక్టరు సి. నరేశం మొదలగువారు చెప్పిరి.

అధ్యక్షుడు:— ఆరోడ్డు మూసివేయబడునను సూచన ఎంజనీయరు ఉత్తరమునందు లేదు.

కార్పొరేషను ఉత్తరపులేనిదే, రైల్వే కంపెనీవారు గేట్లును మూసివేయుటకు అధికారములేదని గా. జి. ఏ. నరేశం గూర్చు చెప్పిరి.

ఎన్ని దారులున్న అంతకుంచినయి రస్తామూసివేయ రాదని నిబంధనను కోరవలెననియు డాక్టరు మహమ్మదు ఉస్మానుసాహెబుగారు చెప్పిరి.

రస్తామూసివేయబడునని ఛీఫ్ ఎంజనీయరు ఉత్తరము నందు స్పష్టముగలదని టి.ఎస్. రామస్వామి అయ్యగారు చెప్పిరి.

ఈ నిబంధనను కోరవలెనని, రైల్వే కంపెనీ ఓవర్ బ్రిడ్జిని సుమారు 70 లేక 80 వేల రూపాయలను ఖర్చుపెట్టించి కట్టించుటకు పూనుకొనకపోవచ్చునని అధ్యక్షుడు దూహించెను.

అట్లు కట్టించుటకు, రైల్వే కంపెనీకే వసతులు తక్కువగ నుండునని దేశికాచారి, మదనగోపాల నాయుడుగారు చెప్పిరి.

వానల్పూర్లోను మూసివేయరాదని నిబంధనతో రైల్వే కంపెనీ ఛీఫ్ ఎంజనీయరు ప్లాను అంగీకరింపబడెను.

హెల్తు విజిటర్లు

హెల్తు విజిటర్లు పనికి తగినవారిని చేర్చుకొనుటకై 18 మంది స్కూల్ బోర్డు హోల్డరులలో కనీసము 9 మందినైనను శిశు సంరక్షణవిభానపు నూపరింపెండెంబు నియమింపవలెనని వి. జి. వాసుదేవ పిళ్లెగారు ఉపపాదించిరి.

రామస్వామి మొదలగు ఆస్పత్రి నూపరింపెండెంబు గల అధికారమును లోలగించి శిశుసంరక్షణపు నూపరింపెండెంబును కప్పగించుట అక్రమమని డాక్టరు మల్లయ్యగారు చెప్పిరి.

ఇందులకు కొంతయనుభవము అవసరమనియు ఆయను భవము రామస్వామి మొదలగు ఆస్పత్రి నూపరింపెండెంబుకు తక్కువగ నుండుననియు శిశుసంరక్షణవిభానపు నూపరింపెండెంబునకే యుండునని డాక్టరు సి. నరేశం మొదలగు ఆర్. మదనగోపాల నాయుడుగారు చెప్పిరి.

స్కూల్ బోర్డు నిపుడు ఎవరిప్పుచున్నారని ఓ.తనికాచలం కెట్టిగారు అడుగగా, కార్పొరేషను ఇప్పుడుండెనని కమిషనరు ప్రత్యుత్తర మిచ్చెను.

వారందరును కార్పొరేషను సేవలో ప్రవేశించుమండి రాయను మరియొక ప్రశ్నకు ప్రవేశింపవలెనని తాము నిర్బంధమున నేర్పరుచుచుండిట్లు కమిషనరు ప్రత్యుత్తర మిచ్చెను. “స్వయం నిర్ణయము”

పరకువాకర్ డివిజనులో వెట్టియానుచెరి అను పేరు జాగుగ లేదనియు, అక్కడనుండువా రధికసంఖ్యాకులు మిల్లుకూ

లీలేగాని వెట్టివారుగారనియు, అందుచేత వెట్టివారిపాలెనుని వ్యవహరించుట యుక్తముగ లేదనియు, వి. జి. వాసు దేవపిళ్లె గారుచెప్పిరి. ఆపేరును మార్చి త్యాగరాయపిళ్లెచెరి యని పెట్ట వలెనని వాసుదేవ పిళ్లెగారు కోరిరి.

వాసుదేవపిళ్లెగారు నూచించినపేరుకు విరుద్ధముగ అనేకు లదేపాలెనునందుండిరనియు మరికొందరు వెంకటమ్మగో సన్నిధిపీఠియని వ్యవహరింపకొగమండిరనియు సామి వేంకటాచలం కెట్టిగారు చెప్పిరి.

టి. ఎస్. రామస్వామి అయ్యగారు ఇట్లు చెప్పిరి: వాసుదేవ పిళ్లెగారు కోరిన త్యాగరాయ పిళ్లె పీఠి యని నను, మరి కొందరు కోరిన వెంకటేశమ్మగారు సన్నిధిపీఠియనినను, వెట్టియానుచెరి అనుపేరు మాత్రము అక్కడి వాస్తవ్యులకు ఇష్టములేదని స్పష్టమైనది. పూర్వకాలము, వృత్తులనుబట్టి పీఠులపేర్లుకుండియుండును. ఇప్పుడు “వెట్టివారిపాలెను” అని వ్యవహరించుట యసంవర్ధముని అచ్చటివాస్తవ్యులకే తోచియుండవచ్చును. ప్రజలయందు సంచలనము కలిగినది. మాంటురోడ్డు, టంకనాలపీఠి, మున్నగువానికి పేర్లునుమార్చవలెనని ఎవరును కోరుటలేదు. కాని వృత్తి నిబట్టి కులమునుబట్టి ఏర్పడినపేర్లు పనికిరాదని ప్రజలు ఆత్మ గౌరవమును ముఖ్యముగ నుద్దేశించికోరుచుచు, మన మధ్యంత రపెట్టుట యుచితముగ లేదు.

వెట్టియానుచెరి అనుపేరును లోలగించి, “స్వయం నిర్ణయము” ప్రకారము, ఆప్రాంతమునందలివాస్తవ్యు లధిక సంఖ్యాకులేదేనును కోరుదురో, ఆపేరును ఉపయోగించు అధికారమును కమిషనరుకు వదిలిపెట్టవలెనని సి. ముబ్బరాయ మొదలగువారు సవరణ సుపాదించిరి.

ఈ సవరణ యంగీకరింపబడెను.

ప్రాథమిక విద్యాశాసనమునందు కొన్ని మార్పులను నూచించుచు, రా|| బి|| టి. వరదరాజులు నాయుడుగారు బంపిన తీర్మానములు విద్యావిషయక ప్రాండింగు కమిటీకి పంపబడెను.

ఆస్తికన్న అసెస్మెంటు

ప్రతిసంవత్సరము మాడు డివిజనులు రివైజుగనుటల, ఇంటిపన్ను అసెస్మెంటు రివిజనులను 10 సంవత్సరముల కొక మారు అసలుకై ఆవిధముగ నగర మునిసిపల్ చట్టమును సవరింప వలెనని ఆర్. మదనగోపాల నాయుడుగారు ఒక తీర్మానమును ఉపపాదించిరి.

తీర్మానము సుపాదించుచు, మదనగోపాల నాయుడు గారిట్లు చెప్పిరి: 10 సంవత్సరములకొకమారు అసెస్మెంటును సవరణచేయవలెనని ఇదివరలో మన మొక తీర్మానమును గావించితిమి. కాని కమిషనరు ఆ తీర్మానము నమలులో బెట్టలేదు. అమలుకు పెట్టునను సూచనలను కన్పింపకున్నవి. కార్పొరేషను తీర్మానముపై కమిషనరు విధివశముగ చర్చ పుచ్చుకొన వలసినట్లు ఏర్పాటు ఉండుటకే నేను ఈ తీర్మానము సుపాదించుచున్నాను.

వి శివప్రకాశ మొదలగువారు ఆమోదించిరి.

సామి వేంకటాచలం కెట్టిగారిట్లు చెప్పిరి: ప్రస్తుతము చట్టములో ఈ విషయమును గూర్చిన నియమములు లోపముల తోగూడియున్నవి. అద్దెలనునుగూర్చిన స్పష్టతలేదు. కార్పొరేషను వ్యయము రాసరాను అధికమగుచుండ, అసెస్మెంటు వలన వచ్చెడిలాభమునుపొగొట్టుకొనరాదని నేను తలంచుచున్నాను. బడ్జెటులోని ఇమాఖర్చుల సరిజాముట కష్టముగనున్నది. వైకాల్పమునుబట్టి పన్నును విధింపవలెనేగాని అద్దెలు వసుబట్టి విధింపరాదనియు, మాటిమాటికి సవరించి ప్రజలకు నష్టమును గలిగింపరాదనియు సి. ముబ్బరాయ మొదలగువారు చెప్పిరి.

మదనగోపాలనాయుడు, సామి వేంకటాచలం కెట్టి, ఓ. తణికాచలం కెట్టి, డాక్టరు సి. నరేశం మొదలగువారు, డాక్టరు ఉస్మానుసాహెబుగారు ఒక యువసంఘముగూడి ఈ విషయమై సూచనలను గావించి పంపవలెనని గా. జి. ఏ. నరేశం గారు ఒక సవరణ సుపాదించగా ఆ సవరణ ఆమోదంపబడెను.

తైలెస్సింగు బోర్డు

కార్పొరేషను ప్రతినిధుల దుష్ప్రతి కే. సి. దేశికాచారిగారు ఈక్రింది తీర్మానము సుపాదించిరి.

“మదరాసు మునిసిపల్ సరిజాములలో కల్లు సారాయి దుకాణముల ప్రదేశములను నిర్ణయించు అధికారమును కార్పొరేషను కిచ్చుటకు ప్రభుత్వమువారు నిరాకరించినందులకు ప్రభుత్వపు వైఖరికై కార్పొరేషను మిక్కిలి చింతిలుచు, ఆ ప్రభుత్వపుటు తరువును (277-20 ఫిబ్ర, 1924) అసమ్మతితో

రికార్డుచేయుచు, తైలెస్సింగు బోర్డులో ప్రస్తుతము కార్పొరేషనుతరపున నుండెడి ముగ్గురు ప్రతినిధులను తమ స్థానములకు రాజీనామా నీయవలెనని కార్పొరేషనువారు కోరు చున్నారు.”

తీర్మానము సుపాదించు అవసరమున దేశికాచారిగారిట్లు చెప్పిరి: మనప్రతినిధులు ముగ్గురు తైలెస్సింగు బోర్డులో సభ్యులుగ నుండుటయు, వారిమాటలు అక్కడ నిర్ణయముగ చూడబడుటయు, క ప ట నా ట క ము గ కన్పించుచున్నది. ఒక్కవిషయమునందైనను, వీరిసలహాలను పాటించినట్లులేదు. కల్లు సారాయి దుకాణములు ఆక్షేపణీయమైన ప్రదేశములందున్నట్లు వానిని మార్చించుట కీప్రతినిధులచేత సాధ్యమైనదిగాదు. అట్టిసందర్భములలో, మనప్రతినిధులుండియు లాభము లేదు. రాజీనామా నీయవలసినదని మనముకోరిననుగూడ, మూర్ఖముగ నట్లే యుండిన, వారి యాత్మగౌరవలేమికి మనము చింతిల్పవలసినదవును.

తైలెస్సింగుబోర్డునందు ప్రతినిధులు మార్పుకటవలస లాభములేదని సామి వేంకటాచలం కెట్టిగారుగూడ చెప్పిరి.

తైలెస్సింగుబోర్డునందు డిప్యూటీ కార్పొరేషను తరపున నుండువా రెవరని ఓ. తణికాచలం కెట్టిగారు అడుగగా, వి. తిరుమలెశ్వర, జి. నారాయణస్వామి కెట్టి, మహమ్మదు ఉస్మానుసాహెబుగారుండిరని అధ్యక్షుడు ప్రత్యుత్తరమిచ్చెను.

అధ్యక్షుడు: తైలెస్సింగుబోర్డునందు మేముండుటచేతనే, కొంచెమైనను పనిచేయగలిగితిమి. రెండు సారాయి దుకాణములు నేయబడెను. మరి రెండు దుకాణములు వెనుకటి ఆక్షేపణీయకరములైన ప్రదేశములనుండి మార్చబడెను. మేము రాజీనామా నిచ్చిన అపాటిగూడ జరుగదు.

ఈ తీర్మానమును రెండుమాసములవరకు ఆపుదలచేసి ఈలోపుగ ఇంకను అనుభవము బొందదగునని ఆర్. మదనగోపాలనాయుడుగారు సవరణ సుపాదించిరి.

తైలెస్సింగుబోర్డునందు కార్పొరేషనునకు 6 సంవత్సరములనుండి ప్రాతినిధ్యముండినను అనుభవము చాలకుండిన, ఇంక రెండిమాసములలోపుగ నేమో క్రొత్తయనుభవమును సంపాదించవచ్చునని యూహించుట వెట్టితనముగనున్నదనియు, ఆత్మ గౌరవమును గమనించుచున్నను, కార్పొరేషను ప్రతినిధులు రాజీనామా నొసగవలెననియు వి. శివప్రకాశ మొదలగువారు చెప్పిరి.

డాక్టరు ఉస్మానుసాహెబుగారు: నేను తైలెస్సింగు బోర్డునందు సుమారు రెండు మాడు సంవత్సరములనుండి కార్పొరేషనుతరపున సభ్యుడనుగనున్నాను. ఇదివరలోనుండిన కల్లెరు మాసలహాలను అతినిర్లక్ష్యముగ చూచుచుండిన విషయము వాస్తవమే. మేమేమియు చేయజాలకుంటిమి. కాని ప్రస్తుతపుకల్లెరు రెయిల్ గారు కొంచెముసానుభూతిగలవారు ప్రదేశములనుమార్పించుటయందు ఆయన కొంచెము సానుభూతిగలియున్నాడు. వెనుకటివలె నిర్లక్ష్యముగ చూచుటలేదు. మి కొంతకాలమువేచియుండి లాభముగన్పింపకున్న తరువాత రాజీనామానీయవచ్చును. కాని ఇప్పుడే రాజీనామా నీయవలె: ని మమ్ముకోరిన, నారాయణస్వామి కెట్టిగారును నేనును ఆకొరికను శిరసావహించుటకు సిద్ధముగానున్నాము.

వి. శివప్రకాశ మొదలగువారు: మీవిషయము మీర చెప్పవచ్చునుగాని ఇక్కడలేని నారాయణస్వామి కెట్టిగారి తిరుగుగూడ మీరేల వాగ్దానము గావించెదరు?

డాక్టరు ఉస్మాను నావిషయము మాత్రము దృఢము జెప్పగలను.

దేశికాచారిగారి తీర్మానమును బిశపరచుచు, డాక్టరు సి. నరేశం మొదలగువారు ఇట్లు జెప్పిరి: దుకాణములు ప్రదేశములను నిర్ణయించు అధికారము కార్పొరేషనునకుండు! అత్యవసరము. నగరములోని ఆరోగ్యమును కాపాడు బాధ్య కార్పొరేషనుపై గలదు. ఏప్రదేశములోనివారి కక్కరలేది ఏప్రదేశమువారికి కావలెనో కనుగొనుటకు మనకార్పొరేషను బాగుగ తెలియగలుగును. ప్రజల కక్కరలేదని చెప్పుడు. ప్రాంతమునందే దుకాణమును బెట్టించిన లాభమేమి? తిరుమలెశ్వరగారిని తిరువట్టేళ్ళరంపేట దుకాణము గలదు. ఆప్రదేశములోని వాస్తవ్యులు ఒక్కరైనను త్రొగరు. కాని రెండుమాడు మైళ్లనుండి అనేకులువచ్చి అచ్చట త్రొగరు. ఇట్టిసందర్భములలో ప్రభుత్వమువారి కార్యమునకు మనతీవ్రమును అసమ్మతి నూపవలెను.

అధ్యక్షుడు: అసహాయవాదము!

కార్యకేసును ప్రతినిధులకు లైసెన్సింగు బోర్డునందు పలుకుబడి లేనందులకు టి. ఎస్. రామస్వామి అయ్యగారు ఆశ్చర్యపడిరి.

కలెక్టరు, పోలీసుకమిషనరు, అడ్వకేట్ జనరలు కమిషనరు సభ్యులుగనుండు లైసెన్సింగు బోర్డునందు ఆధికారేతర సభ్యులకు పలుకుబడి యుండుట అసహజమనియు, ప్రైవేటువారు సహజముగ ప్రభుత్వదాయమునే జాతురనియు పలుకుబడి లేనపుడు, అధికారేతర సభ్యులు రాజీనామా నిష్పాదించుట వలనను సామి వేంకటాచలం శెట్టిగారు తలచిరి.

దేశికాచారిగారి తీర్మానమువలన చివరఫలితము మధ్య పాననిషేధమే యనియు, ప్రస్తుతము ఈశ్వర్య రెండుమాసములవరకు అడియించిన చాలుననియు గౌ. జి. వీ. నరేశ్వరగారు చెప్పిరి.

రెండుమాసములవరకు ఆపియుంచవలెనను మువనగోపాల నాయుడుగారి సవరణను వోటుకుపెట్టగా 12 మంది అనుకూలముగను 14 మంది ప్రతికూలముగను నుండిరి

సవరణ కీ వివరము.

అంతట దేశికాచారిగారు మొదట నుపపాదించిన తీర్మానము వోటుకుపెట్టుబడి యంగీకరింపబడెను.

బోర్డునందు తమపదవికి రాజీనామా నొసగవనని రాష్ట్ర రాజ్యాధికారసభాసభాగారు మరల ప్రకటించగానే సభ్యులు హాజరులు గావించిరి.

రాష్ట్రము వల్లయు (అన్యత్తునితో) మిగతాభ్యుదయమును రాజీనామా యొసగవనగా

అన్యత్తుడు నెనిప్పు దావివయమై ప్రభుత్వరమియడలము నడచెను

మునిసిపల్ సహజులలోనుండి కల్లుసారాయదుకాణములకు లైసెన్సింగు ఫీజునువిధించువిషయమై కమిషనరు కార్యకేసును పక్షిలు సలహాసాందర్యమున దేశికాచారిగారు మరియొక తీర్మానమునుపాదించగా ఆ తీర్మానముకే గ్రీవముగ నంగీకరింపబడెను.

అంతటితో సభ ఆవృతమయ్యెను.

ఈక్రింది సంగతులను ప్రజలకు తెలియజేయుట నాదరమని తలచెదను

గడచిన కొన్నిసంవత్సరములనుండి నేను ఒక చిక్కువ్యాధిచే బాధపడుచుంటిని. మే హానీ దు నాదేహముం దుండుటచే అచ్చటచ్చట ఎత్తునుచ్చలు కనిపించెను తిమ్మరుకూడ వూడెను. అనేక పాశ్చాత్యవైద్యులవద్దను ఆయుర్వేదవైద్యులవద్ద చికిత్స పొందియు నావ్యాధి మరింత హీనస్థి కివచ్చెను. ఈ ఘోరవ్యాధి కుదురదని తెలుపుమాచన లనేకములుండెను. తిరునల్వేలిజిల్లా స్పృష్టాపుని నియును, ప్రస్తుతము చెన్నపట్టణములోనియన్ విడ్ లో నెం 72 భవనమునందున్న జగదీశ స్వామి శ్రీనివాస-య్యగారి పేరు, ప్రతిష్ఠలు, ప్రజ్ఞా ప్రకటనలయొక్క నాకు తెలిసెను. గాన తుదకు నా రింద చికిత్స చేసుకొనుటకు నిశ్చయించుకొంటిని. స్వీకారములోనే నాకు అశ్చర్యమైన గుణము గలిగిన దని మిక్కిలి సంతోషముతో తెలుపుచున్నాను. ఎత్తునుచ్చలు మాయమై పోయెను. తిమ్మరుగ నన్ను విడిచినది. దేహము నందు అన్ని భాగములకును స్వస్థజ్ఞానము కలిగెను.

రక్తము శుభ్రముగా మారెను. ప్రస్తుతము నాలో ముగ్ధముగా ప్రకృతిగా కలిగినదని నాకు తెలియును.

నా స్వార్థవిషయమే గాక పండితులవారు పనుగకాలు, క్షయం, చెవులు, మూగ మొనలగు వ్యాధులను జయనడముగా బాగుచేయుట నేను ఖుద్దన చూచితిని.

టి. కొలంద వేలు మొదలియారు,

పోర్బేసు, మద్రాసు గవర్నమెంటు బ్రాంచి ప్రెస్సు, 196 టంగళాపేటి, మద్రాసు. 1-2-1922.

వారి సలహాకట్టుం రు 15/- (ప్రతు)

ఆంధ్ర రాష్ట్ర జాతి యోవనంఘము

బెజవాడ నమా వేశము

కార్య నిర్వాహకుల ఎన్నికలు : దేశభక్తుని ప్రసంగము

ప్రముఖుల యభిప్రాయములు : స్వరాజ్యనిధికి భూరివిరాళము

స్వకీయ విశేషం

దేశభక్తుని ప్రసంగము

సభముగియుండు పూర్వము దేశభక్తుని ప్రసంగము గారు సభ్యులలో మొదటకలిగిన భేదాభిప్రాయములు సమసి పోయి, అన్యోన్యప్రేమతో పనిచేయ వారెల్లరు ఉత్సాహపూరితులైయుండుటకు తమసంతకమును వెల్లడించిరి. మరియు తాము ము హా రాష్ట్ర దేశము లో మన పప్పుడు ఆ రాష్ట్ర య సంగతుల సభలో జరిగిన కల్లోలమును వర్ణించినారు. ఆంధ్రులలో గల వికమత్యమున గూర్చి పొగడిన సంగతిని సభ్యులకు తెలియపరచిరి. మహారాష్ట్రలో తాము జవాబునిచ్చుచు ఆంధ్రులలో అభిప్రాయభేదములు కొంగనో గొప్పగనోగలవనియు కాని వానిని అవివారిలోవారే సమాధాన పరుచుకొనెదరనియు పాగు అనగా పంతులుగారు చెప్పినట్లును, అటులనే నేటికభ్యంతరమున మైత్రీచేయవలెనందున వారి సంతకమును తెలియజేసిరి. వాజ్మయము చిత్రచాపల్యమును పోషించి ఆత్మలమును పెంచుచు ఉన్నచునయ్య అట్లుంటేనే వాచాల్యమును పోషింపకొని ఆంధ్రులెల్లరు ప్రయత్నించవలయుననియు అందులకు సాధన రాట్న మేయనియు అందుచే రాట్నమును చేపట్టి సాధనచేసి నూలునడికి మహాశక్తిని ఉద్భవించుదనియు బోధించిరి. ఈమహాశక్తి సాధనచేసినచో స్వరాజ్యసంరంభమున జయము చేసూరక తప్పదనియు చెప్పి ముగించిరి

తిలకుస్వరాజ్యనిధి: భూరివిరాళము

ఆంధ్ర రాష్ట్ర జాతి యోవనంఘము కార్యదర్శిగారికి అయ్యా, నా మాతృశ్రీ గారు రుధిరోద్ధార సంవత్సర ఆశ్వజ శు ౧౦ ల నాడును, నాజనకుడు అదేసంవత్సర పుష్య బి 2 ల నాడును పుట్టిన లయవారు వీరల పిండ ప్రదాన కాలముందు తిలకు స్వరాజ్యనిధికి నా స్వార్జితం తాలూకు వాయితా పురిం గ్రామంలోని య 1-50 ట్ల మరక జమీన్ వారి శేరిభూమిని భూదానంచేసి యున్నాను. ఈ భూమికి దానపత్రక ఏటాన యెవరోవేరను వ్రాయించి యివ్వవలయునో ముసాయిదా వ్రాయించి కంపించిన ఆ ప్రకారం విక్రయించి యిచ్చుచున్నానని యుండు మా లకి ముగా విశదకటచుచున్నాను.

బెజవాడ 8-7-1924 } మద్దాలి వరదగ జగోపాలరావు.

శ్రీ గాడిచర్ల హరిసర్వోత్తమరావు సంతకులగారి యభిప్రాయము

బెజవాడ 7-7-24 — ప్రస్తుతము బెజవాడలో సమావేశమైన ఆంధ్ర రాష్ట్ర జాతి యోవనంఘములో రిగినచర్చను గూర్చి తమ యభిప్రాయమును దయతో తెలిపెదరా?

హ|| స|| అహమ్మదాబాదాలో కాంగ్రెసుసంఘము వారు చేసిన తీర్మానమును జవాబుకుండ కార్యక్రమము నడుపుట ఆంధ్రదేశపు దీక్షగా నున్నదనుటమాత్రము స్పష్టమైనది మహాత్ముని యెడల ఆంధ్రదేశమునకు సంపూర్ణ విశ్వాసము కలదనుటయు స్పష్టమైనది కాని రెండుసంవత్సరముల కాలము దేశములో కలిగిన కలవరము ఆంధ్ర రాష్ట్రమును కలంధతేదని లోకము తలంచినతలంపు భ్రమ యనుట గోచరించినది. ఇతర ప్రాంతములలో స్వరాజ్యపక్షమో గాంధీపక్షమో పనిచేయవలసినదను విమర్శలపై యుండగా అంతర్వాహినివలె ఆంధ్ర

బెజవాడ, 8-7-24 — నూతనముగా నెన్నుకొనబడిన ఆంధ్ర రాష్ట్ర జాతి యోవనంఘసభ్యుల ప్రసంగము వేశము 5 వేదముండి 7వ వేది నాయత్త్రమువరకు జరిగినది. దాదాపు 800 మంది సభ్యులలో 80 మందికి పైగ మాజరై చాలమంది సభ్యులు గతసంవత్సరమున నన్న వారే. స్త్రీలలో బందరుకుండి శ్రీమతి కమలమ్మగారు శ్రీతగ నెన్నుకొనబడినారు గంగా భాగీరథి-మాసురా లగు బ్రహ్మజోషుల లక్ష్మీనరసమ్మగారు రాజేంద్ర నెల్లూరు రెడ్డిప్రముఖులు గారేడు శ్రీయుత టంగుటూరి ప్రకాశముపంతులుగారు రానందుకు సభ్యులలో చాలమందికి అసంతృప్తి కలిగినది వారువచ్చెదరని మోడరాబాదు మొయలు ఎప్పుడు బెజవాడచేరనని చాలమంది ప్రశ్నించుటవలన వారి రాకనుగూర్చి కొందరు సభ్యులు ఆశురతతో నున్నటుల స్పష్టపడినది సభ్యులలో కొందరు దూదిపింజ వొకచేతివేళ్ల మధ్య నడిమి ముయ్యోకచేతితో కదుగుత్రిపుట చూడగా అగ్రహారము లోని పూర్వవారపరమగు బ్రాహ్మణోత్తములు యజ్ఞోపవీతములను వసుకుట జ్ఞప్తికివచ్చినది. ఇచట పదమూడు సమితి ప్రవృత్తి కేల నుపయోగించకుండాదాయని నేను ప్రశ్నించుకొంటిని. వారిలో కొందరు బ్రాహ్మణులయ్యుంటున్నచో ఈపాటి మార్పును చేయుదురనికొనియెదరు. హరిసర్వోత్తమరావుగారు గిన్నెలో కదురును త్రిపుటంబుగా కార్యక్రమరావుగారు వారిని వట్టి బ్రాహ్మణుడవైతివని పరిహసించినారు. బులుసు సాంబ మూర్తిగారు సర్వోత్తమరావుగారిపై చేయవలెచి గిన్నెకుదులు చిప్ప ను పయోగించుచు నిరి మీ వలె ఆశ్రమమును స్వీకరించినప్పు డటులనే చేయుదుమని మంచినిత్రాగుటకు గిన్నె ఉపకరించునని జవాబుచెప్పిరి. కాదు, కొబ్బరిచిప్ప సంతకం చే ఉపయోగపడుననియు దోరి లభయము ఉండ నేయుండదనియు బోధించిరి ఒకప్పుడు దొరలతో పోల్చుటకు తగిన వేషభావలతో మెలంగిన సాంబమూర్తిగారు నేడు అంగవస్త్రమును ధరించి కేవల సాంబమూర్తివలె కన్నకుటయే గాక సర్వోత్తమరావుగారితో పెంకానుచిప్ప యొక్క మహాత్మ్యమును బోధించినప్పుడు నివాదాశ్చర్యములతో నాకొన్నులనుండి వచ్చెడి నీటిధార నావుకొనజాలక యో పనికేపమున విమండిలోనుండి బయటికివచ్చితిని. ఆహా! ఇట్టి సోరమైన దీక్షను పూనుచున్నారే యని ఆశ్చర్యపడితిని. విమోచ మనకై ఇట్టిపాట్లను పడవలసివచ్చెనే యని విచారము పొడమాపెను.

సభనుచూచుటకు విచ్చేసిన ప్రేక్షకులలో ఆ. నారాయణరావుపంతులుగారుగలరు. వారు మొదటనుండి చివరవరకు సభాక్రమమును చక్కగ చూచుచుండిరి.

సభ 5 వ వేది మధ్యాహ్నము ప్రారంభమైనది. మొట్టమొదట బంధు వారితగియిదావచ్చినది. అయితే అభ్యక్షులు ఇందునుగూర్చి విమర్శించుచుండెదమని చెప్పి సమాధానము చెప్పిరి. రాష్ట్రీయసంఘసభ్యత్వపు రీతుము ఒక్కరూపాంకితగ్గించబడినది. అహమ్మదాబాదాలో అభిలఖారత కాంగ్రెసు ఫాయిసంఘమువారితీర్మానము ఏకగ్రీవముగ తీర్మానించబడినది. శ్రీతకార్యనిర్వాహకసంఘసభ్యుల ఎన్నికలుజరిగినవి. దేశభక్తుల కొండవెంకటప్పయ్యపంతులుగారు అభ్యక్షులుగ నెన్నుకొనబడిరి. శ్రీయుతులు, కాశీనాథుని నాశ్వరరావుపంతులు గాత కో శా థి ప తు లు గ నె న్ను కొ న బ డి రి. శ్రీయుతులు అయ్యదేవరాకాశ్వరరావు, హరిసర్వోత్తమరావు, అంభరీరత్న దుగ్గిలాల గోపాలకృష్ణయ్యగారు కార్యదర్శులుగ నెన్నుకొనబడిరి హరిసర్వోత్తమరావుగారు దత్తమండలములలో నెల్లపనులను నిర్వహించుటకును, ఆప్రాంతములలో తప్ప మిగిలిన యాంధ్రదేశమునకెల్ల జాతీయవిద్య, కాంతిపైనిక బృందము, దేశరాధకులు అను మాడుపనులను చూచుటకు ఆంధ్ర రత్న గారును, మిగిలినపనులను చూచుటకు కాశ్వరరావుగారు ను నియమించుబడిరి. ఖద్దరమొదలగు విషయములనుగూర్చి తీర్మానములు జరిగినవిమ్మట సభ సమాప్తిచేయబడినది.

దేశములో మరెవరికీ విధి మనుషుల సంతకము పెరుగుచు వచ్చినదనుట లేదు పడినది. నాయకులు అనుచరులను కానింపవలయునా, ప్రజలు 'నాయకులను కానింపవలయునా' అను సమస్య ఎవరికి తెలియకయే 'అంధభూమిలో' ప్రబలినదనుట తెలిసినది. నిజముగా అంధదేశమునందు నాయకులు, అనుచరులు అను భేద మంత ఎక్కువగ ఉండినదికాదు. కొందరు ప్రముఖులను ముందుపెట్టుకొని అందులో ఒక్కరిని పెద్దజేసి ఎల్లరకు సమానభావముతో జూచుచు అంధదేశము ప్రవర్తించినది గాంధీమహాత్ముడు ఆహుత్యచారాదులో గట్టిగా బహిష్కారపంచకమును నొక్కునప్పటికి మరల అంధ్రావనిలో యావనప్రాయములు పల్లవించి ప్రముఖులుగా నెన్నుకొన్నవారికే తీవ్రముగా పరిశీలించి మార్గమునుపట్టినవి. కారాగారములో ప్రముఖులు, అనుచరులు ఏకముగానుండి పడిన పాట్లును, ఈ నూత్నవిమర్శలకు అదివరలోనే బీజమువైచినది.

కారణముచేత మహాత్మునిప్రయత్నయుగము ఆరంభము అగుటకు సుపక్రమముగ సమద్రుమధనము ప్రత్యక్షమైనది. విమచాయపులు ప్రబలినవి. రుంగూమాతలను వీడినది. రాజకీయరంగమంతయు కంపమందున్నది. మహానురాగముతో మాడబడుచుండిన పెద్దలు ఘోరపరీక్షలపాలగుచున్నారు. కొందరకు ముఖ్యముగా పెద్దలైనవారల మానసములకు నొప్పి కలిగినది. గాంధీయందు విశ్వాసముగల అంధ్రపరిశిధులు ఇట్లు ప్రవర్తించు రాముని ముక్కునవేలిడి బయటివారు ఆశ్చర్యపడునట్టి సందర్భములు కలిగినవి. ఈమహాసభయందలి మాహాటి ప్రజాప్రతినిధులంతలవలెకొని ఆత్మవిమర్శకావించుకొని సిగ్గుపడవలసిన సందర్భమును కలిగినది. ఒకవైపు నాయకులలో మహాత్మనుబలవిహీనతయు, మరొకవైపు ప్రచండవైరస్వభావములను చూపట్టినవి కార్యాచరణవిధాన దృష్టిగాక గౌరవాగౌరవములపై దృష్టి ఉత్తములలోనే నశించలేదనుట వ్యక్తమైనది. ఆగ్రహములు, కర్షణలు బాధించుచున్నవనుట నూచితమైనది. తత్వము మీదిదృష్టికంటే "లా" పాయింట్లమీదిపేను ఎక్కువగ నుండుట, పదేపదే ప్రదర్శితమైనది. కాని ఆమృతోద్భవమునకు మున్ను హాళులను పుట్టినవీరిని, పరిశీలించుకొనుగాను ఇంతటికోలాహల మేర్పడినది నావిశ్వాసము. మీరు ప్రశ్నించునప్పటికి ముఖ్యులు విడలేదు ఆకస్మాత్ పరిశుభ్రము కాలేదు. తెరచాటులు తొలగలేదు కావున నావిశ్వాసమును మాత్రమే తెలుపగలను అదిసత్యము కావచ్చును, కాకపోవచ్చును. అంధ్రరాష్ట్రమునకు నేటిసభ నిజముగా నగ్నిపరీక్ష. ఎల్లప్పుడును ప్రముఖులను గౌరవించిన అంధ్రయువకులు మరల నడచుకొరవములను కనుపరచెదరనియు, యువకుల యు, సమానులయు అభిప్రాయాను సారము మార్చుకొని లేదు మార్గము కాంక్షముగ నడచుకొనిన ప్రముఖుల మండలి మరలసర్వజనాను రాగము పొంది దీక్షవహించురనియు నిస్సందేహముగ నమ్ముచున్నాను. యజ్ఞపరీక్షనుండి బయల్పడలు పనునాటునన్నియ అంధ్రదేశము పరమోత్సాహముతో స్వర్ణాబిరమము నిర్వహించును గాక యని పరమేశ్వరుని ప్రార్థించుచున్నాను.

II
శ్రీయుత ఆ. నారాయణరావు
ఎమ్ ఎల్ సిగార్తో సంభాషణము

బెజవాడ, జులై 7:—ప్ర. తమరు కడచిన సమావేశమున ప్రస్తుతపు సమావేశమును జూచితిరిగదా. అప్పటికిని రాజకీయపరిస్థితులయం దేమైనను వ్యత్యాసమును కనిపెట్టితిరా?

జి. నారాయణరావుగారు.—ఈ ప్రశ్నకు సమాధానమును చెప్పటకష్టముకాని, దేశీయమహాజనసభయొక్క యుద్దేశములనుసరించి చూచినయెడల నా కంటెవ్యత్యాసము కనుపడదు. కాంగ్రెసు ప్రజాశక్తికలలో బహుముఖమైన ఖద్దరువ్యాపకము, పూర్వముకన్న తగ్గుచున్నదనియే నాయుద్దేశము. ఎంతవఱకును కొనువారి అభిమానమును త్యాగమును ప్రేరేపించుచున్నారు. కాని ఉత్పత్తిదారుల యొక్కయు మధ్యనర్తయొక్కయు పద్ధతులను మార్పులకు కావలసిన ప్రయత్నముల సంతగా అవలంబించునటుల కనుపడదు అప్పటికన్నను నిప్పుడు ధరలు విశేషముగా పెరిగిపోయినవి. గుడ్డ నాణ్యమునందుసహా భేదము కనుపడదు. ఇక, అంటరానితనము విషయమున కాంగ్రెసు ప్రజాశక్తికు పూర్వములకున్నది యిప్పుడును అదియేవిధమున నున్నది. అభివృద్ధియేమియు కనుపించుటలేదు. హిందూమహాత్ముడియ సఖ్యతవిషయమున మన యాంధ్రదేశమునం దంతగా స్పర్ధలు లేనేలేవు.

ప్ర|| మీరు అంధ్రరాష్ట్రసంఘసభ యొక్క చర్యలను గూర్చి యేమనానియెదరు?

నా.రా.సభవారి దయవలన ప్రేక్షకునిగ రానియబడిన నేను దీనిని చర్చచేయుట అంతయు క్రమముగా కనుపడదు. అయినప్పటికి ప్రజాప్రతినిధి గభయందును మన అంధ్రరాష్ట్రీయసభయందును జరుగు చర్యలను పోల్చినచో వీనిపద్ధతులకు విశేషవ్యత్యాసము కనుకట్టుచున్నది. మనసభల నిర్వహణమునకై తగిన కట్టుబాటులే యున్నటుల కనుపడదు. వాక్యాన్వితంత్తము పేరున మృగనాట నియమవిరుద్ధమార్గములను అవలంబించుచున్నారు. త్యాగముపేరున కొందరు తిరస్కారభావమును ప్రకటించుచున్నారు. వినయమునకుబదులు పెద్దలుగ పరిగణించబడినవారిని అవమానపరచుచున్నారు. సభాభ్యుత్థుని ఉత్తరపులయెడల అత్యుమేలేదు. ఒకరు నిలువబడునప్పుడు పెక్కుండ్రు నిలువబడియెదరు. ఒకరు మాట్లాడునప్పుడు పదిమంది మాట్లాడెదరు. చెప్పినమాటలనే తిరిగి చెప్పెదరు. ఇది సామాన్యలక్షణమైనను అందరు నటులేయనికాదు. మన యువజనులయందు క్రమముగా స్వాతంత్ర్యభావము నెవమన నియంతిరస్కారమే పెరుగుచున్నది. నాయుద్దేశ్యమున, మన సభల నిర్వహణమునకై కాననగభయొక్క నియమములవలె కొన్నికట్టుదిట్టములు ఆత్మవిశ్లేశములగ కనుపట్టుచున్నవి.

ప్ర|| త్యాగముపేరున తిరస్కారమును చూపుచున్నారని అంటిరి. మీయుద్దేశ్యమేమి?

నా.రా.—కారాగారమునకు పోవుట ఎంతత్యాగమో కష్టాంతముగ ద్రవ్యమును ప్రజోపయోగమునకై చెచ్చించుటయు అంతత్యాగమేయని యనవచ్చును. కొందరికొక విధమున నేవచేసిన మరొకరికొకవిధమున దేశమును నేపించవచ్చును. నేవయననది వారివారి శిక్షనుబట్టియు, స్థితిగతులనుబట్టియు, ఏర్పడును. మనవారు కల్పితములగు నాయకులను దుష్కరమగు త్యాగము మనసునందుముకొని మనపెద్దలను విమర్శించుచున్నారు. దీనివలననే మనపెద్దలలోను సిగ్గులలోను విశేషమైనభేదములు పుట్టుచున్నవి. అందరకు గాంధీవలె త్యాగము చేయజాలరు. అందరకు ద్రవ్యసంపాదనమును మాని నిష్ఠాములై విరాగులై సన్యాసులై కాలముగడుపుట అసంభవము. అయ్యుక్తము. చర్యలలో పెద్దలకు గౌరవమును చూపుటయు క్రమము ఇట్టి స్పర్ధకుకొంతవరకు త్యాగమునకు సంబంధించిన యభిప్రాయములే కారణమై యుండవచ్చును. పెద్దలనిపిచి, వారిపైన భారమునుపెట్టి, చివరకు అగౌరవము పాలుచేయుటకన్న వారికి దూరముగ నుండుటయే యుత్తము. వానికి గౌరవపదవుల నొసగుటకన్న వానిని తామే నిర్వహించుట యుక్తము. వారితప్పలుపట్టి దూషించుటకన్న తామే యుత్తమార్గమును యుత్తమపద్ధతులను అవలంబించి నాయకత్వమును వహించి యాయుష్యమును నడుపుట యుత్తము.

ప్ర:—తామచెప్పనది సంభవగ నున్నది. విప్పిచెప్పుదురా?

నా. రా. ఒక్క ఉదాహరణమును తీసికొనుడు. ఎన్ని కలకరిగినవి. ఆసినికలలో వెంటపప్పుయ్యపంతులుగారును, కాశ్యరావు, పారిసోల్త్రురావు, గోపాలకృష్ణయ్యగారును, నాగేశ్వరావుగారును ముఖ్యపదవులకు నియమించబడిరి. డాక్టరుపట్టాభిసేతారామయ్య, బులుసుసాంబశాస్త్రిగార్లును గెల్పొందినవారికివచ్చినన్ని వోట్లే దాదాపుగా వచ్చినవి. ఈనియానుకములు ప్రజలవిశ్వాసమునకే నిదర్శనము. ఒకసారి వారినికొని తిరిగి వారిని తిరస్కరించుట ప్రజాప్రాతినిధ్యవిభానమునకు విరుద్ధము. కాబట్టి మన యువజనులయిన సీపదవులకు విహింపవలయును లేదా ఎన్నుకొనబడినవారియందు పరిపూర్ణమైన విశ్వాసమునైన నుంచవలెను. లేనిచో కార్యక్రమము నడవజాలదు. మరియొక సంగతిని చూడుడు. తూర్పు కృష్ణాజిల్లా సంఘపు ఎన్నికలవిషయమై చెరుకువాడ వేంకట నరసింహారావుగారు పెద్ద ఆందోళనమును ప్రారంభించిరి. ఇదంతయు పట్టాభి సేతారామయ్యగారిపైననే. పట్టాభి సేతారామయ్యగారు అంధ్రులలోనే గాక దేశమునం దంతటను ప్రసిద్ధిజేరినవారు. ఇంతకును తప్పలు లేనివారు ఏదియో నెవమన సమస్యలను మేధావంతుల కార్యనిర్వహణనిపుణులను ప్రజలవిశ్వాసమునకు పాత్రులైనవారిని తప్పించి కేవల అనుభవరహితులను క్రియాశూన్యులను ప్రజలకు క్రొత్తవారునగు వారైన మనరాజ్యవ్యవహారములను దేశోన్నతిని ప్రసాదించుచునే వేయుటకు వీలుపడదు. ఇట్టిమహద్విషయములనుకొత్తవారి పరీక్షలకు లోబడవలయును. ముందుగ వీరికికొంతవర్గములను రాజ్యాంగజ్ఞానమున దేశసేవను ప్రజలకు రూఢిచేయవలయును. ఇట్టి మహాప్రద్రవములగు ప్రయత్నములకును అభిప్రాయములకును తావిచ్చుట యుక్తము గాదు.

ప్ర. అయితే ప్రస్తుతము మనపెద్దలకును, యువజనులలో కొందరకును పుట్టిన స్పర్ధ నెట్లుతీర్చుట?

నా.రా. యువజనులలో దుగ్గిరాల గోపాలకృష్ణయ్యగారు, భమిడిపాటి సత్యనారాయణగారు, గాకిచెర్ల సారినగోపాల్త్రమగారు మొదలగువారు త్యాగగుణను బుద్ధియుండును, శక్తిసామర్థ్యములయుండును పెదలలో నవరికిని తీ.వాపు వారుకలవారు ఈమహాద్వ్యముపై విశ్వాసము కలిగి లద్ధిచేయుమైన త్యాగమును చేసిన సద్గుణులు. వీరివారి ద్రవ్యము వీరి ధీరత్వమునకు మరింత వన్నె చేర్చుచున్నది. ఈ రెంటికిని జరుగు స్పర్ధయందేది నెగ్గునో చెప్పజాలము. అట్టిస్పర్ధను పెదగ నీయుతుండు, వారిసేవను అవిచ్ఛిన్నముగ చేయుటకై కావలసిన సహాయము నొనర్చుట ప్రజల విధియైయున్నది. దేశసేవకై విద్యాధికులకు వారు లేమ యావత్కాలమును వినియోగించుట కిదియే ప్రథమము. ఇట్టిస్థితియందు దాగిద్రవ్యము దేశసేవాభిలాషను భంగముచేయుటకుండు చూపుట దేశీయుల విధాయకము. ఒకపక్షమువారికి ద్రవ్యసహాయము డుచ్చును. మరియొకరికి త్యాగశీలము విశేషముగ నుండినవచ్చును. ఇట్టి సందర్భమున ఉభయపక్షములవారును ఏకభావించి స్పర్ధలను విసర్జించి దేశసేవకు పూనినప్పటికే ఫలము కలగగలదు. మొత్తమున సీభవములన్నియు సులభముగ సరించుకొనదగినవి. ఇట్లందరు విద్యాధికులకు యువజనులు దేశాభిమానమువలనను స్వాతంత్ర్యమువలనను ప్రేరేపితమందునకువచ్చుట సభలక్షణము. అప్పటికిని ఇప్పటికిని మనవారి జీవిత పద్ధతులలో విశేషమైన మార్పులు కలిగినవనియే చెప్పవచ్చును. పూర్వపు నిగ నిగలాడు బట్టలు, కోటులు, తలగుడ్డలు పోయినవి. ఇప్పుడు అంగవాస్త్రములు చొక్కాయలు లేని శరీరము పిలకజుట్టు బయలుదేరినవి. ఈ యుత్తమభిమానులలో అనేకులు తమ భుజములపైని రాట్నము వేసి నితాడ పర్యటనము చేయుచున్నారు. మరికొందరు సభలలో సహింముకగు భవత్రిపుచున్నారు ప్రస్తుతము కావలసినది కార్యనిర్వహణము. ఇది ద్రవ్యసంతులముకొన్న త్యాగశీలయొక్కయు గాఢమైన ప్రమత్తిములవలననే పరస్పరవిశ్వాసము సాహాయ్యమువలననే జరుగగలదు నాకు క్రియుతులగు నాగేశ్వరరావు పంతులు వేంకటప్పయ్య పంతులుగార్లయంగన ఇప్పటి కార్యదర్శులయ దును పరిపూర్ణమైన విశ్వాసముకలను. వీరింద యువనయాంధ్రులలో అగ్రగణ్యులు. పూజ్యులు. దేశాభిమానులు

దీర్ఘకాలమునుండి
విడువనివ్యాధులను
అత్యద్భుతముగా కుదుర్చుట

తిరునల్వేలిజిల్లా కృష్ణాపురం కాపరస్తులను ప్రస్తుతములో 72 ఆర్మీయన్ వీధి జార్జిలపుననందు నున్నవారు నగు స్వామి శ్రీనివాసయ్యంగారి ఆయుర్వేదాషధములు అత్యద్భుతముగాను అతి శీఘ్రముగాను పనిజేసెనని వ్రాయుట కెంతయు సంతసించుచున్నాడను.

నేను 15 సంవత్సరములనుండి శరీరమునందు రక్తముచేడి శరీరము కితివత్వము బొందుట, నల్లబారుట, మెదడునందు వేడి యెక్కువౌట, శరీరము మొద్దుబారుట మొదలగు వ్యాధులచే బాధపడుచుంటిని

నేను ఒకమాసము స్వామి శ్రీనివాసయ్యంగారి ఆయుర్వేదాషధములను సేవించితిని ఇప్పుడు నాకు పరిపూర్ణముగ ఆరోగ్యము కలిగినది.

బోవకొస్తు, చెవుడు, పుట్టుకుంటి, వివిధములైన జ్వరములు మున్నగువ్యాధులను ఆయన ఆయుర్వేదముగా నివారణచేయుటను నేను స్వయంగా చూచితిని.

పి. సి. రామారావుగారు,
ఫణ్షిగోడువర, రామనాథజిల్లా.
ప్రస్తుత మకాం నెం 24 కచ్చేరిగోడు.
మొలాళూరు పద్రాసు 22-4-1911

వారిసలహాకట్టం రు. 15
ప్రకటన

ఓడ్యయరు, నాయకు కేసు

విదేశీ ప్రతినిధులను

మాంచెర్ల గార్డయను

పంజాబు దావానుయమున జైపూర్ తీర్పు—జ్యూరీ లందఱు ఏకగ్రీవముగా నుడువనట్టి తీర్పు—మంచి న్యాయమే కాదో జేప్పట కష్ట సాధ్యము. ఏమన కేసు విచారణమయ మన అందరిలోను, ముఖ్యమున న్యాయసమ్మతముగా పరిష్కరింపబడనున్న రాజకీయమున జాత్యాభిమానములకు సంబంధించిన విషయములుగా మార్చవలెనను ఆకురతయే యెక్కువగా నగుపడినది. ఈకేసే కలకత్తాలోనో, ఢిల్లీలోనో హైందవ న్యాయాధికారియెడల పూర్తిగా హైందవజ్యూరీయే గల కోర్టులో విచారించినయెడల మాననవ్యప్త శాసనములకు పూర్తిగా సంబంధించినదిగానని తెలిసియుండును. ఆంగ్లేయుడగు దావాదారు తనకు ప్రతికూలముగ కోర్టు వాతావరణమునందు కొట్టుకొనుచుండును. హైందవన్యాయాధికారి కేసు ప్రాశంభ్యమునుండి, దావాదారున కనుకూలముగ నుండు సాక్ష్యముల యందలి ముఖ్యాంశములను మరుగుపరచుటకు ప్రయత్నించుచుండియుండును. జ్యూరీయెడల కేసువిషయములను సంగ్రహముగ చెబుచు జాతీయవాదుల యభిప్రాయమును వెల్లబెట్టుచు అమృతసరముపాత్యలను ఘోరముగ నిర్దోషించియుండును. ఇది యొకమనిషిపక్షమున రాజకీయవిషయమనియు. శాసనబద్ధ మగు మాననవ్యప్తవిషయ మంతగా లేదనియు తెలిసియుండును. అప్పుడు జాతీయవాదమునకు వ్యతిరేకముగానున్న మనవత్రికలే భారతీయులు న్యాయాధికారిస్థానములను సరిగా పరిపాలింపజాలరని నిందించియుండును. న్యాయాధికారి తానే అమృతసరలో మరణించినవారి తరపునకీలుగను మాట్లాడెననియు తానే యొక జ్యూరీవలే యితరజ్యూరీలకు లాభవిషయములుకాక జరిగినసంగతులను చెబుపబూనుకొనెననియు చెబుచు యెన్నియోరీతుల నిందించియుండును.

కాని అట్టినిందలేమియు లండునులో కేసువిచారించిన జడ్జికి చెందవు. అమృతసరు పాత్యల బంధువుల గోల్పోయిన భారతీయులకు గూడ జడ్జిగారు బాధనొందినవారిగూర్చి చెల్లిన బలకలలో ఆంగ్లేయులగూర్చి జైపూర్ దానికి భారతీయులనుగూర్చి చెల్లిన దానికి తారతమ్యముపడుట కష్టము. స్త్రీలపైని పశ్చిమజాతిని బాంబునండ్లు పడవైచుటకు ఆన్యాయాధికారి ముక్కాడగారు చెల్లిన సమాధానమును బుద్ధిపూర్వకముగ జేసిన కూరపాత్యయని వారు అతిసులభముగ భావించవచ్చును. లేకున్నచో దుష్టప్రజ వచ్చి పిల్లల నెత్తుక పోగలరట నడ్డిగారు జనరలుడయ్యరు డబ్బులేనున్నాడను కారణముచే ఆయన చేతలను మరచి సానుభూతిజూపవలెనని గోరుచు ఆయన ఘనము యెంతయు ఆందోళనబడిరి. ఈయాందోళనకును, అమృతసరు ఘోరపాత్యలను గూర్చి వినుచున్నప్పటి కాంతచిత్రమునకుగల వ్యత్యాసమును విచారణవివరములను విన్న భారతీయులెల్లరును గమనింపగలరు. అమృతసరులో గాయములబడి ప్రాణముల గోల్పోవుచున్నవారు బాధనొందుచు దిక్కులేక తాత్రంతులు బడియుండిరి. వారిన్నేహితులు వచ్చి నేవజేయుటకు ఉత్సాహము ఆటంక బెట్టిరి. బ్రిటిషు న్యాయమూర్తులు జరిగిన విషయముల యవగ్రహణకు పరిశీలించుట జ్యూరీకి విధివిధేయమనియు, తాను లాభవిషయములే జూచుననియు. రాజకీయ తగవుల విషయమున తన యభిప్రాయము చెబుపదనియు మనము నేర్చియుండిన భారతీయ న్యాయవాదులు న్యాయ ముక్కాడగారు ఆ న్యాయమూర్తులను యెంతవరకు అనుసరించిరో పోల్చుకొనజాలకుండురా ఆయన సర్ మైకేలు ఓడ్యయరుగారికిని సర్ శంకరునాయరుగారికిని గల తగవును యాదిగువరితిగా వర్ణించెను:— “జ్యూరీ పరిష్కరింపవలసిన విషయమేమన, జనరలు డయరు న్యాయముగా ప్రవర్తించినా లేదా, ఆయన క్రూరుమొనర్చి నేరముకుట నధుడా కాదా యని తన అభిప్రాయము పకారము, కేసులోని సాక్ష్యమునకు తయ్యమిని, జనరలు డయరు ఆప్రత్యేకపదార్థమున అప్పటి పరిస్థితులలో న్యాయముగనే ప్రవర్తించెనని నిశ్చయించుకొనెను. ఆయన యభిప్రాయము పకారము ఆతని ఇండియా ప్లేటు కెక్రటరీ శిక్షించుట అన్యాయమే.” దీనివలన దురభిప్రాయముల వొడవనని భయమునుచున్నది. ఈ విచారణవలన బ్రిటిషు న్యాయపరిష్కారమునందు ఇండియా ప్రజలకు విశ్వాసము పెడిపొగలదు. భారతీయుల గౌరవమును విశ్వాసమును ఓడ్యయరుకు ఇదియే మిగిలియున్న ఆయువు పట్టు.

ఈ కేసువివరములు పూర్తిగా పంజాబులో ప్రకటించబడి యుండును. ఇది విన్నప్పటినుండియు శిక్షులు ఇంగ్లాండునకుగల గట్టిసంబంధము విడిచిపోవును. శిక్షులు ప్రభుత్వమున మనకు బద్ధవైరులుగా నుండిరి. కాని అమెరికాకు త్రై ముఖ్యముగా యుద్ధమునందు ఆంగ్లేయులలో అగ్రగణ్యులను శిక్షులలో శ్రేష్ఠులను సరిమానము ఉన్నత గౌరవమును బడసిరి. ఈమిత్రత్వమునకు యుద్ధసమయమున రిక్తము మొట్టువిధానమువలన కొంత ప్రతిబంధకము వచ్చెను. ఆరిక్తము మొట్టుపద్ధతులు కొన్ని యీ కేసువలన బయలుపడినవి కాని వాటికి సర్ మైకేలు ఓడ్యయరుగారు బాధ్యులని చెప్పజాలము. కాని శిక్షులకు ఇంగ్లీషువారి ధైర్య ధైర్యసాహసములపైనున్న గాఢవిశ్వాసమునకు జనరలు డయరుగారు అమృతసరులో పాత్యలకు యొసగిన ఉత్తరవు గొడ్డలివేటయినది. ఆయనను వెనుక వేసుకవచ్చువారు కొందరు లాయరుగూడ ఆయన రెండవ మ్యాటిని తిరుగుబాటు తప్పించుటకు ఇండియా దేశము చేయిజూపి పోనియకుండ తప్పించెనని నమ్ముచున్నాడు. అట్టిసమ్మతములు సాధారణముగా మతి చెడి ప్రాణముల త్యేగప్రాయముగా జూచుపైనికుని మిత్రులకే తుంతును. దీని ఫలిత మేమన, ఆయనతప్పిదమువలన పంజాబులో మనకు ప్రతికూలముగ విప్లవము బయలుదేరినది. మ్యాటిని రోజులలో ఆంగ్లేయులకు “కలకత్తా బ్లాకు హోలు” ఎటులు భీతావహముగ నుండెనో యిప్పుడు పంజాబు దేశములకు అమృతసరుపాత్యల బయలుదేరినను. తమకు జరిగిన అన్యాయమునకు పగసాధింపమని అమృతసరు వారికి జూపకముజేయుచున్నట్లు భావించుచున్నాడు. అపాపకార్యము జరుగుట హంటరురిపాత్యవలన తప్పిపోయినది. ఆదియు, డయరును ఉద్యోగమునుండి తొలగించుటయు, బ్రిటిషు న్యాయబుద్ధిని ప్రజలకు చెల్లించుటయు. ఎట్టిఉన్నతోద్యోగియైనను తాను శిక్షనుతప్పించుచు తమకు హింసించజాలడని ప్రజలకు చెల్లెను. తమకున్న అధికారోపయోగమును బాగుగ బోధపరచుకొనజాలని ఆంగ్లేయుల లోపములన్నియు డయరుగారి శిక్షవలనను హంటరుకుమిట్టి రిపొర్టువలనను వెల్లడి అయినవి. ప్రభువుల సభలో అధికసంఖ్యాకులను, మార్షింగు పోస్టు పత్రిక లేవనెత్తి తీవ్రవాదులకుందరును భారతీయులకు తిరిగి బ్రిటిషు న్యాయప్రవర్తనయందలి అనుమానము కలుగ జేసిరి. ఈకేసు రిపొర్టుఇండియాలో ప్రకటించబడినపుడు ఈ అనుమానములు తప్పక వ్యాపించి, రాజకీయాభిప్రాయ విమర్శలలోను, జాతీయములలోను అపాహులతోను వెల్లడియెదమన డనని తోచును.

II

నేమను పత్రిక

జూను 1 వ తేదీని సార్వభౌమని న్యాయస్థానమున ఆ సంపూర్ణముగ ముగించబడిన పంజాబు మాననవ్యప్రదాన తీర్పుయొక్క వివరీతలక్షణమువంటి మహావిషాదము సామ్రాజ్య చారిత్రములో నెక్కడను గానరాదు. ఈ ఘోరప్రమాదము విషయమున నెన్నియోసంగతులు చెబుపవలసినవిగలవు. కాని అందుచాల ముఖ్యమయిన విషయములను స్థానిపులకాన్యాయముగా యిచట చెల్లెడము. 1919 సం॥ వసంతదుర్గములలో భారతప్రభుత్వముకొలఁతుచ్చట్టును నిర్బంధవిధానమునకుగడంగినపుడు తద్విరుద్ధముగా గాంధీగారు ఆందోళనమును బయలుదేర దీనిన పుడు పంజాబు అల్లకల్లోలముగనుండెను. ఇతరరాష్ట్రములకున్న ఆరాష్ట్రమునకే యుద్ధమువలన నెక్కువ నష్టము కలిగెను. పంజాబుసంగతి యిట్లో అట్లో నిశ్చయముగ తెలివనొడల అంతయును చక్కబడునని అందరకును తెలిసిన విషయమే. యుద్ధ మైనపిదప పంజాబులో కాంతపరిస్థితు లేర్పడినయెడల భారతదేశమంతయును కాంతముగ నుండెడిదే. అందుచేతనే సర్ మైకేలు ఓడ్యయరుగారి సివిలు ప్రభుత్వమును డయరు నేనాని మిలిటరీ ప్రభుత్వము రెండును ప్రజామానసమునందు ఒకేపర్యాయము కలిసి వచ్చుచుండును. ఇప్పటికి నాలుగుసంవత్సరములనుండియు బ్రిటు సామ్రాజ్య గౌరవము, డయరు నేనాని. అమృతసరులలో నిర్వర్తించిన “ఘోర ధర్మము” బట్టియు ఆయన చేసిన పనులను అధికారులందరును తేరి ప్రతిఘటించుటను బట్టియు ప్రజానిర్ణయమును బట్టియు వారాత్మికముల వ్రాసిన దానిని బట్టియు చర్చింపబడినను. వీనివలన ప్రజలను పాలించుటలో బీభత్సముగనుండు టపరచునని నమ్ముచున్న తమకున్న విశ్వాసమును సరిగా చెలుపలేక పోయిరి. 1920 సం॥లోని జరిగిన మహాదురంతముల నాటినుండియు డయరు నేనాని అపలంబించిన పద్ధతులను విశ్వసించువారలకు అమృతసరులలో నైతికశాసనమును ప్రకటించుటకు ముందు డయరు నేనాని కనుకూలముగ పంజాబు సివిలు ప్రభుత్వము సదుచుమండుటవలన ప్రభుత్వము సమర్థింపబడునని నమ్ముచుండిరి. ఇప్పుడు ఓడ్యయరు-నాయరు కేసువలన అయ్యడి స్థిరపడినది. ఈస్థిరపడిన పరిస్థితులు ఇంగ్లాండులోను ఇండియాలోను చాల ముందికి నమ్మరానంత అసత్యభాసముగ గాన్పించును.

సర్ శంకరునాయరుగారు దక్షిణ హిందూదేశవాసులును గొప్ప న్యాయజేతలు నైయున్నారు. ఆయన చెప్పెపురి మోక్షోద్ధుజ్జ్వలము రాజప్రతినిధి సమాలోచితవర్త సభ్యుడుగనుండెను. రాజకీయముగ ఆయన కన్నకేరీటిపు పక్షపాతి. జాతీయ అతివాదపక్షము ఆయన కేమాత్ర విప్లవములేదు. గాంధీమత మగు అసహాయాన్వయము భారతదేశమునకు వినాశకరమని ఆయన తత్పరికూలముగ నుండెను. సర్ శంకరనాయరు భారతప్రభుత్వోద్యోగమును నడపినపిదప గాంధీవిధానమును అందువలనగల్గు నుపద్రవములను చెలుపుచు ఒక చినపుస్తకమును వ్రాయవలెనని ఎవరో గోరినమాటలు అట్లుచేసెను. భారత ప్రభుత్వమువారు అందులకు గావలసిన పరికరము లన్నింరని సిద్ధపరచి యిచ్చిరి. “గాంధీ-ఆరాజము” అను చిన్న టిప్టకము ఇండియాలో రెండేండ్లక్రిందట ప్రకటించబడినగాని ఇంగ్లాండులో ప్రచారమువకు రాలేదు. అందు గాంధీ ఆదర్శములును పద్ధతులు పూర్తిగా ఖండింపబడినను. కాని సర్ మైకేలు ఓడ్యయరుగారే లెఫ్టనెంటు గవర్నరుగ నుండి నైన్యముగా చేర్చుకొనుటయందు జేసినఘోరములను ఖండించుచు మార్చలలాను ప్రకటించుటకు ముందు సివిలు ప్రభుత్వము చేసిన ఘోరములకు ఆయనయే కారణమనియు కొన్నికొన్ని వాక్యములు తీవ్రములైనవి అందుగలవు. వీనివల్లనే మాననవ్యప్రదానాకు అవకాశము గలిగెను. పుస్తకము భారతప్రభుత్వమువారు అంగీకరించి ప్రకటించినను ఇతరదేశభాషలలోనికి పరివర్తనము జేయ అంగీకారమిచ్చు మని గ్రంథకర్తను కోరియున్న ను యిట్లు బరిగెను. ఆ కేసు కోర్టులో రివారములు విచారింపబడినను. తుదకు జస్టిసు మక్కాడీగారు వాదపక్షమున కనుకూలముగ తీర్పుజేప్పుచు జ్యూరీ నిర్ణయమునకు బంపిరి. అచ్చట సర్ మైకేలు ఓడ్యయరుగారికి 11 ఘండి అనుకూలముగను ఒకరు ప్రతికూలముగ నుండి 500 పానుల నష్టపరిహారమును ఖర్చులతోగూడ నీయవలసినదిగా తీర్పుజేప్పిరి. మహామహా సామ్రాజ్యములను బాగుజేసినను ఓగ్రదేశము అందుకు కారణములు స్వల్పములుగను విపరీతములుగను ఉండును. కాని ఏయొకమునందైనను ఉద్యోగభాధ్యతనుండి విరమించిన ప్రజానేతకుని విషయమున నింత అజాగ్రత్త న్యాయవిచారణ జరిగియుండెనా యని మా కాశ్చర్యముగనుచున్నది. భారతముంత్రీ కన్నకేరీటిపు పక్షమువాడైయున్న పుడు పింఛను బుచ్చుకొన్న లెఫ్టనెంటు గవర్నరును ఫలిత మేమయినను సామ్రాజ్య మంతకును విషాదము గలుగజేయునటువంటి దావాను వేయనీయకుండ యెట్లాపజాలకపోయెనో మాయగ నున్నది.

ఒకసారి విచారణప్రారంభించినపిదప ఓడ్యయరు కేసు మొదటిరకము రాజకీయవిచారణ నుండి తీరును. భీభత్సము విషాదములు కోర్టులో విచారణకు వచ్చి సాక్ష్యము బుచ్చుకొన్నపుడు తత్పరికూలము మనమాపజాలము. పరిపాలకుని వ్యక్తిని దోషపరచుటనే జేయవచ్చును. కాని పంజాబులో యుద్ధసమయమున రెండుసంవత్సరముల పాలనవపుడు నైతికశాసన సహాయముతోను లేకుండను అనుష్ఠింపబడిన సాధనములను నిరూపణములతో ప్రకటింపబడిన వాని మాటయేమి చెప్పెదరు? సివిలు, మిలిటరీ బ్రిటిషు అధికారులే రిక్తాటింగులో జెట్టిన నిర్బంధములగూర్చియు, నిర్బంధముగ భారతీయులను సలూము చేయించుటనుగూర్చియు కొరడా చెబ్బలను కొట్టించుటనుగూర్చియు, నేలమద ప్రాకునటులజేయు నుత్తరపుగూర్చియు, పంజాబులో ఏప్రిలునెలలోనుండు ఎండజేడిమిలో కోజుకు 16 మైల్లు విశ్వాధులను నడపించిన అసాధారణ కృత్యములగూర్చియు వర్ణించియుండిరి. ఆకాశమునుండి బాంబులను విసరి తుపాకులను గాల్చినగాని ప్రజలకు మరచిపోకుండ పాతమురాదని బ్రిటిషుఉద్యోగులు ఒప్పుకొనిన విషయములను కోర్టువాదు మరల వినిరి. కొరడా చెబ్బలు గొట్టుట భారతీయులకు తగినశిక్షయే యని జనరలు జేసెనుగాని యభిప్రాయమును వినిరి. పంజాబులో బ్రిటిషురాజ్యమును పోషించుటకు తానెంతదూరము పనిజేసినదియు ధ్రువముగ జెప్పుచు లాహూరులో నైనికాధికారిగానుండ ప్రాంతు జాన్ముగారు చెప్పినది వినిరి. ఇంతకును పంజాబు ఉద్యోగులు ఒక్కమాటలో బ్రిటిషు సామ్రాజ్యాధికార సిద్ధాంతమును చెప్పిరి. ఈ సిద్ధాంతమును బ్రిటిషు ప్రభుత్వమునకును పార్లమెంటుకును యిచ్చుములేదు.

జస్టిసు మక్కాడీగారు యీకేసు నడిపినవిధమునుగూర్చి మే మిక చర్చించవలసెట్లెను. ఆరిషయమై భారతదేశములోనే తీవ్రముగ చర్చించిరి. జస్టిసు మక్కాడీగారు తీర్పుజేప్పుచు డయరు నేనానినిభారతముంత్రీ శిక్షించుట తప్పవని జేప్పించిన వ ర వా క్య ము మా త్ర ము న్యాయ

విధానమునందు ఆచంద్రార్థము నిలిచి యుండగలదు. మేముకొట్టిమాత్రము గ్రహించెదము. ఆయన యభిప్రాయము ఇండియా ఆఫీసు నిర్ణయమునకేగాక భారత ప్రభుత్వముయొక్కయు, ప్రధానసేనానియొక్కయు, ఆర్మీ కొన్సిలుయొక్కయు నిర్ణయములకు విధులముగ నున్నదని మాత్రము మేము చెప్పుచున్నాము.

ఈన్యవహారమును విశాల దృష్టితో జూచినచోకాతే నిర్ణయమును యడయగలము. ఈపాపముయిప్పటికి మాడుపాపము జరిగినది. 1919 లో ఘోరవిపరములు జరుగుటయే ఒకటి. రెండవది 1920 లో డయరు యోగ్యతాపత్రము. మూడవది యామాన నష్టపురా నా. ఇట్టి ఘటనలు గాజాచి ఆంగ్లో-హైదరాబాదులును, ఇంగ్లీషు దైహ్యపక్షమువారును అత్యంతానందమును పొందవచ్చునగాని, యాపాపము మరింత యెక్కువగును. ఈసంవత్సరము పంజాబు ప్రజలు భయానకముయినదేదయు లేకుండ కాంతముగ ఆంతయును మరచిపోయియుండవలసినపుడు యాతీర్పవలని ఫలితము లూరకపోవని మనము జ్ఞాపకముంచుకొనవలెను. అన్యతస్థలములో డయరు సేనాని ప్రారంభించిన వివాదకృత్యము సరమైకేలు ఓద్యయగుగారి మార్గతీతో పూర్తియగునని గూడ జ్ఞాపకముంచునవలెను. భారతదేశమునకు న్యాయము విదేశీప్రభుత్వమునుండిగాని న్యాయస్థానమునుండిగాని కలుగజాలదు. అని గాంధీగారు పదేపదే చెప్పుచుండిన సూత్రవాక్యము యిప్పటికి జ్యోతినిర్ణయమునలన భారతీయుల మానసములందు నాటుకొనునని గూడ జ్ఞాపకముంచుకొనవలెను. ఆయితే యంతటితో భారతదేశమునకు హస్తాదకముల నిచ్చితిమని నమ్ముచులినదేనా? బ్రిటిషుప్రభుత్వన్యాయమునందు భారతీయులకు మరల విశ్వాసమును గలుగజేయుట మనచేత గాదనవలసినదేనా? మే మట్లు నమ్ముజాలము. కాని ఓద్యయగు కేసు విచారణ ఫలితములవలన ఈపని యర్హుట మయ్యెనను విషయమును మాత్రము కన్నులు మూసికొని తెలియకుండ నుండజాలము.

III

ఎ. జి. గార్డినరు అభిప్రాయము

ఎ. జి. గార్డినరుగారు నేమనుపత్రికలో నిట్లు వ్రాయుచున్నారు:—

ఓద్యయగు- కంకరునాయురుగారి కేసుతో భారతదేశమునకు మహావిపత్తు సంభవించినది. ఈదేశమునకు భారతదేశములో కావలసినంత నష్టము చేయక త్రువులు సంకల్పించి వయోడల నింతకన్న ఎక్కువ విదగ్ధమును చేయు కొట్టజాలదు. దీని ఫలితములు ఎప్పటికిని మరచిపోకుండ భారతదేశములో మాయమౌచుచున్నది. ఈ కేసు విచారణయు, తీర్పు, అన్నిటికంటె నెక్కువగా జడ్జిలైన ఖిరినిజ్జి భారతదేశములో వనపరిపాలనములో వచ్చినలోపమును ఆధికారులే నున్నపు యావ్యవహారమునకు మూలపురుషుడైన ఆయన అతినాదపక్షమునకు చెందినవాడు గాక పోవుటయు భారతనాయకులలో యీ దేశమునకు అత్యంతమిత్రులలో నొకడగుటయు ఆవాసికపుస్తకమునందు మనప్రభుత్వమునగాక గాంధీప్రచారమువలన గలుగు దుష్ఫలితములను ఖండించుటయు విధివిరుద్ధముగ చెల్లుచున్నవి. మానవత్వపు విషయములో సర్ మైకేలు ఓద్యయగుగారి చక్షుమన తీర్పుజేప్పవలసినదే. కాని కేసువిచారణ అన్యతస్థలము హత్యలగుగొన్ని యీదేశమునకు గల నిర్ణయమును తలక్రిందుజేయుటయు సర్. మైకేలుగారిని కొన్ని విషయములలో నిష్టాభిరుచియుబయు చాలాఘోరములైనవి. ఈతీర్పును ఒప్పుకొనవద్దని సర్ కంకరునాయురుగారికి సలహానిచ్చినట్లు నేనువింటిని. కాని యీకేసుకే 12000 పానులు ఆయనకు ఖర్చు అయినది. మరల క్రొత్తగా విచారణజేయబడనని ఆయనకు తెలియును. కాని జడ్జి సుమకార్డిగారి విచారణవలన గలిగిన యనుభవముతో నింకను బ్రిటిషున్యాయస్థానములందు పోగడుచుట ఆయన సిద్ధపడలేదు. ఆయన అట్లు నిశ్చయించుకొనుట స్వాభావికమే. కాని, అన్యతస్థలము యీదేశక్షేమమునకు మంచిది కారు. క్రొత్తగా విచారణజేసినయెడల ఇంతటిముఖ్య విషయమున జేసినశోచ్యముగు న్యాయచిర్యమువలన గలుగు దుష్ఫలితములను కొంతవరకు తగ్గించియేయుండవచ్చును. పార్లమెంటు సమావేశమైనపుడు ఈముఖ్యవిషయమున ఆరివియరు ప్రభువుగారు ఏమిచెప్పెదరోయని ప్రజలు మతూహలపడుచుండుదురు.

ఒకహత్యనేరమును సేలం సెషన్సుజడ్జి కొట్టివేసెను సేలం జూరై:— సి. సి. 307, 324, 325, 302, క్లెక్కునులక్రింద నిందితులైన మారప్పకొ పాలయంకాలి గాండను ను యెలంపల్లి గ్రామములో, కొంతమందియును మొత్తము 18 గురిపై దోమిహత్య అపాయకరమైన గాయములగు నేరమును సేడు సేలం సెషన్సుజడ్జి పరిష్కారము జేసెను. 148 సెషన్సు క్రింద గరింపరాని ప్రాణాపాయకర మగు ఆయుధములను గరించి వీరు వచ్చినయెడల, ఒకరిని అంపి మరియొకరిని చంపుటకు ప్రయత్నించి మరణముగైరిని కొట్టివేసెను ఫిర్యాదికధ చెప్పుచున్నది. 148, 324, 325 సెషన్సులక్రింద శిక్షితులగుటకు తగినట్లు ముద్దాయిలు నిందితులని అసెషర్ల చెప్పిరి. కాని నేమన్న జడ్జి ముద్దాయిలగును నిందితులుకారనిచెప్పి వారలను వదలివేసెను. (ఆ. ప్రె.)

కలకత్తా ఇంపీరియల్ బ్యాంకుమోసము రు 1,10,000

కలకత్తా, జూలై 8:— కలకత్తా యింపీరియల్ బ్యాంకును బహుధైర్యముతో మోసముచేసి రు 1, 10, 000 అపహరించినట్లు తెలియుచున్నది. కలకత్తా సి. ఐ. డి. వారికి కావలసియున్నట్టి యిద్దగుమనుష్యులు బ్యాంకులో డబ్బుగలట్టియు, కొంతకాలముక్రిందు సరణించినట్టియు యున్. సి. మిత్రులుగా రిపేరు ఫోర్మిరీచేసి అప్పగింపును బ్యాంకునుండి డబ్బునుతీసికొనుచున్నట్లు తెలియుచున్నది. (ఆ. ప్రె.)

ఇంద్రజాల మహేంద్ర జాలము

ఈ అపూర్వగ్రంథములో జర్మనీ గారడీ, యొగవృద్ధి హస్తలాసము, ఇంగ్లీషు ఇండ్రజాలము మంత్రశాస్త్రము, భూతజైన్యము, యంత్రములు, అమెరికావారి చీట్లకేత తమాషాలు విచిత్ర విశోదవిద్యలు గలవు. ఇంతేగాక మనుష్యుని మాయముచేయుట, మామిడిచెట్టును పుట్టింపుట, జీవులతో సమాధియగుట కరీరము లేని తలకాయచేత మాటలాడించుట ధూమిలైన గజముయొక్కను గాలిలో మనుష్యుని నిధారముగా నిల్పుట మొదలగు విచిత్రములు అనేకము లున్నవి. ఈ గ్రంథములు చదివిన అత్యద్భుతముగా మేజిక్ చేయగలరని గ్యారంటీ యిచ్చుచున్నాము. దీని వెల 4-0-0 లు (211) 88-4 పి. ఆర్. జవార్దనం నాయుడు, బెంగళూ, గుంటూరుజిల్లా.

Maxwell

మా క్సు వెల్

క్రొత్తవి నోదమైన బండి

మంచివేరుపొందిన బండి.

ధర

రూ 5,450

ఎఫ్. ఓ. ఆర్., మదరాసు.

విదుగురు కూర్పునుటకు తగినది, బాదాము రంగు వేయబడినది, ఎత్తని హంటు, నల్లని ఫౌడర్లు, గుండ్రని చక్రములు, బాన్చి మాగ్నెటో, జెనిట్, కార్బురెటర్, రెమి ఎలక్ట్రిక్ వద్దతి, ముందు వెనుక బంపర్లు, వెనుక బ్రంకు—మొదలగునవి అన్నియుచేరి క్రొత్తమాక్సు వెల్ వినోదమైన బండి యగును, ప్రస్తుత కాలమునకు విక్రీలి మనోహరమైన బండి. ఒకదానిని మేము మీకు చూపవచ్చునా?

SPENCER & Co. LD. MADRAS & BRANCHES

ఆంధ్ర పత్రిక

1924 వ సం. జూలై నె. 9 వ తేది

బుధవారము

విషయపరిస్థితులు - కర్తవ్యము

—:○:○:○:—

హమ్మదాబాదునందు జ్యేష్ఠమాసాంతము నందు ప్రదర్శితమైన రాజకీయ నాటకరంగము ఆమాధ మాసారంభమునందు విజయవాడయందు ప్రదర్శితమైనది. అహమదాబాదునకును విజయవాడకును ౧౨౦౦ మైళ్లదూరము గలదు. అహమదాబాదునందు ఆఖరిభారతి సభాసాయిసంఘము గూడినది. ఆ సమావేశమునందు గాంధీమహాత్ముడు మూడుదినములు దుఃఖవేదన ననుభవించుచు సభ్యుల చిత్తవృత్తిని గ్రహించు లిగెను. మహాత్ముడు సభాసాయిసంఘమును స్వయముగను వారి యంగుఠియందు పత్రికయందు వ్యక్తముచేసి ప్రజలకు సభ్యుల చిత్తవృత్తిని విశదముచేసిరి. మహాత్ముడు భేషమునకు గారణము సభ్యుల ప్రవర్తనము గాని తనపరాజయము గాదు, మహాత్ముని యాజ్ఞాను సారముగను 1921-22 సంవత్సరములందు మహాత్ముని ముచ్చేసిన నాయకు లాసభయందుండినను వారి చిత్తవృత్తిమూలినది. ఆరంభమునందు మహాత్ముని నాయకత్వమునందు సంపూర్ణవిశ్వాసమును జూపిన సభ్యుల పుడు ప్రతిఘటనమునకు బూనుకొనిరి. వారిదృష్టి యదృశ్యమునుండియును మహాత్ముని నుండియును స్వంతభావములకును స్వకక్షభావములకును మరలినది. ఆరంభమునందు వ్యక్తమైన ధర్మపాబల్య మంతరించి విద్యాపాబల్యము తగిలినది. సభ్యుల కార్యదీక్షను గనుగొనుటకు మహాత్ముడు సభ్యులు నూలును వడుకుట ధర్మముగ విధింప సమకట్టెను. మోతీలాలు నెహ్రూగారి ధిక్కారము స్వరాజ్యపక్షమువారి ప్రతిఘటనము సిగ్గునము గాంధీమహాత్మునకు భేదమునుగలుగ జేసినది. నెహ్రూగారుమహాత్ముని తీర్మానమును ప్రతిఘటించినను స్వరాజ్యపక్షమువారింద ను లేచిపోవుట వివాదమును గలుగ జేసినది. ఈనిర్ణయము వారి తీర్మాన నిర్లక్ష్యభావమును విశదముచేసినది. మహాత్ముడు విజయమును బొందినను సభ్యుల హృదయములందు గలిగిన పరివర్తనమును గ్రహించి దండిననిబంధనను తొలగించెను. మంచవిధిబహిష్కార ప్రతిపాదనమునందును శాసనసభలకు సంబంధించిన భాగమును మహాత్ముడు సహించుట యవసరం బైనది. వాదిప్రతివాదులకు సౌకర్యములను గల్పించుటకు మహాత్ముడు ప్రతిపాదించి తీర్మానమును విశ్వాసపాత్రుడైనచోత రాంగారు ప్రతిఘటించినపుడు సభ్యుల కవృత్తిమహాత్మునకు విశేషమై తీవ్రమైన వేదన గలిగినది. గోపీనాథ సహాకు సంబంధించిన తీర్మానమునకు 78 లను కూలులను 70 ప్రతికూలులను తేలినపుడు సభ్యుల చిత్తవృత్తి మహాత్మునకు దెలిసినది. సభ్యుల ప్రవర్తనము మహాత్మునకు మహాసంతాపమును గలుగ జేసినది. దుఃఖ పొంగిపొరిలినది. మహమ్మదాబాదు చౌరాము ప్రతిఘటనలు పాదాక్రాంతిలక్షణము మహాత్ముడు మూలము వేడిరి. మహాత్ముని జ్ఞానము పాలించుటకు బూనుకొనిరి. ఈ పూనుకొనినది విరణమునందు దొరికినకు సభలము గాగలదో కాలము తెలుపగలదు. కార్యాచరణ

మెలులున్నను సభ్యుల సంతోషభావమును సభ్యులకు మహాత్మునిపట్ల గల విశ్వాసగౌరవములను నువ్వకక్షపైవవి. సభారంగము అహమదాబాదు నుండి విజయవాడకు మారినపుడును నీ వివాద కరిస్థితులై గోచరంబగుచున్నవి.

ఆంధ్రరాష్ట్ర జాతీయోపసంఘము విజయవాడయందు గతవారాంతమునందు గూడిన సభయను నీయందంతమున భిన్నరూపము నను విశదము చేయుచున్నది. విజయవాడ సభ నలంకరించినవ్యక్తులు భేషించినను ఫలముమాత్రము వివరీతము గ గనుపడినది. విజయవాడయందు సభ్యుల దృష్టియంతయును సభికారసభ్యులను ఎన్నుకొనుటయందు వినియోగపడినది. ఆరంభమునందు సభ్యులు ప్రతిపాదించిన ప్రతిపాదనలను నీవయోజనమునే సూచించినవి. ఆంధ్రులయిత్యాహ మీ సందర్భమునందు విశదమైనది. ఆంధ్రరత్న దగ్గిరాల గోపాలకృష్ణయ్యగారు కంచవిధిబహిష్కార ప్రాబల్యమును అహమదాబాదు ప్రస్తావమున కధిక తరముగ నండుగటులు చేయుటకు బ్రయత్నించిరి. అహమదాబాదు తీర్మానమునందు గల కోరికకు బదులుగను విధిని నిర్దేశించుటకు దలపెట్టిరి. భవిషి పాటి సత్యనారాయణగారు తీర్మానమునకు సంతక చిత నిర్వచనమును గల్పించుటకు బ్రయత్నించిరి. అఖిలభారత సాయీసంఘసభ తీర్మానము ననుసరించుట రాష్ట్రీయ సాయీసంఘముల విధి యెననువాదప్రతివాదులు కాలవారణమునకును మనస్తాపమునకును గారణమైనవి. క్రమంగములందు వ్యక్తమైన దోషారోపణలను ఎత్తిపాటులను అసహ్యకరముగ నుండివి. ఆంధ్రదేశనాయకుడైన దేశభక్త వేంకటకృష్ణయ్యగారు రధ్యక్షులుగను కేశవరెడ్డిగారు ప్రధాన కార్యదర్శిగను సభిక సంఖ్యకులచే నెన్నకొనబడినను సభ్యుల నావహించినచిత్తవృత్తి వ్యక్తమైనది. సభావ్యవహారమునందు సాహచర్యమంతరించినది ప్రతిఘటనము ప్రబలినది. అహమదాబాదు సభను మించిన కలవరము విజయవాడసభయందు గలిగినది. సభ్యులకు ఖండనమండనములందు గల యాసక్తి నిర్మాణవిభాగమునందు లేదని విశదమైనది. ఆంధ్రదేశసభ్యులు గాంధీమహాత్ముడు నిర్ణయించిన పరీక్ష కెంతవరకు నిలువగలరో కాలము విశదము చేయగలదు. అహమదాబాదునందును విజయవాడయందును వ్యక్తమైన ప్రతిఘటనస్వభావము దేశక్షేమమునకు శుభసూచకము గాదని దేశకరిస్థితులు విశదము చేయుచున్నను కర్తవ్యమును నిర్ణయించుట దుస్సరముగ నున్నది. మూడేడ్ల దుఃఖానుభవ మలపడను గలుగజేసినది. గాంధీమహాత్మునిపట్ల భక్తివిశ్వాసము లున్నను నాయకులకు నిర్మాణ విభాగమునందు విశ్వాసము మందగించినది. ఈ నిరుత్సాహమునకు స్వాభిమానము పరస్పరవిభేదములు పక్షపాతములు దోడ్పడి దేశమును కలవరమయము చేసినవి. అహమదాబాదుసభయందు గనుపడిన దుర్దశయే విజయవాడసభయందును ప్రత్యక్షమైనది. ఉద్వేగపముయమునందు సభ్యులేమి చెప్పినను చేసినను వివాదాంతరమున నైనను మహాత్ముని యాదేశములకు పాలించుటకు సభ్యులు ప్రయత్నించుట యాత్యోధరణమునకును దేశోద్ధరణమునకును సాధనముగ నుండగలదు. నాయకుల ప్రవర్తన లెటులు పరిణమించినను ప్రజలైనను తమకు గాంధీమహాత్మునిపట్ల గల భక్తివిశ్వాసములను కార్యరూపమునను వ్యక్తముచేసి కృతార్థు లగుట యుచితము.

గాంధీమహాత్ముడు మూడేడ్లయందు భారత రాజ్యాంగ సంరంభమునందును ధర్మసంరంభమునందును మహాసంచలనమును గలుగ జేయగలిగెను. ప్రపంచమునం దంతటను ప్రఖ్యాతిని బడసెను. లోకోత్తము డనునామమును బడసెను. దేశమునం దంతటను త్యాగమూర్తులను దేశభక్తులను వికసించ జేయగలిగెను. దేశస్వాతంత్ర్యమునకును ధర్మ సంస్థాపనమునకును ఆత్మసమర్పణమును జేయగలిగెను. మహాత్ముడు వ్యాధి నయమైనను సంపూర్ణారోగ్యము గలుగ లేదు. మహాత్ముని సందర్శించిన వారలకు వారి దుర్బల స్థితి విశదమైనది. మహాత్ముడు సత్యాగ్రహ శ్రమమును జేరినతరువాతను అనారోగ్యముగనున్నను శక్తి సంతయును దేశసేవకై వినియోగించుచున్నాడు. ఫలజనులకును ఆటంకములు లేకు సేవావిధానముల నుపదేశించుచున్నాడు. అచిరకాలముననే దేశసంచారమును జేసి ప్రజలకు ధర్మోపదేశములను జేయుటకు బూనుకొనగలడు. ఆంధ్రదేశమునకును అచిరకాలముననే మహాత్ముడు రాగలడని వారి ప్రసంగములు తెలుపుచున్నవి. మహాత్ముడు ధర్మమూర్తి, కర్మపరాయణుడు, దయామయుడు. మహాత్ముని సందర్శించి సేవింపగల భాగ్యము మహాభాగ్యము. ట్టి మహాభాగ్యము ప్రపంచ ప్రవృత్తియందు క్వచిత్తుగను యుగసంధులందు సంప్రాప్తమగుచుండును. మన యదృష్టవశమునను సంప్రాప్తమైన తదవకాశముల నాత్యోధరణమునకును దేశోద్ధరణమునకును వినియోగించుట కాంధ్రనాయకులును ప్రజలును పరస్పరభేదములను సాదేహములను వివర్జించి ఏక చిత్తముతో బాటుపడి నిర్మాణవిధానము ననుష్ఠించి గాంధీమహాత్ముని మన్ననలకును స్వరాజ్యమునకును భగవదనుగ్రహమునకును బాత్రు లగుదురుగాక!

బక్రీదుపండుగ:

హిందూమహమ్మదీయసఖ్యము

మాలానా మహమ్మదాల్లీ, మోతాలీ, అబ్దుల్ కలాం అజద్, డాక్టరు సయ్యదు మహమ్మదుగారు ప్రకటించిన హెచ్చరిక సమయానుకూలముగ నున్నది. ఇక గయిదుదినములలో బక్రీదు పండుగ జరుగగలదు. మహమ్మదీయుల కది యతి పవిత్రదినము. త్యాగసంస్మరణదినము. అట్టిసందర్భము, మహమ్మదీయులును హిందువులును పోరాడుచు నుకరికుత్తుకల నొకరు గోచరయత్నించుట కన్న, భగవదపచారము వేరొక టుండునా? భగవంతునిపేర నిట్టిమండగములకు గడంగవలదని, మహమ్మదీయనాయకులు సాదరమర్త్యులకు విన్నవించుచున్నాడు. హిందువులకు కష్టము గలుగకుండుటకై మహమ్మదీయులు గోవధను మాని, మేకలను బలియిచ్చిననాటికిని నేటికిని ఇంతవ్యత్యాసముండనేల? మహమ్మదీయనాయకులు సూచించిన విధమున గాంధీమహాత్ముడు రాత్రింబళ్లు హిందూ మహమ్మదీయ సఖ్యమును గూర్చి యోచించుచున్నాడు. ఇందుకేమయిన భంగము పాటిల్లిన, అతినిక గలిగెడిసంతాపమునకు మేరయుండదు. హిందువుల గౌరవమును కాపాడుటకు మోతాలీగారును, మహమ్మదీయుల గౌరవమును గాపాడుటకు తానును కంకణము గట్టుకొనినట్లు, గాంధీమహాత్ముడు సూచించియుండెను. హిందువులును మహమ్మదీయులును గలసి ఏరి ప్రయత్నిములకు తోడ్పడుటభర్మముగాదా? ఇతరచింతయున్నను లేకున్నను

కర్మలను గాని గానియైనను, ఉదయమును సభ్యముగా మెలగుట యత్యవశ్యకము. లేనియెడల స్వరాజ్యసిద్ధి దూరము గాకమానదు. హిందూ మహాద్వీపమునందు స్వరాజ్య మని గ్రహించినపుడు, స్వల్పవిషయములగునా పోరాడుట కెవరును పాల్పడజాలరు. అలీనాదరులు ప్రకటించినటులు, భావంతానికి జంతుమంసమును రక్తమును చేబోవు. దైవభక్తియే భగవానునికి జేరగలదు. అందుచే రాజాపుత్రావ్రాదివసమున, మహమ్మదీయులు జుభక్తిని జూపవలయుననియు, హిందువులు సమానమును సాదరప్రేమను జూపవలయుననియు, మహమ్మదీయనాయకులు గోచించున్నారు. కిరీ కోర్కెను ఉభయసంఘములవారును సఫలముచేసి విశ్వసించెదము. ఇట్టి సందర్భములందే, జాతియొక్క స్వేచ్ఛయు పరిశీలించబడును. ఆ కరీక్షలో నెగ్గినచో భారతజాతికి మరింత బలమును, క్రైస్తవజాతికి మరింత విషాదమును గలుగకమానవు.

కార్పొరేషను కల్లంగడులు

మద్యపానమును తగ్గించుటకై తామెలయొకరినొకరిని చూచుచున్నామని చాటుడు పాత్రోమితి గారు, కన్నటిదినము మద్రాసు కార్పొరేషనువారు చేసిన తీర్మానమున కేసుని బదులుజెప్పెదలో చూడవలయును. చెన్నపురిలో కల్లంగడులను ఏయే ప్రదేశములలో సాపేక్షవచ్చునో, నిర్ణయించెడి అధికారియు కార్పొరేషనుకు కేసుకుట సహజము. అట్టి హక్కును ప్రభుత్వమువారు తొలగించుట మర్యాదాన సమ్మతముపట్ల వారికిల విముఖతకు నిదర్శనమగుచున్నది. డాక్టరు నటేశునగారు దెలిపినటులు, తిరువట్టిశ్వరకావేటలో నున్న కల్లంగడికి ఆక్కడివారు కొలదిమందయే వెడలుచుండగ, దూరమునుండి ఎందరో వచ్చి త్రాగి ప్రజలకాంతికి భంగముకలిగించుచున్నారు. అట్టిస్థితిలో యుక్తాయుక్తముల విచారించి కల్లంగడులనే యేతావులందుంచవలయునో సానిక సంఘములకు దెలిసి రీతిగ ప్రభుత్వము వారికి దెలియుట యసంభవము గద. ప్రభుత్వము వారిచేత గాంచిన, వారికి వివిధమైన గలయాన క్తి ప్రజాభ్యుదయముపట్ల లేదని గోచరించును. ఇట్టిస్థితిలో కార్పొరేషనువారు ప్రభుత్వమువారి చట్టము నిరసింపబల సంభావ్యముగ నున్నది. కాని కేసులను అసమర్థతీర్తానము గావించుటతో వీరు సంతృప్తి జెందలేదు. ఎక్సైజు లైసెన్సుగుబోర్డులోనున్న కార్పొరేషనుసభ్యులు వెంటనే రాజీనామా నీయవలెనని గూడతీర్మానము గోరుచున్నది. కార్పొరేషను సభవారు ఆర్థికావసరము నిలుపుకొనవలయు ననిన, ఇయ్యదికి సన్నధర్మము. ఈ తీర్మానము ననుసరించి, ఖా. బహదూరు ఉస్మానుసాహేబుగారు తమ సభ్యత్వమును రాజీనామానిచ్చినందులకై తయారై సంతకము చేయుచున్నది అట్లుగాను తిరుమలజిల్లా గారు తమ నిశ్చయమును తెలుపరయిరి కాని, కార్పొరేషను సభవారి తీర్మానమును అధ్యక్షుడు నిరసించుట భావ్యముగ నుండదు. ఎక్సైజు ముత్తిగారిచర్య యారీతిగ బహిరంగముగ నిరసించబడుచుండ, వారవలంబించుచున్న మార్గము తెలియజేయవలయునని గ్రహించుట సుభాషము.

బెంగాలు శాసనసభాభ్యుదయము:

ఇక్కడ కేంద్రము ఉత్తరువు సప్లిమెంటరీ గ్రాంటును ప్రవేశ పెట్టుకుండ బెంగాలు శాసనసభాభ్యుదయము లగు కాటన్ గారికి ప్రాకారము గుత్తరు పిచ్చుటలో న్యాయముగను, స్వేచ్ఛించుటను ప్రవర్తించిరి. న్యాయాధారము

ఆంధ్రుల గాంధీ మహాత్ముని పుజానిచ్చి లక్షరూపాయలు సమర్పింపవలెను

9-7-24

యథా శక్తి ని తోడ్పడుడు

ఇదివరకు మొత్తం 48988-1-10 ఇదివరకు మొత్తం రూ 18650-1-2
 పూజానిధికి సామ్యముబంపు చిరునామా:—కా. నాగేశ్వరరావు, నెం 7 లెంబు శివ్వీపేథి, మద్రాసు

యగు ఘోషుగారు. వ్యక్తుల హక్కును చక్కగ సమర్థించిరి. ప్రెసిడెంటు గారి సరంకుశచర్యల నాపేక్షించుటకు కోర్టువారి కధికారము లేనిచో, మ్యునిసిపలు కార్పొరేషనువారి అక్రమచర్యలను నిరోధించుటకు రేలు పేయర్ల కధికారము లేకపోవలసి వచ్చును. సప్లిమెంటరీ గ్రాంటుల సేవముయమున దెచ్చుటకు, ప్రభుత్వము వారి కధికారము లేదని, న్యాయమూర్తి ఘోషుగారు నమ్ముచున్నారు కాటన్ గారు చట్టవిరుద్ధముగ ప్రవర్తించిన యెడల, న్యాయస్థానములు జోక్యము చేసినట్లును తప్పక వీలుండను. శాసన సభాభ్యుదయ నిర్ణయము, శాసనసభ్యులను బంధించునేగాని, కోర్టువారి నిర్ణయమున కిద్దరుడజాలదని, ఘోషుగారి నిశ్చితాభిప్రాయము. కాటన్ గారి నయినను చట్టబద్ధముగ ప్రవర్తించి నిష్పక్షపాత బుద్ధి గనుపడెదట లాభకరము.

పుత్రవియోగము

ఆమెరికానాయక్ కర్తావ్యార్థము లగు ప్రెసిడెంటు కూలిడ్జిగారి కమామిని ఆకస్మికమరణము, మిగుల విషాదహేతు వగుచున్నది. తెన్నిననాడు నపు డాప్లివానికలికి దెబ్బ తగులుటయు, ఆపరేషనువలన ప్రయోజనము లేకపోవుటయు, కూలిడ్జి దంపతుల వ్యసనమును మరింతవృద్ధిజేసింది. ఎంతటి గొప్పహోదాగలవారి కయినను, కాలుని శాసనము ధిక్కరించుటకు సాధ్యపడుటలేదు. ఎంతటి ఘనవైద్యులయినను మృత్యు వాసన్న మగు తరి ప్రాణమును నిలువ జాలకున్నారు. ఆ రోగ్యనియమముల నిదర్శన మని దెలుపజాల కున్నారు. మానవునిబుద్ధి కీలేతమగు విషయములు పెక్కులు గలవని, ఎప్పటి కప్పుటికి బయల్పడుచునే యున్నది ప్రెసిడెంటు కూలిడ్జి గారికి గలిగిన కఃఖమునకు వారియెడ నెల్ల రకును సానుభూతి గలుగకమానదు. కష్టసుఖములెట్టివారి కయినను తలస్థింపకపోవు. ఈశ్వరదృష్టికి ఎల్లరును ఒక్కటియే. హెచ్చుతగ్గులు తాత్కాలికావస్థా భేదములు.

గృహనాశనము

అస్సాను నందు మిరియలను జాతివారు అధికారుల యుతరువులను ధిక్కరించినందులకు, పిల్లలగుడిపూటికమీషనుగాని నాజరును పులివారి ఇండ్లను ధ్వంసముజేయించినందులకు, ప్రభుత్వ ప్రకటనము దెలుపుచున్నది. డిప్యూటీ కమీషనరు గారి యుత్తరువు ననుసరించి, యాజాతివారు స్వగృహములను వెంటనే వివసించుటకు, వారిపై నిట్టి కూరశిక్ష విధించబడెను. ప్రజలపై నిటుల కిసి దీర్చుకొనుట, నాగరికతగా మగునేమో యీ హింసవచ్చును. విటిమిపరిపాలనమునం దిట్టిచర్యలు

జరుగుట, సంభవమని పలువురు తలచియుండరు. కాని రానురాను వింతసంగతులు బయలుదేకు మన్నవి. లేబరు కభుత్వమువా రిట్టి చర్యలను సహించెదరా? అస్సాను ప్రభుత్వ ప్రకటనమును హర్షించెదరా?

స్వపరిపాలనపు హక్కు

భారతీయులకు స్వపరిపాలనపు హక్కు గలదని దెలుపుట చర్చితచర్చణమైనను, లాన్సుబరీ ప్రశ్నలు లీవిషయమై లండనులో గంభీరపన్యాసముల గావించిరి. భారతీయుల కితిరజాతులలో బాలు సమానస్వాతంత్ర మియవలె ననియును, నిర్బంధ ప్రయోగమువలన హిందూజాతమును పోగొట్టుకొనుట తలస్థించుననియు, లాన్సుబరీగారు పలికిరి. ప్రతిపక్షులు దెలుపు పరీక్షల ప్రకారము ఇంగ్లండుకు సైతము స్వపరిపాలనమున కర్హత యుండదనియు, స్వరక్షణ గావించుకొనజాలని అధినివేశ రాజ్యములకు స్వపరిపాలనమును దీసివేయవలసి యుండుననియు శ్రీనివాసశాస్త్రిగారు దెలియ జెప్పిరి. వీరల యుపన్యాసములు గాలికెగిరి పోవునా, లేక బ్రిటీషు ప్రజలను స్వధర్మమునకు బుగొల్పునా? ఇందుకు జవాబు వెలువడవలసి యున్నది.

సత్యాగ్రహము: కొరడాదెబ్బలు

తారకేశ్వరసత్యాగ్రహుల కిరువురికు చెరి వడి దెబ్బలు కొట్టబడెనని, తంలివార్త యొకటి దెలుపుచున్నది. వీరిరువురును బాలు రయినంతమాత్రమున, శిక్షయొక్క క్రూరత క్లిగిపోజాలదు. తారకేశ్వరసత్యాగ్రహము పట్టిబూటకమనిచెప్పియు, సత్యాగ్రహులపై కఠినశిక్షల విధించియు, ఉద్యమము సణగద్రొక్కుట దుర్లభము. తీవ్రనిర్బంధ ప్రయోగమువలన సత్యాగ్రహుల నిశ్చయము సడలి పోవుటకు మారుగ మరింత బలపడుట సహజము. అధికారుల స్వల్పవిషయమును గ్రహించకుండుట విచిత్రము

పండిత మనమోహన మాలవ్యాగారు

కీర్తనాలై 7 ఊపిరితులకు కొంతము చెరువు గలిగించిన జలబుచ్చేమాలవ్యాగారిస్వధు మరణము పట్టియున్నది. పరిపూర్ణవిశ్రాంతి యుండవలెనని వారి డాక్టరుగారు ఉత్తరువు చేసియుండిరి. అందువలన పండిత మాలవ్యాగారు తాము చేసికొనియున్న యేర్పాటుల నన్నింటిని కడుగానించుకొనవలసి వచ్చినది. (ఆ. ప్రె.)

స్థానిక వార్తలు

అ. భా. స్వరాజ్యసభ:— అ. భా. స్వరాజ్యసభ 10 వ తేది శనివారమునాడు కలకత్తాలో జరిగినట్లు పండిత బాలగంగాధర తిలక్ వారసుల తేలికైనది సత్యమూర్తిగారు ప్రకటించుచున్నారు.

మునిసిపల్ యూత్వైద్యశాల-ఈరోజు:— ఈ వైద్యశాల ప్రథమవార్షికోత్సవము 11 వ తేది సాయంకాలము 5 గం|| పి. వి. వెంకటరమణయ్యగారి అగ్రాధిపతి పత్యముక్తింప జరుగును. డా|| ఎ. లక్ష్మీపతిగారు “ఆయుర్వేద వైద్యమును” గూర్చి ఉపన్యసించెదరు.

చెన్నపురి ఆరోగ్యము:— జూలై 15 వ తేదిలో అంతమయ్యి వారమున మరణస్థితి సాయము వెయ్యింటికి 85.3 చొ|| యుండెను. అంతకుముందువారము 85.5 చొ|| క్రిందటివత్సరము ఈవారమునందే 81.4 చొ|| యుండెను. 7 గురకు స్పృహకము వచ్చి బాగుయిరి. ఒకరికి కలరావచ్చి నిర్మూలించెను. జ్వరములవలన 20 మంది మృతిచొందరి.

రాకపోకలు:— టెలిగ్రాఫ్ కు ట్రాఫిక్ కు అంతరము వైపుగా కలకత్తానుండి శేతు చెన్నపురి వచ్చిరి. జాబ్బర్ స్వామినాథన్ బాబ్బర్, షేజుగ్రే వి. యం. యస్ స్వరాజ్య సంపాదకుడు టి. ప్రకాశంగారు శేటి యుద్ధయ్యను చెన్నపురి వచ్చిరి.

బొబ్బిలి దివానుగా నియమించబడిన యాక్. యస్. వి. రాజాచారిగారు శేటియుద్ధయ్య చెన్నపురివచ్చిరి.

టి. వి. శేషగిరి ఆయ్యరుగారు శేతు చెన్నపురివచ్చిరి. (అ. ప్రె.)

కేసరీ కాంక్షిల్లు

స్వదేశ కొవ్వవత్తులు

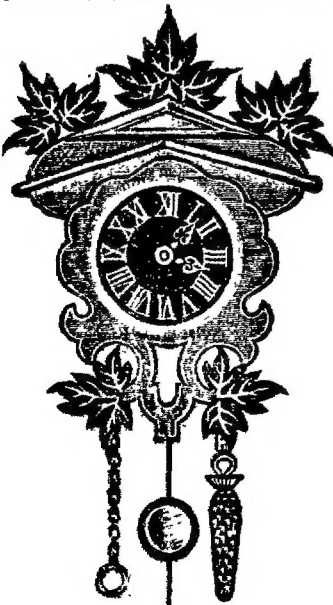
శేలం కొంచెనివారిచే తయారుచేయబడెను

ఈకొంచెనివారికి వ్యయప్రయాసలతోపై విదేశ కొవ్వవత్తులకు తీసిపోనట్టి కొవ్వవత్తులను తయారుచేయుచున్నారని ఇవి విస్తారము పాడుగుగాలేవు. కొంచెములావుగా మన్నని. చాలావారుగా నిలచి కాలమున్నవి. ఇవి స్వదేశకొవ్వవత్తులగుటచే దేశీయుల ఆవరణను బడయదగినవనుట కెట్టిసంశయమును లేదు. దేశాభిమాన భరితులగు భారతీయులు వీరికేసరీ కాంక్షిల్లును కొని వీరి వాడరింతురుగాక. ధర్మవివరము తెలియలేదు. పలయువారు “శేలంకొంచెని-శేలం-వక్షిణయిండియా” అని వ్రాయబడెను.

కావలెను

తెలుగు సంస్కృతము ప్రాపులను చక్కగ ఉద్దుటకు ఆంధ్ర పండితులు ఒకరు కావలయును. అభ్యాసముకలవారు మాత్రము వ్రాసికొనవలెను. నాగరికి చదువుటకు ప్రాపుఉద్దుటకును తెలిసి యుండవలయును.

అనందా ప్రెస్, మద్రాసు.

త్వరపడు !
ధర తగ్గించబడినది
ఇది నూతనముగా అమెరికా దేశములో స్వంతమునకు తయారు చేయబడినది. ఎల్లకాలమునకు చక్కగా పని చేయు ఈ నూతనమైన గడియారము అందముగాను చక్కగాను గోడకు తగ్గించుటకు వీలు కాను యున్నది. ఇది ఎల్లప్పుడును ఉపయోగింపవచ్చును.
ధర ఒకటికి రూ-2-0-0

తపాల బిళ్లులు ప్రత్యేకము.
విలీనము, వి. కృష్ణా ఆడు బోదర్లు,
తపాలాపెట్టె నెం 17, వద్రాసు.

శతక కవుల చరిత్రము

కీర్తి కేళులగు పండిత పంగురు సుబ్బారావు గారిచే రచింపబడిన “శతక కవుల చరిత్రము”ను వంద నములతో నందుకొంటిమి. సుబ్బారావుగారు చేసిన భాషాసేవ కిది మకుటమై యుండును. శతకములనినను, శతకకవులనినను, పండితులంతగ నాదరణ జూపుచుండెడివారుగారు. శతకములకు తమ వాఙ్మయమున స్థానము గలదా యను సందియము గూడ ప్రబలుచుండెను. అట్టితర, శతకములకు గల న్యాయతను తొలగించి, వాని ప్రాముఖ్యమును చాటిన సుబ్బారావు పంతులుగారు ఆంధ్రుల శాశ్వతకృతజ్ఞతకు బాతులు. కాశీనాథుని నాగేశ్వర రావు పంతులుగారి గ్రంథమునకు పీఠికను వ్రాసిరి. సుబ్బారావు పంతులుగారికి దాదాపు 600 శతకములు గనుపించినవి. వీరికృషివలన, ప్రచారమున లేని శతకములు వెక్కులాంధ్రులకు పరిచయము జేయబడినవి. ఒకవంక ఆంధ్ర ప్రబంధములకును, వేరొకవంక మామూలుపాటలకును పదములకును శతకములు మధ్యస్థానము నాక్రమించుచున్నవి. ఇటు పండితులకును అటు పామరులకును గూడ ఆకర్షణవంతముగ నుండి, శతకములు ప్రజాసామాన్య హృదయము నుత్తేజవంతము గావించు చున్నవి. ఇట్టి వాఙ్మయమును చులకన జేయుట న్యాయమగు నా? శతకములలో మరయొకవిశేషముగూడ గలదు. వీనిలో కొన్ని భాషాంతరీకరణము లున్నను, వెక్కులు స్వతంత్రరచన లగుటచే, ఆంధ్రహృదయము నివి ప్రతిభలించజేయగలవు. వీనిలో ననేకములు భక్తి భావభరితములు. భక్తులు పలువురు తమ ఆంతరంగిక భక్తిని పరిస్ఫుటము గావించిరి. శతకములందు, ఆంధ్రుని నహజభక్తి వెల్లడిచుచును. ఆంధ్రుని భక్తివిశేషమును గనుగొనజాలక, ఆంధ్రదేశమున భక్తి లేదనియు, పంగ మహారాష్ట్రాదిదేశములందది వెల్లడివిరియు ననియు చెలువు వారు, శతకముల మెక్కమారు పఠించిన, సత్యము గోపరించును. సుబ్బారావు పంతులుగారు దాహరించిన మాదిరిపద్యములు, పాఠకునకు విశేషసహాయ మొనర్పగలవు. ఆంధ్రునిభక్తికి ప్రత్యేకత్వము లేక బోలేదు. అయ్యది బంగాళీల భక్తికిని మహారాష్ట్రీల భక్తికిని కొంతవరకు భిన్నమయినది. ఆంధ్రులభక్తి కేవల భావోన్మాదముమాత్రమే గాదు. భక్తికిగూడ సరిహద్దులు గలవు. భక్తిజ్ఞాన వైరాగ్య సమ్మేళనమువలన గాని సంపూర్ణత గలుగదు. అట్టిసమ్మేళనము ఆంధ్రుని హృదయమునందు గనుపించును. భగవానునికి విన్నవించుటలో, ఆంధ్ర భక్తులు జంకుకొనులేక, గురువువలె స్నేహితుని వలె తుదకు శత్రువువలె గూడ స-బోధన గావించిరి. శత్రుత్వమునను ప్రేమయుక్తి వికార రూపమే. శత్రుత్వమున కట్టయడుగున, ప్రేమ రసము ప్రవహించుచుండును. అయ్యది తగినసమయము తటస్థించినపుడుగాని బయల్పడుదు శతకకవులలో కొందరు భగవంతునిపై నాగ్రహము బట్టజాలక దూషించిరి. తండ్రిగాని సోదరుడు గాని తనయెడల నిర్దయతో ప్రవర్తించినపుడు, ఒక్కొక్కమారు కుమారుడు ఒడలు పై తెలియక దూషించును. పిమ్మట శ్వాత్మాపవను. అట్టిస్వాతంత్ర్యముతో భగవంతుని సంబోధించిన ఆంధ్రుని శక్తి సామాన్యమా? జ్ఞానవైరాగ్యములసమ్మేళనము నరియగుపాల్గొని చేరియుండుటచే, ఆంధ్రులభక్తి వికారరూపము బొందలేదు. ఒకభాగ మత్యక్తికము గను ఇంకొకభాగము అత్యల్పముగను చేరియుండు

లేదు. భగవానుని స్వరూపమును జ్ఞానదృష్టితో తిలకించి, భక్తి భావముతో రసాస్వాదనము గావించుటచే, శతకము లున్నతాళములను పురికొల్పుచున్నవి. కీర్తిని, వైరాగ్యమును బోధించెడి శతకములను చులకనగజూచుట పాడిగాదు. వీనిని కావ్యములలో జేర్చుకుండుటకు కారణము గనుపించదు. స్వతంత్రరచన లగుటచే, శతకములందు ఆంధ్ర శబ్దాలిత్యము చక్కగ గనుపించును అను వాదములలో నుండెడి అన్వయకాఠిన్యము వీరియందుండదు. భగవానునిగూర్చి ఎదుట చుచుకొని, ముఖముఖిని సంబోధించుటచే, భావములందు దాడికిము గనుపించదు పద్యరచనకై విశేషప్రయాస వానియంతట యవిగనుపించదు. హృదయమునందే పొంగి పొరలుభావములు సహజమాధుర్యముతో విలసిల్లుట నిశ్చయము. శివాహరణముల నిచ్చుట కిటు చోటుచాలదు. ఆంధ్రులు తమపాదీనాన్నత్యమును గనుగొన బయల్పించుచున్న నీనమయమున, శతక కవులను మరువజాలరు. శతకములను విడిచినచో, ఆంధ్రహృదయమును పూర్ణముగ గనుగొనునవకాశము దప్పిపోవును. ఆంధ్రప్రబంధములు కేవల శృంగారభూమిషము లనియు, ఇతరరసములను చెలువు వాఙ్మయము ఆంధ్ర భాషయందు లేదనియు వగచెడివారికి శతకముల గాంచిన పట్టి దురభిప్రాయము దొలగిపోదు. ఆంధ్ర వాఙ్మయమునందు పలువిధరసములు మిళితమై యున్నవని గ్రహింపగలరు. శతక కవులగు, వేమన, గోపన్న, ధూర్జటి, పోతన, సోమనాథుడు, కూచిపూడి తిమ్మన, నృసింహకవి, తరిగొండ వెంకటాద్రి, రామభద్రుడు, మున్నగు ప్రఖ్యాతపురుషుల నామములు ఆంధ్రవాఙ్మయమున్నంతవరకును, తప్పక నిలిచియుండును. శతకకవులచరిత్రమునురచించి, సుబ్బారావు పంతులు గారు జన్మసార్థక్యము గాంచిరి. ఆంధ్రమహాజను లీ గ్రంథమును పఠించి తమపూర్వుల మహిమాతి శయమును గ్రహించెదరుగాక!

చ. శే.

బెంగాలు గవర్నరు

కలకత్తా, జూలై 18:— బెంగాలు గవర్నరు తూర్పు బంగాళములోని వర్షాకాల ప్రయాణమునాడ 12 వ తేదీన బయలుదేరి సండరుబాన్సుగంటా పోయి 28 వ తేదీకి డక్కాను వత్తును. చిట్టగాంగును చిట్టగాంగు కొండ ప్రదేశములకు గవర్నరు ఆగస్టు 7 వ తేదీన బయలుదేరును.

డక్కా యూనివర్సిటీ బీరో

ఇంగ్లాండును పోవనెంచియున్న హైందవ విద్యార్థులకొరకు రాష్ట్రీయ ఫలహాసంఘమునకు బహుగా డక్కాలో యూనివర్సిటీ బీరోను స్థాపింపవలసినదని డక్కా విశ్వవిద్యాలయమువా రిడిగెన్ స్క్రీమును విద్యార్థకులకు లాభపొందినట్టి ఈబీరోలో తూర్పు బంగాళమున విద్యాశాఖలో పనిచేయుచున్నట్టివారు ముఖ్యముగా 12 మంది సభ్యులుగా నుండురు. డక్కా విశ్వవిద్యాలయము వైసుప్రెసిడెంటు దీనికి అధ్యక్షుడు గానుండును డక్కా చిట్టగాంగు డివిజనులలో నెవరైన విదేశములకు పోవలించిన విద్యార్థులకు కాలవిన విషయమునతెను పేరు తెలియజేయుదు. (అ. ప్రె.)

అమెరికను వై మానికులు

కరాచి, జూలై:— అమెరికను వైమానికులు శేతు మధ్యాహ్నము 12.20 నిమిషములకు కరాచీకి 866 మైళ్ళదూరమున నున్న చుబ్బుచేరిరి. రేపు తెలవారుజామున చుబ్బునుండి బండు అబ్బాసుకు పోవుదురు. (అ|| ప్రె||)

బర్మాగవర్నరు

మెయిమో, జూలై 8:— గవర్నరు మెయిమోనుండి బహుమతి జూలై 17 వ తేదీకి మార్చబడినది. గవర్నరు రంగూను 19 వ తేదీ యుపయోగమున చేరును. (అ|| ప్రె||)

బక్రీడు పండుగ

శాంతిసహనములను చూపవలెను

నాయకుల ప్రతిబంధము

ఆసోదరులు, అజదు సయ్య మహమ్మద్ గార్లు "బక్రీడు పండుగ సమీపించుచున్నది. దేశీయులందఱును ముఖ్యముగా మహమ్మదీయులు శాంతి సహనసోదరభావములను బాగుగా చూపించ గోరెదము మేము ఆహమదాబాదునంి వచ్చుచున్నాము ఆచట మహమ్మదు హిందూమహమ్మదీయ మైతిని గూర్చియే మిక్కిలి పరితపించుచున్నాను. మేము మహమ్మదీయతాపమును కనులార చూచి వచ్చితిమి. ఆయన చెరసాలనుండి వచ్చిన మొదలు ఆయన కీచింతతప్ప వేరు ఆలోచనయే లేదు. దీని ముందర రాట్టముపై గూడ నాయనకు మరుపేకలుగుచున్నది

మహమ్మది భోజము ఆరోగ్యము

మహమ్మదిభుడు కొట్టెరువా లనుగూడ తినడము లేదు. పూర్తిగా వదలి వేసెను ఆయన కారోగ్యము సరిగాలేదు. ఆయన యిప్పుడు సాచాము బయలు దేరగోరుచున్నారు ఆయన సంచారము బయలు దేరినచో మరల జబ్బు చేయునేమో యని భయము కలుగుచున్నది. ఆయన యిట్లహర్నిశలు శ్రమ పడుచు డుటకుతోడు బక్రీడు పండుగలో నేవైన కొట్లాటలు జరిగినచో ఆయన దుఃఖనముద్రమున మునిగిపోవును. భారత కాంగ్రెసు స్థాయి సంఘసభ ముగిసినతోడనే హిందూమహమ్మదీయ నాయకులందఱును మహమ్మదిచెంత కేగి మహమ్మది ఆజ్ఞాను సాశము పనిచేసెను మిది బికిరిమించి యొరు వాగ్దానములు చేసిరి గాని మనమిప్పుడు ముఖ్యముగా చేయవలసిన కార్యమిదియే. పరస్పర ద్వేషనాయముల పున మఱలోమనము కొట్లాడి మహమ్మదకు చిత్త ఖోభను కలుగ జేయకుండుటకే మనమంిరమును గట్టిపరచుములకు చేయవలెను. మనదురదృష్టమున నిరుపక్షములలోను కొందరికను కలహము నకే కాలుదువ్వచున్నారు. అట్టివారి దుర్బోధనలను దేశీయులు చెవినిడక శాంతిని కాపాడెదరని ఆసించెదము. దేశీయులలో వివేకము పూర్తిగా నంతరించినతప్ప వాటిట్టిదుర్బోధనల నాలకింపరని నమ్మెదము.

మహమ్మదీయ సోదరులకు యీపండుగ త్యాగోత్సవ దినము. భగవంతునిసంతృప్తికిరకు భక్తుడవత్తండి తనభుక్తునే నేడు సమర్పించెను. అట్టిత్యాగదినమున మనము మనత్యాగమున కారచింత కవకాశము కలుగనీయగూడదు.

గోవధ కూడదు

మనము జంతువుల (గోవుల)ను వధించి వారి రక్తమాంసములను బలియిచ్చినచో భగవంతునికి కటాక్షము కలుగదు. మనవచిత్రవర్తనల వలననే భగవంతునకు కరుణగలుగునను విషయమును మరువగూడదు. ఒకటిరెండొడ్ల కి త మీదేశమున మహమ్మదీయు లీపండుగ నెటుల శాంతముగా జరిపిరో అటులే యీసంవత్సరం నుగూడ శాంతముగా జరిపెదరని నమ్మెదము. అప్పుడు మహమ్మదీయులు గోవధను పూర్తిగా మానివేసి గొడ్డెలను మేకలను మాత్రమే పెధించిరి. ఈసంవత్సరముగూడ నటులే చేయగోరెదము.

హిందూసోదరులుగూడ శాంతిసహనములను చూపగోరెదము. అటులు చేసిననే మనము స్వరాజ్యమున కర్హులమని ఘోషగలుగుదు" అని నాయకులు ప్రకటించిరి. (ఆ. ప్రె.)

ఆహమదాబాదు తీర్థానములు

మూడవ తీర్థానము సంశయనివారణము

భారత కాంగ్రెసు సంఘ కార్యదర్శి ప్రకటనము ఆహమదాబాదులో నామోదించబడిన మూడవ తీర్థానము కేవలము కార్యనిర్వాహక సంఘ సభ్యులకు మాత్రమే వర్తింకదు. అఖిల భారత కాంగ్రెసు స్థాయి, కార్యసంఘములు, రాష్ట్రీయ, మండల, తాలూకా, ఫిర్కా, గ్రామ, స్థాయి, కార్యసంఘములు మున్నగు సంఘములకు సభ్యులుగా ఎన్నుకొనబడిన కాంగ్రెసు సభ్యుల కందరికిని వర్తింకను. సన్మాన సంఘముల సభ్యులకు నాలుగణాలు చందా చెల్లించి కాంగ్రెసు సభ్యులై నవారికిని చూత్రమిది వర్తింకదు. ఏలననగా సన్మాన సంఘ సభ్యులను నాలుగణాల సభ్యులను ఎవరును ఎన్నుకొన నవసరము లేదు. ఎన్నుకొనబడిన సభ్యుల కందరికినిగూడ తీర్థానము వర్తింకను

అని యందుమూలముగా సంశయమును పూర్తిగా తొలగించుటకు ప్రకటించబడిన దని ఆహమదాబాదుండి భారత కాంగ్రెసు కార్యదర్శి ప్రకటించెను.

రాజీనామాలు

తిరుమనాపల్లి మండల కాంగ్రెసు కార్యసంఘ సభ్యులగు ఆర్. నారాయణ అయ్యవార్లంగారును గోపాలరావు గారును వైతీర్థానమును జట్టి రాజీనామాలు నిచ్చిరి. (ఆ. ప్రె.)

ఆదిద్రావిడుల సభ

7 వ తేదీని మీరపరాలో జరిగినది

కే. వి. సుబ్బారావు, బి. ఏ. వి. ఎల్. గారి ఆధ్వర్య తక్రింద నేలంజల్లా తిరుమంగోడు తాలూకా మారపరాలో 7 వ తేదీని ఆదిద్రావిడుల సభ జరిగినది. నామకలు తిరుమంగోడు తాలూకా ల ప్రతినిధులు వచ్చిరి. "అస్పృశ్యతయను దురాచారమును పూర్వాయలు రద్దుపరచునెను. అటుల చేయుటలో ఆదిద్రావిడులకు తామేమో మహాపకారము చేయుచున్నా మను గర్వమును పూర్వాయలు చెంచగూడదు. అది తమహక్కుని ఆదిద్రావిడు లకునుచున్నారు. ఈ దేశమునందలి జనసంఖ్యలో 5 వ వంతుగా వారున్నారు. నాగరక ప్రపంచమువా రందఱును మనలను పరిక్షించుచున్నారు. ఇట్టియడ మనము పరిహాసపాత్రలము కాగూడదని" సుబ్బారావుగారు నుడివిరి. (ఆ. ప్రె.)

గవ్వరు దంపతులకు విందు

దేవలపుమెంటు మంత్రి చేసెను

ఉదకమండలము, జూలై 7:—దివాన్ బహదూర్ జి. యన్. శింజ్జాంపిల్లై దేవలపుమెంటు మంత్రిగారు యీ సాయంకాలమున గవ్వరుగారికిని జై కావేలెను గోస్పైనుగారికిని అసెంబ్లీ గదులలో విందునచ్చిరి. కార్యనిర్వాహక సంఘ సభ్యులును వాంఖోలును, ఇతర ఉన్నత ప్రభుత్వోన్యాయులును యికా అచ్చటనున్న ఆధికారవేద్యలలో ప్రముఖులును కలిసి మొత్తము 200 మంది అతిథులు వచ్చిరి. సరిగా సమయం నకు మిలిచి కార్యదర్శి లెఫ్ టెనెంటు కర్నలుబాల్ ఘోషతో కలిసి గవర్నరును వైకొంటుగోస్పైనును వచ్చిరి. భోజనానంతరము పాట్లము జరిగినవిమ్మల అతిథులు మోటారులలో ప్రభుత్వముడికము నకు పోయిరి. గవర్నరుగారి ప్యాండును వాయింపుడెను. (ఆ. ప్రె.)

జి. యన్. అరండేలుగారు

సిన్హ, జూలై 7:—ఆధునిక విద్యావిధానమును తెలిసికొనుటకు జి. యన్. అరండేలుగారు యిందూరు సంస్థానముచే పంపబడినట్లు తెలియుచున్నది. అరండేలుగారు భార్యాతో సహా హిందూదేశమును విడిచి వెళ్లిపోయిరి. (ఆ. ప్రె.)

ఆహమదాబాదు మ్యునిసిపాలిటీ

జిల్లాజడ్జి యింజ క్షను ఉత్తరువు

ఆహమదాబాదు కంటోను మెంటువారు నీటిపన్నును చెల్లించుటన్నచో వారికి నీటిపన్నుని నిలిపివేసెదమని మ్యునిసిపాలిటీవారు సైనికోర్టుగలకు నోటీసు యిచ్చుగా పన్ను చాల హెచ్చుగానున్నదిగాన వివాదపరిష్కార మువరకును యింజక్షను యిచ్చువలెనని. సైనికోర్టులు జడ్జికోర్టులో విచేషను వెట్టిరి. తగవు తీరువరకును నీటిని నిలుపు చేయగూడదని జడ్జి మ్యునిసిపలువారికి యింజక్షను ఉత్తరువును పంపెను (ఆ. ప్రె.)

ఇండియామంత్రి పిటిషను

ఆహమదాబాదు కంటోను మెంటువారు మ్యునిసిపాలిటీ వారి కియ్యవలసిన నీటిపన్ను వ్యయముగా 18 వేలు మాత్రమే గాని 40 వేలు కాదుగాన నీ దావాఫలితము లేలువరకును వారు నీటిని నిలిపివేయుగూడదని ఉత్తరువియ్యవలెనని కోరుచు ఇండియామంత్రి జిల్లాజడ్జి కోర్టులో దావాచేసెను. జడ్జి అటుల ఉత్తరువిచ్చెను. ఆ దావావిచారణ నేడే (9 వ తేదీ) జరుగను.

మ్యునిసిపలు హాల్లో కాంగ్రెసుసంఘసభ

భారత కాంగ్రెసు సంఘసభను మ్యునిసిపలు హాల్లో జరుపుట కనుమరింపుట ఆక్రమము. వారి గౌరవాధ్యము వించుచేసి వారిని మ్యునిసిపాలిటీవారి పేరట నాహ్వనించుటగూడ అనుచితము అని ముగ్గురు మ్యునిసిపలు సంఘసభ్యులు అన్యభూషణ పల్లభాయి పటేలు గారికి వ్రాసిన లేఖ తాత్రి జరిగిన మ్యునిసిపలు సంఘసభలో చర్చింపబడెను. తీర్మానము ప్రసంగములు జరిగినవి. ఆ ఉత్తరమును కట్టగోకట్టుట కేకగ్రీవముగా తీర్మానింపబడెను. హాలునిప్పుటలోను విందు చేయుట గోను అన్యభూషణ చేసినపని ప్రకృంసీయమును సవరణనుగూడ నామోదించియే యందురుగాని అందువలన ప్రతిపక్షులకు కష్టముగా నుండునని విరోధములు పెరుగకుండుటకే మానివేసిరి. హాలు నిప్పుటవలనను విందు చేయుటవలనను మ్యునిసిపాలిటీ వారి గౌరవము మరింత అరికేయుంపగలవని పక్షాలుగాను నుడివిరి. (ఆ. ప్రె.)

బొంబాయి కార్పొరేషను

మిగ్గులవక్క కల్లుదుకాణములు

బొంబాయిలో మిల్లుల సమీపమున కల్లుసారాదుకాణముల నుంచగూడవని బొంబాయి కార్పొరేషనులో నొక తీర్మానము నుపపాదించెదనని జమునాదాసు మెనాతాగారు తెలియజేసిరిగాని సాంకేతికములకు నాక్షేపాలు ముందు పరిష్కరింపబడవలెనుగాన సంతకము నీ తీర్మానము చర్చకు రాదు. (ఆ. ప్రె.)

పతితులైన స్త్రీలకు శరణాలయము

బెంగాలు గవర్నరుని ఏడుకోలు

కలకత్తా, జూలై 7:—వ్యభిచార సంహారణ చట్టము. క్రింద పతితులైన స్త్రీలును బాలికలును రక్షింపబడెనవిమ్మట వారు నివసించుట కొక శరణాలయమును స్థాపించుటనుగూర్చి ఆలోచించుటకు డాక్ హాసీయన్ టిట్టూలువద్ద నేడు కలకత్తా విజలెన్సు అసోసియేషన్ వారి యేర్పాటుక్రింద ఒక బహిరంగసభ జరిగెను. సుమారు లక్షరూపాయలు కావలసి యున్న ఆసంస్థకు నిధులను సమకూర్చవలసినదని ఆధ్వర్యత వహించిన గవర్నరు వేడుకొనెను. (ఆ. ప్రె.)

సర్ గ్రీమ్పుడ్డు మియర్సు

అల్లాబాదు, జూలై 8:— "పయిసీరు" యిచ్చిన రహస్యపుస్తకములచే, విద్యుచ్ఛక్తిచేత సర్ గ్రీమ్పుడ్డుమియర్సు గారికి చాలగుండు కలిగించినది. ఆక్టోబరునెలాఖతును వారు పూర్తిగా నయమై హిందూదేశమునకు రావచ్చును. (ఆ. ప్రె.) రాలిన్ సను ప్రభువు కొద్దిరోజులు వెలుపుమద వెల్లిన పుడు సర్ విలియం బర్నెట్టుగారు ప్రధానసేనా నాయకుడుగా పనిచేయుదురని "పయిసీరు" పత్రికకు తెలియుచున్నది. (ఆ. ప్రె.)

క్రానికలు మాననప్రభు దావా

ముద్దాయిలతరపు సాక్ష్యవిచారణ
పెయింటరుగారు బెడరించిరా?

జంబయి, జూలై 8:—క్రానికలు కేసులో, న్యాయ మూర్తి కెంపుగారియొడుగు నీ దినమున క్రాసుపరీక్ష జరిగెను. కల్యాణురంగు, సెషన్సుకోర్టులో నొసగిన సాక్ష్యమును గురించియు మార్పులను గానితో జరిగిన సంభాషణనుగూర్చియు వివరముగ చెలిపెను. సాక్షిని ఖయిదునకు పంపు విషయము మార్పులనుగాని ఏమియును నుడువలేదని కరకాగారు జెప్పిన యొడల నది తప్పనియు, కమిషను యొడుగు, ప్రాప్తమగు మాటలగురు తనకు చెలిసినదాని నంతయు జెప్పలేదనియు విరు నుడిపిరి.

ప్ర:—పెయింటరుగారితో సంభాషించినది. సాధారణ విషయములగురించియే కదా?

సా:—అది మర్యాదగానా సంభాషణ జరిగెను.

ప్ర:—పెయింటరుగారు తత్సహముతో మనసు లిప్పి సంభాషించెను?

సా:—అతడు మర్యాదతో మాటలాడెనని జెప్పగలను.

ప్ర:—“నేను మీరక్రమ కండ్లజూచుటకు నిశ్చయించుకొన్నాను” అనువాక్యము, తప్పకుండా బెడరించుట పలుకబడె నని మీరెంచితిరా? [లేదు.

సా:—ఆవాక్యమున నాకు వేరొక అర్థము కుప్పరించును.

ప్ర:—ఆవాక్యము ఒక్కటియు, బెడరించు నర్థములో నుపయోగింపబడి యుండదు.

సా:—ఆవాక్యము నాకాయర్థమునే యొసగుచున్నది. నన్ను ఖయిదులో పెట్టెదనను విషయమేమియు నాతడప్పు డు నుడువకున్నను, నేను దానిని బెడరింపుననే భావించెడి వాడను.

ప్ర:—“రక్తమకొరకు తృప్తి” అనుపదములు విలాస ముకొరకు పయోగించి యుండవచ్చును.

సా:—అది కొందరికి విలాసమై యుండిన నుండవచ్చు నుగాని నాకుమాత్ర మది చాలతీవ్రమగు విషయము. నేను ఇతరప్రదేశమున నుండుటచే ఈ వాక్యమును గురించి మా పత్రికలో ప్రకటింపలేదు. తంతి వార్త ఖయిదుల యొడుగునే రచింపబడెను. దానిని ‘క్రానికలు’ పత్రికకు ఎవరిచ్చిరో నాకు చెలియదు. దానిని రచించుటలో మాకందఁకును సంబంధముకలదు. ఎవరు వ్రాసిరో ప్రత్యేకించి జెప్పజాలము. దోష మొనర్చినను కారణముచే నేయే యుద్వోగులను తొలగింపవలెనని గొరితిమోవారిని మార్పు లేదు గాన, నాపై దేబడిన కేసులో నేను దీక్షెన్న పెట్టుకొన లేదు. ప్రభుత్వమువారి నచ్చుటనే యుంచుటగాక, కేసుపరీక్షోధ కనుగూడ వారిచే నియమించిరి. ఈ అధికారులు కృత్రిమ సాక్ష్యమును కల్పించుచుండిరి. కోర్టువారినండి న్యాయముగలు గునని నేను నమ్మలేదు. సెషన్సుకోర్టులో మేము లీగలు ఆక్షే పణలను వేసిని తీసుకురా లేదు. భాసాంతరీకరణముల మాత్ర మాక్షేపించతిమి. నేను అప్పిలు జేయలేదు. సాక్ష్యమిచ్చుటను గురించి, హనుమంతరావు దేశాయిగా రెండుకు అభిప్రాయం మార్పుకున్నారో చెలియదు.

తిరిగి విచారింపగా సాక్షి ఇట్లు నుడివెను:—జామీనున కును జడ్జి వ్రాసిన నోటుల ప్రతులకును దరఖాస్తుపెట్టగా కోర్టు వారు నిరాకరించిరి. కాల్పులుజరిగిన యువంతము తనకు చెలియు నని నుడిచి చాలనివరములను చెలిపెను. ఇవి, వెనుకటి సాక్ష్య మునే బలపరుచుచుండెను.

తుపాకుల ప్రేల్పుటకు పూర్వము శివలింగప్ప, ప్రజ లను హెచ్చరింప లేదు. కాల్పులు ప్రారంభమగుటతోడనే ప్రజ లు పరుగెత్త ప్రారంభించిరి. తనకెట్టియు తరపులను లేకపోవు టచే, డాక్టరు, తుపాకీగుండ్లచేగాయపడినవారివెంటనే సహాయ మొనర్పజాలకపోయెను. గాయములు తగిలినవారిని జూచుటకు గాను నన్ను పోలీసువలసినదని శివలింగప్ప గారియనుమతినిడిగితిని. మొదట అనుమతి నొసగెను గాని తిరిగి వెంటనే రద్దుజేసెను. నేనచ్చుటకు జనినచో నాపై తుపాకుల ప్రేల్పుడనని శివలింగప్ప బెడరించెను.

సాక్షిని క్రాసుపరీక్ష జేయగా నిట్లు నుడివెను. దొంగరి పోర్టులను దీసికొను ఇంగ్లీషు కల్లుబుసందు జడ్జి సభ్యుడగుటచే జడ్జిని అన్యాయపరుడగు జడ్జి యనిపించితిని.

మరియొక సాక్షి

తరువాత వెంకటేశ డి. తివారిగారు విచారింపబడిరి. ఈతడును వెనుకటిసాక్షి చెలిసినవిషయమునే బలపరిచెను. తరు వాత గోపాలరావు దేశముఖుగారు సాక్ష్యము నొసగుచు సా రాయి నుకాణమునకు ఎదుట 20 మంది గుంపునుమాత్రమే తానుజూచితిని నేను వారెదియేని పనిని జేయుచున్నట్లు కాన్పిం చలేదు. సభ ముగిసినతరువాత గుంపుల వైపునకు వెళ్లిజూడగా అచ్చుల అల్లరులజరుగు నూచనలేమియు గవ్వడలేదు.

సాక్షిని కెంపుగారు క్రాసుపరీక్ష చేయుచుండగా కోర్టువారు లేచిరి. (అ|| ప్రె.)

వైకంఠశ్యామము

300 రూపాయలవెలగలవియ్యమును సమకూర్చుట

ఇ. వి. రామస్వామినాయకరుగారు 6 వ తేదీని వైకం ఠునచ్చి కొంతమంది పెద్దవ ర్తకులతో మాటలాడగా వారు ఆ శ్రమమునకు 300 రూపాయలకిమ్మకుగల వియ్యమునిచ్చిరి. అ యనపైని తేబడిన కేసువిచారణ నిన్న జరుగలేదు. 16 వ తేదీనా యిదావేయించెను మేజిస్ట్రేటుకు జబ్బుగానుండుటచే నతడు నిన్న కోర్టుకు రాలేదు.

కే.పి. కేశవమీనను గారి సోదరుడు చిన్న నమీననుగారు చనిపోయినవార్త ఆదివారమునాడు వైకం సత్యాగ్రహశ్రమ మువారికి తెలిసినది. ఆనాడు వారు సంతాపమును వెల్లడించి ప్రార్థనలుచేసిరి. చిన్న నమీననుగారు దీక్షతో కాంగ్రెసుపని చేయుచుండిరి.

పూర్వార్థుల దురహంకారము

నిన్న తేయ్యలు కృష్ణపిళ్ల, కుమారనుగార్లు గాంధీటోపిల తో పశ్చిమవీధిలో పూర్వార్థుల అడ్డుదడివద్దకురాగా యిద్ద రు యువములు వారిని నెట్టి వేసి అడ్డు నిలచిరి. అంతట కొంతకాలవర ము కలిగినది. వారిద్దరును గూడ స్వంతపనులమీద వెళ్లు పండిరి. ఒకరు పోస్టుక్సుకును ఒకరు బజారుకును వెళ్లవలసి గయలుభేరితిమని వారు చెప్పినను గూడ గాంధీటోపిలవారి నాదారిని పోలీసునుని ఆయువములు మొరకు పట్టుపట్టిరి. అంతలో పూర్వార్థులనాయకు లనటికి పరుగిడివచ్చిరి. మీరు సత్యాగ్రహీలుగాన స్వంతపనిమీద వెళ్లుచున్నామను వంక చెప్పి పోలీసువారి దడివద్దకు వెళ్లిన రే మో న ని ని రోధించితిమని చెప్పిరి. చిరవకు నాయకు సత్యాగ్రహీ వెళ్ల వచ్చు నని గోవింద పిళ్లగారి నుమతించెను గాని ఎజవా సత్యాగ్రహీ వెళ్లగూడ దనెను. కాని ఆలోగా ఆశ్రమమునకు రావలెనని ఉత్తరువు వచ్చినందున వారిద్దరును ఆశ్రమమునకు వెళ్లిపోయిరి. ఎజవా సత్యాగ్రహీయగు కుమారనుగారు నొక్కరినే నిరోధించిరి గాని తక్కిన ఎజవాల చెవ్వరికిని నిరోధింపనేలేదు.

ఎజవాలినిదా కేసు

నీపు కాంగ్రెసువారికి విరోధివికావా అని అడిగి కుల శఖరమంగళమువద్ద యిద్దరు ఎజవాల రిఫ్టలేడి తన్ను వెంప కా య లు కొట్టి ర ని పత్ర ము ల ను వ్రా యు టయే వృత్తిగాగల పరమేశ్వరప్పిళ్ల అనునతడు కేసుచేసెను.

రాట్టముల నూకదీకొనరు

పోలీసు నూపర్నెంటు కుమారప్పిళ్లగారు కొట్ట నూసు నుండి వైకంఠువచ్చి నిన్న సాయం కాలము ఆశ్రమమునకువెళ్లి రామస్వామినాయకరుగారితో మాటలాడిరి. దారిపోవువారి కభ్యంతరము కలుగకుండ వికేకిగా రాట్టలులపై నూలువడ కిరనో నేటినుండి పోలీసువారు రాట్టలులను లాగుకొనరని నూపర్నెంటు నాయకరుగారి కెరిగించెను. దారికడ్డుకొనిం పడుడ ఏర్పాటుచేసెననని నాయకరుగారు లోపిరి. (అ|| ప్రె.)

కరాచి జూలై 8:— బందరు అబ్బాసునుండి ఉద యం 6-30 నిముషములకు బయలుదేరి అమెరికను వైమాని కులు 10-15 నిముషములకు బుష్కెగు చేరిరి. (అ|| ప్రె.)

శ్రీవేంకటేశ్వర ఆయు ర్వేదకలాశాల,

బెజవాడ

ఈశల 4 లేది మారనవిద్యాధులకు ప్రవేశపరీక్ష జరి గినది. ఇంకను కొందరు విద్యాధులు చాలమారమునంది రా నలసియుండుటచే వారినిమిల్తం తిరిగి ఈశల 14 న లేదనరుకు అవకాశమిచ్చినాము గాన మాకలాశాలలో చేరవలసినవిద్యాధు లందరు జూలై 14 లేదిలోగా రావచ్చును కొరువారికి. వర ఖాస్తుభారములు కలాశాలాని గముములు సంపబడును. సం స్కృతివిద్యాధులకు 5 కి భోజనపాత్ర యేర్పాటు చేయబడును.

నోరి రామశాస్త్రి,

కలాశాలాధ్యక్షులు, బెజవాడ.

ది మద్రాసు ఆయు ర్వే ది క్ ఫార్మ సి, లిమిటెడ్.

ఆంధ్ర బ్రాంచి, రాజమండ్రి

మేము మా కాలాదారుల ప్రాత్యహముపై మాబ్రాంచిని రాజమండ్రి మెయికోరోడ్డులో ఏర్పాటుచేసియున్నాము. మా వైద్యకాలయందు తయారగు ఔషధములన్నియు మా క్యాటలాగు ధరప్రకారము విక్రయించబడును. ఆంగ్లబులిందును మా ఉన్న మునునకు తగుప్రాత్యహ మొసగుదురనునమ్మకము మాకుగలదు.

ఆశ్చర్యము ! వెల స్వల్పము !! ఫల వృద్ధికము !!!
భారతీయ తరుణామృత ఆఫీసు - పామిడి
మా ఔషధములవల్ల గుణములేనిచో సొమ్ము వాప సివ్వబడును.
మా ఔషధములు ఉపయోగించువారికి, యికను వైద్యులతో అవసర ముండదు.
కోగులకు, వికోగులకు చాలా మంచిగుణ మిచ్చును.

అమృత పాన సుగంధ చూరము:—దీనిని టీ కాఫీ వలె వాడవలెను. ఈ వ్యాధిక కాలమునకు గలు గు యొండవడిమిని, కిగ్గించి కొంతపరచి, చలువగు గుణమునకు, అమృతముకంటిరి. ఇది మూత్ర వ్యాధులు, ఉష్ణకాయములు మొదలగు వాటిని తప్పక విదుర్చుటయే గాక రక్తమును శుభ్రపరచి, ఆకలిని పెచ్చించును, ఇతర పానములవలె జీవకోగ్యమును చెడుపునది కాదు. 10 కులములు గల దట్టి 1-కి ధర 0.10-0. పోర్టు ఖర్చు నేను. 8 కప్పులకువచ్చు పొట్టును 1-కి అదా 1.
1. ది ఇండియన్ ఇండస్ట్రియల్ కంపెని లిమిటెడ్ 20 యెస్ వైనేకు, మద్రాసు, 2. ఎ. రంగయ్య నాయుడు అండుల్లి బదర్న సెం. 18 బందరువీధి మద్రాసు, 3. వై.వి.దేవ్ సీ ప్లేస్సు, 678, వై.కావ్ ను కోడ్డు, తిశవల్లికేసి, మద్రాసు, 4. సి. వెంకయ్యకెట్టి అడు, బెంగళు. ఇనుముపెట్టె వ్యాపారం, 58, బ్రాడ్వే యరియు సె. 10. రెడ్డిగారున్నవీధి మద్రాసు. 5. ఆర్. పార్థసారథి కెట్టి, గాబాబాద్ పోస్టుఆఫీసుయెడట, నైదావేట, మద్రాసు.

గోరియో లిమిటెడ్
మలేరియా జ్వరము వాసయొక్క కఠినదుర్గణములను గురించి విచారపడ నవసరము లేనూడుటకే
ఇది సాధేలి యను ఔషధమును సేవించుట
ఈ శుప్రసిద్ధమైన మలేరియా నివారిణి ఉష్ణమును తగ్గించి జ్వరగడ్డగు కఠినించి మంచి ఆరోగ్యము నిచ్చును.
మలేరియా జ్వరమునకు మిక్కిలి శ్రేష్ఠ మైనదని జేరుపొందిరి. మలేరి గూర్చి గత ఆరుంక పరచుటకు ప్రతినిముషం
యము, సాయం కాలములందు ఒకమాత్రపంతున 15 దినములు సేవించినచాలును.
బిడ్డలకు ద్రవరూపము గనున్న ఇషవాఫెలిని అనగా ఇషవాఫెలి నాలు ఉపయోగించుట.
(2)
ఇండియా, బర్మా, సిలోనుకు పోల్ ఏజంట్లు,
Gorio Ltd, Post Box 159, Fort Bombay.

పంజాబులో కద్దరు ప్రచారము

భాదీబోర్డువారి ప్రకటన

మేము, (మగనలూలుగాంధీగారు) యితరులు కడుబలవంతము. ఇది అమృతసరమునకు వచ్చిన మనగల కద్దరు నిర్మాణానామ. శీలమునకునుండి చుట్టుప్రక్కల 2 మైళ్ల వరకు వ్యాపించునట్టి ఉపవనము 5 గలవు. లాలాపరశురాము గారు ఆగ్రామమునందుండి చుట్టుప్రక్కల అన్ని గ్రామములందు నూలువడకించుట సేయించుట జరుపుచున్నారు. ఆగ్రామమున కు పడవలపై రాకపోకలు జరుగుచున్నవి. కువబగ్రామమునందు ప్రతియింటను రాట్నములు తిరుగుచుండును. తగినంతమంది శేతగాంధీ గలరు. ఈగ్రామ మామిడియు గొప్పవర్తక స్థానము. నూలువ్యాపారముజేయు వర్తకులు పెక్కుద్రుగలరు. అష్టనిస్థానము, బెలూచీ స్థానమునుండి వచ్చి బోవుచుండు వర్తకులు తమమార్గముగనున్న యాగ్రామమునుండి పూర్వ మనేక మూలలతో లక్షలవిలువగల కద్దరు ఒంటెలపై వేసికొనిపోవుచుండిరి. కత్తి కద్దరు దొరకనను అవర్తకులు చతుకగ నున్నను దానిని కొనెడివారుగాదు. ఇప్పుడు వారు గాంధీకా ధీయని పేరిడిన యాతెలిసూలు ఖద్దరువలె నదియెక్కవతోజు లు మన్నదని వారికి తెలియును. నమ్మకమైన కద్దరు దొరకిని చో మిల్లుబల్లలైన కత్తికద్దరు కొనరు. అప్పుడు దేశములు కొం డరు 'గాంధీభాదీ'కాలెనని కొనుచుండగా మేముజూచితిమి. ఆగ్రామములలో మిల్లుగద్దరుకన్న చేతిసూలు కద్దరు చతుకగా నుండును. ఏమట యభివృద్ధియగునో నేతకూలి తగ్గి యింకను చతుకగ దొరకగలదు.

వెదకదురువలన నష్టము

చేరువనున్న మహాపూరు, జిరాటు గ్రామములలో యె క్కువరాట్నములు పనిలోనున్నవని విని మేము మహాపూరు బోవుటకు నిశ్చయించితిమి. కాని అచ్చట స్థానవాధియుండు టచే గ్రామస్థులు ఊరుబయట పాకలుచేసికొని నివశించుచు న్నారు. రాట్నములు తిరుగుటలేదని దెలియ వచ్చుటచే ప్రయాణమాపుకొంటిమి. కానియింతలో ఎరియొకవార్త రాట్నము లు తిరుగుచున్నవని దెల్పుటచే నరుదాడునయమున బయలు దేరితిమి. మహాపూరు ప్రాంతములకు బోవుసరికి కొన్ని పాక లు నిర్మింపబడ్డ కొన్ని నిర్మింపబడుచున్నవి గానవచ్చెను. ఇంక నకు చేరువకు సమీపించుసరికి ప్రతిపాకముందర ఒకటిరెండు, కొన్నింట్లలో మూడుచొప్పున రాట్నములు తిరుగుచున్నట్లు గాంచితిమి. మేము 15, 20 మందివద్ద రాట్నములు, నూలుర కము, ఏమట తీయుచున్నవడి యన్నియు పరిశీలించితిమి. ఏమ టుబాగుగా ఏకబడిన ప్రతినిండి తలూరుచేసేవనిగావు. ప్రతి గూడ మంచిదికాదు. వారు గంటకు 350నుండి 450 గజములవ డిగా త్రిప్పుచున్నారు. ఒకరాట్నములోని కడుగు గూడ సరి యగునానమున లేదు. ఆపలుచని ఏమటనుండి వంకరకడుగుల తోనే స్త్రీలు అందరకన్న సన్ననివారము తీయుచున్నారు. పంజాబురాట్నములో కడుగును నిలుపు మాక్కులు (చెవులు) 7 లేక 8 అంగుళముల దూరమున్నవి. అనగా వెదకదురు కావ లేను. కదురు ఎంతవెదకదైనదాని లోవంకనవరించుకొనుట అం తకష్టమగును.

“గాంధీమనుష్యులు”

వడకుమన్నవారందరు రాట్నము యెదుట చిన్న ఎత్తైనకీటలపై కూర్చొనెదరు. ఒకరు గ్రామమునవేలి దెబ్బకు గడ్డకట్టుకొనిగూడ వడకుమండెను. మరి యొక స్త్రీ వడకుమ మూలముగా తన భక్తి కీర్తనలు బాడు కొనుచుండెను. వారికి మంచి ప్రతినిచ్చి ఏమట నేర్పినచో నది యొక వర్తకవాదముగ గ్రహించి ప్రశస్తమైన యేతులను తయారుచేసినవరు. రాట్నములపని పరిశీలించుచు ప్రచారకులను పిలిచి “గాంధీమనుష్యుల”ని పిలుచురు. వారిని గాంధీగారి యొగక్షేమముడిగి తమ నమస్కారములను గాంధీగారికి దెలుప మని గొరుచుండురు. తరుచుగా నీప్రాంతములవారికి ఏమట నే ర్చుచున్నారు. అట్లు ఏమట నేర్చుకొనువారు ప్రచారకులకు ఆశీ ర్వాదము లొసగుచున్నట్లు తెలియుచున్నది. స్వల్పమైనను ఉప యోగకరమగు నీ సహాయమును వారెంతయు మెచ్చుకొనుచుం డురు. ప్రజలకు తరచు ఆశీర్వాదములగు కార్యములందు నాయు కులు శ్రద్ధ వైకొనుచున్నారను విశ్వాసము వారికి గలుగుచున్న డి. మహాపూరునుండు 900 యిండ్లుగలవు. 2000 రాట్నములు గలవు. కాని ప్రతిలేకుండుటచేతను, ఏమట యిట్లు విలసను అన్ని రాట్నములు తిరుగుటలేదు. వడకుమన్నవారు

నియమముగ కద్దరు ధరించుటలేదు. కొందరు ముస్లిములవలె నుండిరి. కద్దరేల ధరింపలేదని యడుగ, మంచిప్రతి దొరకనం దున తగినంత సన్ననినూలు, వస్త్రములు తయారు చేసికొనబాల కున్నామని జెప్పిరి.

పోటీ, బహుమతులు

నాడువయమే మేము కువబ తిరిగివచ్చితిమి. మధ్యాహ్నము 'చాపు' (వడుకుటయందు పోటీపరీక్ష) జూచుటకుమమ్మ బిలిచి 300 మంది స్త్రీలు స్వంతరాట్నములు తెచ్చుకొని అటకు వచ్చి రి. 'చాపు' లు జరుపుట పంజాబులో చాలకాలమునుండి గల యాచారము. అచ్చట స్త్రీలందరకు నూలువడకుటయందు పోటీ జరుగును. గెల్చినవారికి బహుమతులును వచ్చినవారందరికి మి తాయి పంచుటయు చివరకు జరుగును. వారిలో కద్దరు కట్టు కొన్నవారు చాలమందిలేరు. కాని చాలమంది తమకు కావలసిన నూలు సన్నముగా వడకుకొనుటకు తగినమంచిప్రతి దొరకినచో కద్దరుసేయించుకొని కట్టుటకు యిష్టముగలవారే. అచ్చట కాం గ్రసు సంఘకార్యదర్శి భార్య ఏమట నేర్చుకొని యిష్టము యిత రలకు నేర్పుచున్నది. 20 మందికి నేర్పినది. వారందరక్కడకు వచ్చియుండిరి. వారు చేసిన ఏమటను జూసిరి.

సాయంకాల మొకసభ జరిగెను. సుమారు 300 మంది పురుషులజేరి ఉపన్యాసము లను శ్రద్ధగ వినిరి. కత్తికద్దరు వ్యా పారముజేయుచున్న ఒకవర్తకుడు యికముందునుండి వంచకద్ద రు వ్యాపారమే జేయుదునని సభలో ప్రమాణముచేసెను.

ఉన్ని నడుగుట

కవబనుండి లాలాకివనచంద్రుగారున్న దరియాకాను బోతిమి. చుట్టుప్రక్కల కొన్ని గ్రామములలో ఎక్కువగా వడు కుచున్నారు. మధ్యాహ్నము 4 మైళ్లదూరము వనున్న జంకొలా గ్రామముబోయి కొన్ని ఇండ్లు జూచితిమి. అచ్చట నూలు ఉన్న గూడ వడుకుచున్నారు. ఒక యింటివద్ద కొంత సమాచారము తెలిసికొనుటకు మేము నిలిచితిమి. నూలువడుకుచున్న యితరు ల్స్త్రీలలో ఒకామె తానువడకిన నూలుతెచ్చిబావుటకై లోనికి జోయెను. ఇంతలో లోపలినుండి వేరొకామెవచ్చి ఆ రాట్నము త్రిప్పుమొదలిడెను. ఇంటందరిలో నెవరో ఒకరిద్ద రు పగలు కొన్నిగంటలు ఒకటిరెండు రాట్నములపై నూలుతీ యుచుండుట యాప్రాంతములలో నొకయాచారమై యున్నది.

ఉపసంహరణ

పంజాబులో యెక్కువకద్దరు తయారుకాగలదు. కాని అందరూ వినియోగింపబడబడుచున్నది పట్నములలో కడ్డ రుదాడుక అతిస్వల్పము. లాహోరు అమృతసరములలో కద్దరు అంగడులలో యెక్కువ వ్యాపారములేదు. కాని లాహోరులో భక్తిజ్ఞానతత్పరయై యున్న ఒకపూర్వమువాసిని నివాసముగు తపోవనమునందు జరుగుచున్నవని ప్రశంసార్హము. అవిడనామ ముచే బాలోబాయి. చాలచోట్ల స్త్రీలమేను మెచ్చుకొం దురు. ఆమెగృహమునకు స్త్రీలనే రానిచ్చును. వచ్చువారందరు కద్దరు ధరింపవలసి యున్నది. ఆమె దగ్గరకు వచ్చువా కెల్లరు ఒకచేతిసూలుబుడతను తెచ్చియవలెను. అట్లు నూలురూపముగ గాని భనరూపమునగాని వచ్చురా బడి యంతయు స్థాని క కాంగ్రెసుసంఘమునకు ప్రతివెల 18 వ తేదీన [గాంధీజె యిలుదినమున] పంపుచుండును. ఈవిరాళము మొత్తముపైన రూ 1400, 300 పానులుచూచు చేరినది. ఇదిగాక కొంతనూ లు విక్రయించుడి అధనముతో సత్కాంగ్రహముజేసి ఖయిదున బడిన వారి సంసారపోషణార్థము వినియోగించబడినది. ఎల్ల రురాట్నము త్రిప్పుచు కద్దరుధరించినచో భారతస్త్రీల రక్షణజరుగగలదని దేవీ బాలోబాయి పూర్తిగా విశ్వసించుచున్నది.

మగనలూలు గాంధీ,

సబర్కతి.

కస్తూరిమాతలు

50 మాత్రల డబ్బీ 1-కి రు, 10-10 0 ఇవి శ్వచ్ఛమగు నేపాళీశేఫు కస్తూరి, మంచిగోళము, ఆదిపచ్చికాన, పావుదారు, మంచుకుంకుపువ్వు మొద లగువాటితో తయారుచేయబడినవి. ఇవిశైత్యము, శైత్యభాగము శైత్యజ్వరము చల్లగొము, సన్నిపాతము, అజీర్ణము, మాద్యము మొదలగు వాటికి ఉపయోగపడును, చంటిపిల్లల అజీర్ణము గైరాలను వెంటనే మాన్పును. ప్రతివారును సామాన్యముగ రాడతగినవి. ప్రతిగృహమున నుండతగినవి. ముఖ్యముగ పిల్లలుగల గృహమునందుండగినవి. అమృతాంజనం డిపో, మదరాసు - బొంబాయి.

మదరాసు డైరెక్టరీ

1924 అక్టోబరు 15న ఆల్బనకు

చెన్నపురిలోనున్న చక్రవర్తి కంపెనీవారిచే (బొట్టువా ణ్య 221) ప్రకటింపబడిన యీ ఆల్బనకు డైరెక్టరీని కృతజ్ఞత తో నందుకొంటిమి. ఇది 128 వ సంవత్సరపంచాంగము. ఇది ఆంగ్లభాషయందు ప్రకటింపబడిన మిక్కిలి పెద్దపుస్తకము. చాల అంశముగ ఎర్రకాలికోట్ట గలదు. నవ్యము మొదలు నవ రత్నముల వరకు సులబష్టభాషయనెచ్చి తెచ్చట విక్రయకరణ దునియు నిం దామాలాగ్రముగా వివరింపబడెను. చెన్నపురి పట్టణ భట్టులు డెమ్మిస్తాజు గల దొకటి దీనియొక చదుర్చుచు నది. ఈ గ్రంథమున 8 భాగములు గలవు.

1 నాశానియములు, 2 ఆజ్ఞలభారత విషయములు, 3 చెన్నపురిరాజధాని విషయములు, 4 చెన్ననగరవిషయము లు, 5 వాణిజ్యపారిశ్రామిక విషయములు, 6 మండలములవిష యములు, 7 చెన్నపురిలోని నవీయమన్న వారివిషయములు, 8 విషయముల పుటల వివరణ పట్టిక దీనివెల (8) రూపాయలు మాత్రమే

మొత్తము 1800 పేజీలు గలవు. 1924 సంవత్సరమునకు పంచాంగ మిందాంగమున కలదు. నగదుమారకపు మానములు పానులకు రూపాయలను రూపాయలకు పానులకు తెలుపు మా నములు వడ్డీజంత్రి జీతములు కూలిలెక్కలను కట్టినజడ్డీ, విదే శపు మారకము, తూనికరాట్న కొలపాత్రలు, లంకన కట్టు లు, యిండియా దేశమున ప్రభుత్వ కార్యాలయముల వివరము లు కాననసంఘముల సభ్యుల వివరములు టిపాకచేరీలు, యినుప దారులు వారాప్రతికలు, మున్నగు వివరములు, యిండియాలో కట్టులు, చెన్నపురి దొరతనము వివరములు, బైబిలుచర్చ క్రైస్తవసంఘములు, విశ్వవిద్యాలయము, హైకోర్టు ప్లీడరు పిఠుపరీక్ష చారిత్రకభవనములు, ప్రేమాసనీ, 1921 జనాభా పట్టణముల గ్రామములపట్టిక, వేటవిర్మానులు జమీందారు లపట్టి చెన్ననగర చరిత్ర, వీరులపట్టి, మోటారుబండ్లు, వైద్య కాలం, నాటకసంఘములు, పోస్టుబాక్సుదాడులపట్టి, కాన్స్ లేషను, పోస్టుట్రస్టు, భీమాకంపెనీలు, స్త్రీయకంపెనీలు, బా యింటు ప్లాకుకంపెనీలు, లేయాకు కాఫీతోటలు, ఫ్యాక్రీల పట్టి, వర్తకసంఘములపట్టి, ప్రముఖులగు పురుషుల సంగ్రహ వృత్తాంతములు చెన్నపురిలోను మండలములలోను కాపురమున్న పాశ్చాత్యులు భారతీయులు నగుప్రముఖుల పట్టి ఇండెక్సు మున్నగువిషయ ము లెన్నియో దీనియందు గలవు. విలయువారు “చక్రవర్తిం పేరీ పోస్టుబాక్సు 221 మదరాసు” అనివ్రాయవలెను. ఇందు కొన్ని పొరబాటులుకూడ గలవు. అహమదాబాదు ప్రతికలలో యంగుయిండియా ప్రతికపేరు లేదు. చెన్నపురి ప్రతికలలో ఆంగ్లాప్రతిక ప్రతిదినము ప్రకటింపబడు ననుటకు బదులు ప్రతి మంగళవారము నని యున్నది. ఇట్టి పొరబాటులకు వీరు సవరించికొందురు గాక.

శస్త్రసంబంధములేని చికిత్స

మద్రాసు, తేనాంపేటలో నుండి ది.చా. బహదూరు సి. కృష్ణస్వామి గారు, రిటైర్డ్ సర్జిక్టు +ంపు సెషన్సుజడ్జి గారివద్దనుండి.

మ-రా-రా-శ్రీ మండిత స్వామి ఎస్. శ్రీని వాసలయ్యంగారు వారికి 72, ఆర్మీనిషిల్ విధి మద్రాసు.

ఆర్యమహాశయా

శరీరమునందు అతిమూఖ్యభాగములలోకలిగిన తీవ్రమైనవాపు, హానికలమైన కుటుపు, శ్లేష్మ మోస్తరుల వ్యాధులను బేషధ మోగము చేతనే తా బాగుచేయుటను నేను చూచుటకు అవకాశ మొసగినందుకు మీకు వందనముచేయు చున్నాను. మూలముగా అపాయకమైన శస్త్ర చికిత్సచే కురుర్చబడు వ్యాధులు గలవారు అపాయములేని మిచికిత్సపద్ధతినే తప్పక సంతోషముతో అ గీకరింతురని నేను నిస్సందేహముగా చెప్పగలను.

చిత్తగించవలెను, సి. కృష్ణస్వామిగారు తేనాంపేట 13-2-24.

వారిసలహా కట్టుము రు. 15 (ప్రకటన)

ప్రాచ్యపరిశ్రాబిరుదాంకితుల కొకమనవి

మన చెన్నరాజధానియందు దీప్రాచ్యపరిశ్రాబిరుదాంకితుల కేంద్రపరిషత్తు పరిపాలనములు గడచిన నవంబరు మాసమునందు మొదలయ్యెను. ప్రాచ్యపరిశ్రాబిరుదాంకితుల కేంద్రపరిషత్తును కాన్పించుచున్నది. ఇతరములగు విశ్వవిద్యాలయపు బిరుదాలలో ప్రతివత్సరము నూరులకొలది విద్యార్థులు గడిచేరుచుండ నీపరిశ్రాబిరుదాంకితుల యత్యల్పసంఖ్యాకులే గడిచేరుటకు గారణమిట్లుగాంచెదము. ఈపరిశ్రాబిరుదాంకిత శాస్త్రముగ నేవిధమున ప్రోత్సహము లేకుండుటకు, పరిశ్రాబిరుదాంకితులకు రావలసిన మార్పులు అధికముగ నుండుటయునే యని తోచుచున్నది. సంస్కృతమును దేశభాషల నొక నధికముగ నభివృద్ధికి దేవలయ ననులేలంపు ప్రభుత్వమువారి కున్న పోనిపరిశ్రాబిరుదాంకితుల లింత నిరుత్సాహములగు నుండజాలవు.

ఈరాజధానియందు కళాశాలలుగాని ఉన్నతపాఠశాలలుగాని రమారమి 300 మునుండెదలెను. కనబడుచున్నది. విద్యాప్రభృతి ప్రాచ్యపరిశ్రాబిరుదాంకితుల కేంద్రపరిషత్తును కాన్పించుచున్నది. ఇతరములగు విశ్వవిద్యాలయపు బిరుదాలలో ప్రతివత్సరము నూరులకొలది విద్యార్థులు గడిచేరుచుండ నీపరిశ్రాబిరుదాంకితుల యత్యల్పసంఖ్యాకులే గడిచేరుటకు గారణమిట్లుగాంచెదము. ఈపరిశ్రాబిరుదాంకిత శాస్త్రముగ నేవిధమున ప్రోత్సహము లేకుండుటకు, పరిశ్రాబిరుదాంకితులకు రావలసిన మార్పులు అధికముగ నుండుటయునే యని తోచుచున్నది. సంస్కృతమును దేశభాషల నొక నధికముగ నభివృద్ధికి దేవలయ ననులేలంపు ప్రభుత్వమువారి కున్న పోనిపరిశ్రాబిరుదాంకితుల లింత నిరుత్సాహములగు నుండజాలవు.

మరియు నీప్రాచ్యపరిశ్రాబిరుదాంకితుల ప్రభుత్వమువారు విద్యార్థుల కేతనము నొసంగిరిని ఏదేమిట ననేకు లీ పరిశ్రాబిరుదాంకితులను జదివి విజయు లగుదురు. కాన సంస్కృతభాషయు దేశభాషలను దినదినాభివృద్ధి నొందుచుండును.

అంతయుగాక ప్రాచ్యపరిశ్రాబిరుదాంకితులే స్కూలు ప్రాసము మొదలగు పరిశ్రాబిరుదాంకితుల నిచ్చువారుగను తత్పరిశ్రాబిరుదాంకితులను నియమించుటకు పశ్చిమన నీ ప్రాచ్యపరిశ్రాబిరుదాంకితుల ప్రోత్సాహములగు నుండు నోదాని పరిమితి విద్యాభ్యాసములకు యోజనకపడును.

విద్యాప్రభృతి ప్రాచ్యపరిశ్రాబిరుదాంకితు లిందు నేగనుబంధించియు గనుబంధపఱచినవియు నగు విషయముల నన్నిటిని ప్రభుత్వమువారి కెఱిగించి మన మున్నతస్థితికి రాదగు ప్రయత్నము చేయవలయున్నది.

కావున నీ వత్సరము (21-8-1924) ఆగస్టు 21 లేదా గురువారమునాడు చెన్నపూరిలో జరుగనున్న పట్టప్రదాన సభకు మన ముండము వెళ్లవలయును. కావున మనమందఱ ముప్పాడు ప్రభుత్వాధికారుల దర్శించి వారికి మనసాజును వెట్టుట మన కోరిక లీదే. కొకసాధనముని తోచుచున్నది. కాన నిదిగతకే పట్టపరిశ్రాబిరుదాంకితుల కేంద్రపరిషత్తును కాన్పించుచున్నది. ఇతరములగు విశ్వవిద్యాలయపు బిరుదాలలో ప్రతివత్సరము నూరులకొలది విద్యార్థులు గడిచేరుచుండ నీపరిశ్రాబిరుదాంకితుల యత్యల్పసంఖ్యాకులే గడిచేరుటకు గారణమిట్లుగాంచెదము. ఈపరిశ్రాబిరుదాంకిత శాస్త్రముగ నేవిధమున ప్రోత్సహము లేకుండుటకు, పరిశ్రాబిరుదాంకితులకు రావలసిన మార్పులు అధికముగ నుండుటయునే యని తోచుచున్నది. సంస్కృతమును దేశభాషల నొక నధికముగ నభివృద్ధికి దేవలయ ననులేలంపు ప్రభుత్వమువారి కున్న పోనిపరిశ్రాబిరుదాంకితుల లింత నిరుత్సాహములగు నుండజాలవు.

ప్రాచ్యపరిశ్రాబిరుదాంకితుల దాటిలేరనివారందఱు నీ క్రిందివిషయములకు త్వరలో నాశిక కార్యమొదల జవాబు ప్రాసము గోరెద.

మరియు నిక నెఱుంగనగు విషయముల నన్నిటిని బ్రతికాముఖులగు బ్రతిపద బండితో త్తముల బ్రార్థించుచున్నాడను.

1. పేరు
2. ఏ పరిశ్రాబిరుదాంకితుల కేంద్రపరిషత్తు?
3. ఏ కళాశాలయందు జదివినది? ఎప్పుడు? ఆకలాకాల ఏవత్సరమునాటిది?
4. ఏయిదోగములనున్నది?
5. నెలసరిజీత మెంత?
6. ఉద్యోగము దొరక కురనున్నది? ఉద్యోగ మవసరము లేక యురకున్నది?

పట్టపరిశ్రాబిరుదాంకితుల కేంద్రపరిషత్తును కాన్పించుచున్నది. ఇతరములగు విశ్వవిద్యాలయపు బిరుదాలలో ప్రతివత్సరము నూరులకొలది విద్యార్థులు గడిచేరుచుండ నీపరిశ్రాబిరుదాంకితుల యత్యల్పసంఖ్యాకులే గడిచేరుటకు గారణమిట్లుగాంచెదము. ఈపరిశ్రాబిరుదాంకిత శాస్త్రముగ నేవిధమున ప్రోత్సహము లేకుండుటకు, పరిశ్రాబిరుదాంకితులకు రావలసిన మార్పులు అధికముగ నుండుటయునే యని తోచుచున్నది. సంస్కృతమును దేశభాషల నొక నధికముగ నభివృద్ధికి దేవలయ ననులేలంపు ప్రభుత్వమువారి కున్న పోనిపరిశ్రాబిరుదాంకితుల లింత నిరుత్సాహములగు నుండజాలవు.

విష్ణుభొట్ల శ్రీరామశాస్త్రి,
గాంధీ పేట, గుంటూరు.

తూర్పు కృష్ణా జిల్లా కాంగ్రెసుసంఘము

1924 సం॥ జూలై నెలకు "జనరల్ శాఖ" యొక్క ఆదాయవ్యయపట్టిక

జ మ లు	
ఈమాసాంశమునకు చిరానిలు	5-1-0
ఖర్చుశాఖనుండి	4005-2-9
సాదరుకాతా	8-11-0
జిల్లా కాంగ్రెసుసభ్యులందఱు	19-4-0
గ్రామకాంగ్రెసు సంఘములనుండి నాల్గవంతునందఱు	18-1-0
రకీదుపుస్తకముల అమ్మకము	0-3-0
బాకీకాతా	2771-15-0
కృష్ణాజిల్లా కో-ఆపరేటివ్ బ్యాంకునుండి	2300-0-0
ఆంగ్లరాష్ట్రీయ ఖర్చుబోర్డునుండి మాదిగనుగోలు	
నిమిత్తం బుణము తీసికొన్నది	2000-0-0
రాటుములకాతా	0-3-0
స్వరాజ్యదర్పణములు అమ్మకము	6-12-0
కాననసభలు-అమ్మకము	2-18-0
అనామకాతా	46-0-0
గాంధీపూజానిధిసమితి	1245-1-3
కాకినాడ కాంగ్రెసు ఆహ్వానసంఘమునుండి	
అడ్డు మెంటు	55-0-0
మోటారుఖర్చులకు విరాళము	25-0-0
మాదిఅమ్మకము	1711-4-6
నూలుఅమ్మకము	51-15-6
ఏకుల అమ్మకము	100-14-0
ఖర్చుడిపో కాఖిలభాగము	6-11-2

మొత్తము 14378-1-0

ఖర్చులు

ఖర్చుశాఖకు	1417 2 9
సాదరు ఖర్చులు	7 9 6
అమ్మ ఖర్చులు	15 0 0
ఆఫీసుగమస్తాల వేతనములు	30 0 0
కాకినాడ కాంగ్రెసు వలంటీయరు దుస్తుల	
బాపతు ఆహ్వానసంఘమునుండి అడ్డు మెంటు	55 0 0
ప్రచారకులవేతనములు ఖర్చుశాఖనుండి	
అడ్డు మెంటు	212 8 0
మాదికలకాతా	1 14 0
బందరు రాటుములసంఘము ఖర్చులు	1 9 9
ప్రతి విత్తులు	0 2 0
తపాలా అండ్ తంతిఖర్చులు	16 8 0
ఆఫీసు ప్రయాణపుఖర్చులు	1 7 6
బాకీలు	5856 11 8
కృష్ణాజిల్లా కో-ఆపరేటివ్ బ్యాంకుకు	812 0 0
ప్రచారపుఖర్చులు	14 15 0
కాననసభలు	0 4 0
దేశరాధికబృందము	150 0 0
అనామకాతా	2046 0 0
మోటారు ఖర్చులు	245 13 4
సామానులు (యేకులబట్టలు)	5 0 0
వారాపత్రికలు (యంగుయండియాకోటు)	5 2 0
మాదికొనుగోలు	3144 7 8
నూలుకాతా	186 13 1
ఏకులకాతా	111 13 0

ఆంగ్లరాష్ట్రీయ బాతీయోపసంఘమువారి

కాతా-పల్లెపాడు ఆశ్రమమునుండి తిరిగివచ్చి మరలఆశ్రమమునకుబోవు కొదాలి నెంకపే శ్వర్ణ ఆను పంచమవిద్యాధి ప్రయాణపు ఖర్చుల నిమిత్తం యిచ్చిన రొక్కము	2 0 0
ఈమాసాంశమునకు చిరాదాఖిలా నిలువయున్న రొక్కము	33 3 9

మొత్తము 24378 1 0

అట్లూరి వీర రాఘవరాయ చౌదరి, అధ్యక్షులు.

బహుమూత్ర వ్యాధికి అమోఘమైన ఔషధము

నేను ఆదిదావిను. మైసూరుకు చేరిన కోలారు బంగారుగనులలో కంట్లాక్టరుగా నున్నాను. అతిమూత్రవ్యాధిచే చాలా బాధపడుచుంటిని. ఒక సంవత్సరము క్రిందట స్వారకము తప్పి దిగువపడితిని. నేను ఆనేక ఆంగ్లవైద్యులవద్ద నుండి ఔషధములను సేవించియు గుణములేక పోయెను. మిక్కిలి కఠినపత్యము చేయుచుంటిని వాయువును పూర్తిగా మానివేసితిని. అట్లుండియు నాజబ్బు మిక్కిలి హీనస్థితికి వచ్చెను. నేను బ్రతుకుదునను ఆకకూడ లేకపోయెను. కృష్ణాపుర నివాసియును ప్రస్తుతము మద్రాసు బారిజాను, అర్బినియన్ వీధిలో నెం 72 రు గృహమునందు వండిత స్వామి శ్రీనివాస అయ్యంగారు చేయుచున్న అద్భుతచికిత్సలను గురించి వినినందున నేను వారివద్దకు 19-6-24 తేదిన వెళ్లి ఈ అపాయకరమైన వ్యాధినుండి నన్ను రక్షించ వలెనని వాని ప్రార్థించితిని. వారి ఔషధార్యమునకు అనేకవందనములు. తక్షణమే పశ్చాత్తాపము చెంది తండ్రివలె రుక్మిణిప్రీతితో నాకు ఔషధము నిచ్చుటకు ప్రారంభించిరి. వారి చికిత్సలో 12 దినము లుంటిని. కఠినపత్యములేదు. నేనువర్యున్నము మత్స్యములు మాంసము మొదలగువాటిని మామూలుగానే భోజనము చేయుచున్నాను. అనేక ఆంగ్లవైద్యులు నామూత్రమును పరిశోధించి అంకలో తీపుగాని లేక శ్వేతధాతువు (ఆల్బుమెన్) లేదనియు స్పెసిఫిక్ గ్రావిటీ మామూలు కంటె తక్కువగానే యున్నదని తెలిపిరి. నాకు దీర్ఘకాలముగా నున్న ఈవ్యాధి 12 దినములలో యింత అశ్చర్యముగా కుదురుట చూడ ఇంద్రజాలమువలె నున్నదని పండితులవారితో తెలిపితిని. గాని అది ఔషధముయొక్క మహిమయని వారు తెలిపిరి. పూర్వచార పరాయణుడైన పండితులవారు నేను ఒక బీద పంచముడుగానున్నను వారి దగ్గికి వెళ్లి, వారి స్వహస్తమునుండియే ఔషధమును తీసుకొనుటకు నాకవకాశము నిచ్చిరి. వారివద్ద పూర్వచారపరాయణులగు బ్రాహ్మణులు, జమిందారులు మొదలగు వారందరు చికిత్సకై వచ్చుచుండినను వారిందరిని ఎట్లు ఆదరించుచుండినో అదే ప్రకారము. జాతి, సాంఘికస్థితి, ధనము మున్నగు వాటినిచూడక నన్ను కూడఆదరించుట మిక్కిలి ప్రశంసార్హమైన సంగతి.

భగవంతుడు వారికి వారి భార్యకు దీర్ఘాయువు, ఐశ్వర్యము, ఆరోగ్యము మొదలగు వాటిని నొసంగవలెనని సదా ప్రార్థించుచున్నాను.

ఆర్. కృష్ణస్వామి
ఆండర్ సకా పేట పోస్టు, కోలార్ గోడ్డొట్లను,
ప్రస్తుతచిలాసము:— మైసూరుసంస్థానము.
నెం 116, బ్రాడ్వే, బార్డిటౌను, మద్రాసు.

వారి సలహాకట్నము రు 15-0-0
(ప్రకటన) నెం 40.

కర్రశాలవారి

వెల సీ॥ 1-కి అ. 6 వి. పి. సహా 0-10-0

ఈ ద్రావకము వలన చెవిటలు, చెవినుండి చీము, కాయట, చెవిబుద్ధ మొదలగునవి వెంటనే నయమగును. 5,5 బాటను చెవిలో పోసిన బాధ వెంటనే తగ్గును.

అమృతాంజనము డిపో,
మదరాసు బొంబాయి

వి తా పు ర ము
(బహు లేఖరి)

శ్రీ సూర్యరాయపు స్తక భాండాగారము

జూలై 6:—ఈపు స్తక భాండాగారము శ్రీశ్రీ దామర సీతారామస్వామిదొరగారు మొదలగు మహానీయులచే 1917 సం॥న స్థాపితమై కొన్ని సంవత్సరములు చక్కగ బనిచేసినది. పిమ్మట రెండు మూడు సంవత్సరములు కారణాంతరములచే నిద్రాశయనండునాట తటస్థించెను. ఇటీవల శ్రీశ్రీ దొరవారిని ప్రేమపూర్వక ప్రార్థనామయిన నది మల నధరింపబడి శ్రీ వారిసాధమునందే నెలకొల్పబడి యిప్పుడు స్తకమున నడుప బడుచున్నది.

ది 1-4-24 తేదీని జరిగిన మహాసభయందు కార్యనిర్వాహకవర్గ మెన్నుకొనబడెను. ది 2-4-24 తేదీని కార్యనిర్వాహక సంఘము గమనేశమై నియమాదికముల నేర్పరచి. శ్రీల నుచితపాఠకులగు శ్రీశ్రీకృష్ణమనసు నాగల గృహములకుఁ బుస్తకములు పంపుటకు నేర్పాటు చేయబడెను.

ది 5-4-24 తేదీని సంవత్సరాదినాడును 1-4-24 తేదీని శ్రీరామనవమినాడును బురాణకాలక్షేపములను, సంగీతసభలును జనప్రదముగ జరిగినవి.

భాండాగారమునకు శ్రీశ్రీ సర్ రఘుపతి శంకటరక్ష మునాయుడుగారు, శ్రీరామ రాఘవేంద్రరావు సంతకులుగారు, రాజమహేంద్రవరమునైన కె. ఎల్. ఎస్. సోమయాజులు గారు మున్నగువెద్దలు కొన్ని విలువైనపుస్తకములు ప్రసాదించినారు. ఈపుస్తకాలయమునకు సంబంధించి యొక యుచిత పత్రముందిరమున గలదు. దానికి శ్రీశ్రీపితాపురముచుహారాజు వారు ప్రతీకల దయచేయుచున్నారు. శ్రీశ్రీ దామర సీతారామస్వామిదొరగారు శ్రీశ్రీమర్ అలీషాకవిగారు శ్రీనాథమాని కనకయ్యగారు మున్నగువారును కొన్ని ప్రతీకల నిచ్చుచున్నారు. భాండాగారమున ప్రస్తుతము 2000 పుస్తకములుకలవు. సభ్యులు సుమారు 100రు కలరు. శ్రీసభ్యులారా 10రు గలరు. భాండాగారము భగవదనుగ్రహమున ముందుఅభివృద్ధి కాగలదు.

ఆంధ్ర భారతీ తీర్థము

ఈమధ్య విజయనగరము మహారాజావారి కళాశాలలో సాహిత్యోపాధ్యాయులును, ఆంధ్రభారతీ తీర్థమునకు అధ్యక్షులును అయిన కె.ఎల్.ఎల్. డాక్టరు బుగ్రా శేషగిరిరావు పంతులు ఎం.ఏ. పి. హెచ్. డి.డి హిస్ట్రీ ఎలిట్ లి, ఎం.ఎస్ ఏ గారు మా పురమునకు దయచేసి భాండాగారము దర్శించిరి.

ది 25-6-24 తేదీని వారు “వాఙ్మయచరిత్ర” గూర్చి యుపన్యసించిరి. వాఙ్మయ మెట్లు జనించినదియు, మానవ జీవితమునకు, దోడ్పడి యెట్లు వృద్ధిపొందినదియు, గద్యపద్యము శ్రమవిభంబుల నెట్లు గూఢముదాల్చుచున్నదియు, బ్రాహ్మియ గ్రంథములనుండియు జీవితములనుండియు నంతములఁ తెలియజేయుదుఁ జక్కగ నుపన్యసించిరి.

ది 27-6-24 తేదీని “భారతవిమర్శము” గూర్చి ప్రసంగించిరి. భారతము పౌరాణికముగను భాషాప్రసక్తిగాక నేతకాల పాత్రల ననుసరించి కాశ్రీయచారిత్రక మతాంతరాల మందలి పరిణామముల వారమును బరిచయము యెట్లై, మూలమునను బ్రస్తుతాంధ్రభారతమునకు వివిధప్రభులందు గల వ్యత్యాసము లెన్ను జెట్లు లెందులకు సంభవించినయో యి యెట్లు గుర్తించుటకూ సామాన్యముగూడ తెలియునట్లు తేటతెల్లముగ నుపన్యసించిరి.

ది 23-6-24 తేదీని పంతులుగారు “భారతీ తీర్థము” గూర్చి గంభీరపద్యము గావించిరి.

ప్రస్తుతవిద్యావిధానమునందు పరభాషలో శిక్షణపరచబడుచేతను ముఖ్యముగా ఆంగ్లవిశ్వవిద్యాలయము లేకపోవుట చేతను ఆంధ్రభాష నెనుకబడి విద్యార్థులకు యదార్థ జ్ఞానము కలుగకపోవుటయే గాక నిరుపకాగములైన వెన్నె గ్రంథము లొక్కసారి శతఃపఠపింపవలెనచే దేహదార్శ్యములను బుద్ధులును వినుర్వనాశక్తులును క్షీణించుచున్నవని యు నట్టి శ్రమ యను కొఱతము లేకుండ సర్వకాస్త్రములును మాతృభాషయందే నేర్పరచిని జిహ్వాల్ల విద్యార్థులపై సమగ్రపద్ధతులయందా తీతేటి లోకమునకు ఆ ప్రాకృతిత్వమును భీకరము బ్రకటింపుటగాను ఆంగ్లలకందజుకు వీలగు విధమున నీ “ఆంధ్ర భారతీ తీర్థము” స్థాపింపబడిచనియు వారు చెప్పిరి. మఱియు నియమితకాలమునఁ బరీక్షలు చేయఁబడి కృతార్థులకు సామాన్య సాహిత్యముగ ప్రథమ, వివక్షణ, ప్రవీణ బిరుదము లీయఁబడుననియు, సర్వజనులకు సౌకర్యముగనుండునట్లు ఆంధ్రచేతమునందంతకును విద్యాంశులున్నచోట్ల “ఆంధ్ర భారతీ తీర్థము” నకు కాఫలాస్థానములు ఏర్పాటు చేయఁబడుననియు, స్వభాష గ్రంథములగూర్చియే గాక పరభాష గ్రంథములగూర్చియు వాటి యందలి యుద్విషయములగూర్చియు నామా భాషా పండితుల సాహాయ్యమున నాంధ్రభాషయందు పద్యాసము లీయఁబడుననియు నెలవిచ్చిరి ఇందలి విద్యాంశులు ఆచార్యులును శేషము గౌరవాధ్యయ పనిచేయవలయుననియు, భూస్వాములును బుద్ధి మంతులును తగునీకుల నాంధ్రచేతమున కంతకు జెందిన యీ మహాద్విషయమునకు సాయపడి భాషానీస చేయవలయుననియు గోరుదు నుపన్యాసము ముగించిరి.

నాణ్యమైన బనీనులు

ఈ దిగువ నుదహరించిన మిల్లులలో తయారగుచున్న బనీ నులు, హిందూదేశపుమిల్లు ను బులోనున్నూ, ఖద్దరునులులూ, నున్నూ, హిందువుల పరిశ్రమచేతనున్నూ, సకల మైనపట్టు, పున్నె, ప్రత్తి, వగైరాభారముతోనూ తయారుచేయబడి, బహుసరస మైనధరలకు, భాగ్యవంతులకు, బీదసాదలకు, వీలుగా యుండే లాగుననూ, విదేశపు ధరలకంటె వీలైనంత చాకగా యేర్పాటు చేసి విక్రయించుచున్నాము.

వర్తకులకు (హోల్ సేలు) మొత్తపు ధరమునకు, కంట్రాక్టులకు, చాలా వ్యాపారవీట్లు కల్పజేసినాము గనుక ధరలు తెలియగోరినవారు యాక్రింది విలాసమునకు వ్రాసినయెడల చార్జీ లేకుండా ఖరీదులపట్టి పంపెదము. కాంపిలు బనీనులు ప్యాకెట్టు ౧ కి ఖరీదు, పోస్టు ఫ్రీ రు 6-0-0

మానేజరు:— ఆంధ్రహోజీరీమిల్సు, బెజవాడ, దక్షిణాంధ్రగూ.

శ్రీ రామమోహన ఆయుర్వేద కళాశాల- బెజవాడ

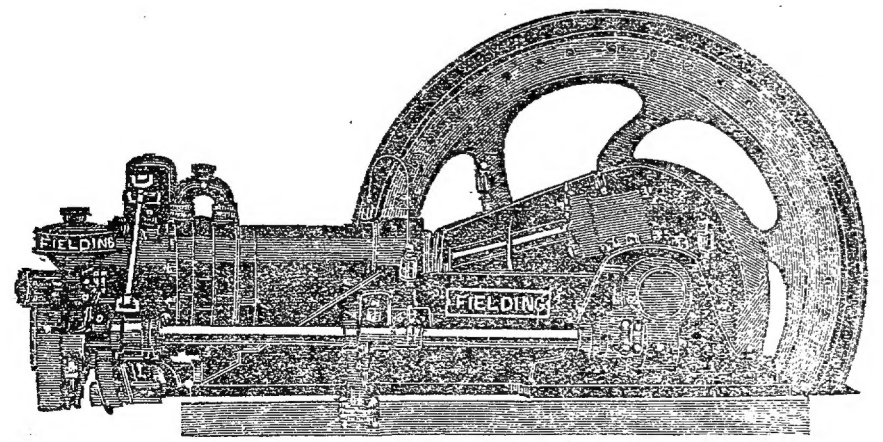
తొమ్మిది సం॥ లనుండియు రామమోహన ఆయుర్వేద ధర్మ వైద్యశాలను ఆవిష్కరించుచున్నట్టియు ఉయ్యూరు, మైలవరం, ముత్తూరు, జయంతిపురం వగైరా జమిందారుల మన్ననల నందినట్టియు, స్వంతభవనమును స్వంత మూలికావనమును కలిగినట్టియు సమగ్రలయిన ఆయుర్వేద పండితులు కలిగినట్టియు రామమోహన ఆయుర్వేద ధర్మవైద్య శాలా సంఘమువారు యీ వైద్యశాల నవమవార్షికోత్సవ దిన మగు 1924 వ సం॥ ఆగష్టు 2 వ తేదీనుండియు పై కళాశాలను నిర్వహించెదరు. ఈ కళాశాలయందు సుప్రసిద్ధ ఆయుర్వేదవిశారద భిషక్ పరీక్షకులకును ఆంధ్ర ఆయుర్వేద విద్యా పీఠ పరీక్షకును తగినట్లుగా విద్యగణుపబడును. మఱియు ఆంగ్లవైద్యులచే అనాటమి, ఫిజియాలజీ మొదలగు విషయములు నేర్పబడును. ధర్మవైద్యశాలయందు కాంపౌండింగు, (బొవధ దానవిధానము) రోగనిదానము, బొవధనిర్మాణ పద్ధతియు, మూలికావనమందు మూలికా పరిజ్ఞానమును, లక్ష్యణ సమన్వయముగా బోధింపబడును. సంస్కృతవిద్యార్థులకు పంచకావ్య పరిచయమైనను ఉండవలెను. ఆంధ్రవిద్యార్థులకు చక్కని భాషాపరిజ్ఞానమైనను ఉండవలయును. బీదవిద్యార్థులకు తగు సౌకర్యములు చేయబడును. జూలయి 25 వ తేదీన ప్రవేశ పరీక్షబయపబడును. చేరగోరు విద్యార్థులు జూలయి 20వ తేదీలోపల యాక్రిందివారికి దరఖాస్తులు పంపుకొనవలయును. ఈ కళాశాలయందు ఉపాధ్యాయులుగా పనిచేయుటకు సమగ్రలయిన ఆయుర్వేదపండితు లొకరు కావలసి యున్నారు. యోగ్యతనుబట్టి జీతముయ్యబడును. యోగ్యతలతో సహా యీ క్రిందివారికి దరఖాస్తు పంపుకొనవలయును. బెజవాడ } శంకర వెంకట రామయ్య, 24-6-24 } సహాయ కార్యదర్శి, రామమోహన ధర్మవైద్యశాల, బెజవాడ.

“ఫీల్డింగు” ప్రసిద్ధి కెక్కిన న్యూట్రెపు కోల్డు వేపరైజరు

క్విక్ స్టార్టింగు శిమిడిశల్ క్రూడు ఆయిలు యింజను

STARTS IN TWO MINUTES FROM COLD

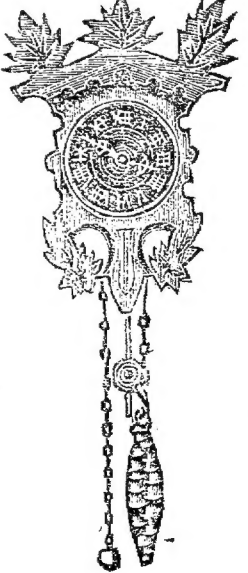
ఈ ఏప్రిల్ తే 1 ది నుంచి ధరలు యింకను తగ్గించబడినవి.

సుమారు రెండే నిమిషములలో వేపరైజరు చల్లని స్థితిలో నుండిగనే స్టార్టు కాగల ఈ యింజనులను కొనుటవల్ల అనేకలాభములను పొందవచ్చును. ఈ యింజనులకు క్రూడు ఆయిలు ఖర్చు, సాధారణమైన క్రూడు ఆయిలు యింజనులకు అయ్యే ఖర్చులో సుమారు సగముమాత్రమే అవును. అన్నిసైజులు యెప్పుడున్న స్టారులో నుంచబడును. మీకు కావలసిన సైజులకు ఆలస్యముచేయక వెంటనే వ్రాయుడు.

Telegrams:— MACHINISTS Sole Agsnts: D. L. Sastry & Co., Post Box No. 203 12, Thambu Chetty Street, MADRAS.

జిక్ జోకల్ గడియారం

త్వరపడుడు! త్వరపడుడు!! ధర తగ్గించబడినది ఇది నూతనముగా అమెరికా దేశములో స్వంతముగను తయారు చేయబడినది. ఎల్ల కాలమునకు చక్కగా పనిచేయు ఈ నూతనమైన గడియారము అందుముగాను చక్కగాను గోడకుతగిలించుటకు వీలుగాను యున్నది. ఇది ఎల్లప్పుడును ఉపయోగింపవచ్చును. ధర ఒకటికి రూ 2-8-0 డజన్ రూ 27-0-0 తపాల ఖర్చులు ప్రత్యేకము.

కె. ఎన్. రాధాకృష్ణ & బ్రదర్స్ 164 చైనాబజారురోడ్డు, మద్రాసు.

